Evangélikus Élet

EVANGÉLIKUS HETILAP • *www.evangelikuselet.hu* *77. évfolyam, 38. szám* ■ *2012. szeptember 23.* ■ *Szentháromság ünnepe után 16. vasárnap* Ára: 250 Ft

„Lehet, hogy az »emberhalászat« során nem mindenki »evangélikus hajóba« kerül, de van úgy is, hogy valaki más felekezeti háttérből éppen hozzánk jön, és lehet, hogy az arány nem mindig egy az egyhez. Sokan ezt nagy bajnak tekintik, mert úgy vélik, nekünk az evangélikus egyházat kell építenünk. Pedig dehogy!”
Sistereg a levegő az Evangélikus Műhely körül ▶ *9. oldal*

„Benczúr László északi egyházkerületi felügyelő számára a látogatás azért is volt különleges, mert mint felügyelő utoljára kísérte el szolgálatra elnöktársát.”
Százéves a nagybányai evangélikus templom ▶ *10. oldal*

„Megéreztem, hogy közeledik az idő! Imádkoztam a csodáért: a hányás- és ájulásmentes szolgálat kegyelméért!”
Beléptem egy új kapun ▶ *11. oldal*

Isten-idegen egyház? ▶ *2. oldal*
Tettekben élő reménység ▶ *4. oldal*
Vissza a menekülttáborba… ▶ *5. oldal*
Oroszlányi kettős jubileum ▶ *6. oldal*
Családkohéziós központ ▶ *8. oldal*
Az esperesek is elkezdték… ▶ *14. oldal*

KISS TAMÁS FELVÉTELE

Az egyházért és a világért

Évnyitó az Evangélikus Hittudományi Egyetemen

▶ **A zuglói evangélikus templomban szinte „hézagtalanul” megteltek a padsorok az Evangélikus Hittudományi Egyetem (EHE) szeptember 15-i évnyitóján. Nemcsak a kiemelkedően sok elsőéves foglalta el a helyeket, hanem sok szülő, rokon és egyházi személy is kérte Isten áldását az új tanévre.**

Bár az istentisztelet kezdete előtt a diákok nagy nyüzsgés közepette osztották meg egymással nyári élményeiket, az egyetem énekkarával közösen megszólaltatott énekek és a *dr. Korányi András* docens vezette liturgia segítettek az elcsendesedésben.

„Az Isten ajándékai és elhívása visszavonhatatlanok” – hangzott a *Rómaiakhoz írt levélből* való ige a szószékről. *Gáncs Péter,* a hittudományi egyetemet idén felügyelő püspök a teológusotthon kápolnájának színes ablakát választotta prédikációjának illusztrációjául. Ez az ige is úgy bomlik színeire, mint az ablakon megtörő fény. Az *elhívás* ugyanis gazdag szó, benne rejlik, hogy az új életért cserébe ott kell hagyni valami mást. A teológusok a hivatásukért sok mindenről lemondanak, akárcsak Péter a halászatról.

▶▶ *Folytatás a 3. oldalon*

MINŐSÉGI ÚJSÁGÍRÁS A TÖMEGMÉDIA KORÁBAN • **2012. SZEPTEMBER 28–30.**

MEGHÍVÓ MÉDIAMŰHELYRE
Protestáns médiaműhely – Berekfürdő

A Protestáns Újságírók Szövetsége (Prúsz) várja mindazon – jelenlegi és leendő – médiamunkások jelentkezését, akik a tömegmédia korában is szeretnének hiteles, minőségi szolgálatot végezni, akár az írott, akár az elektronikus sajtóban. A berekfürdői konferencián ehhez kívánunk segítséget nyújtani neves, tapasztalt szakemberek közreműködésével. A rádiós, televíziós, nyomtatott és/vagy on-line sajtóban dolgozó kollégák nem csupán előadóként, hanem beszélgetőtársként is vendégei lesznek közösségünknek.

A *protestáns médiaműhely* részvételi díja 9900 forint/fő.
Prúsz-tagoknak 50% kedvezmény (5000 Ft).

A díj a helyszínen (Megbékélés Háza Református Konferencia-központ, 5309 Berekfürdő, Berek tér 19.) fizetendő, és magában foglalja a szállás, valamint (péntek vacsorától vasárnap ebédig) az étkezés költségét is.

» **Jelentkezési határidő: szeptember 25., kedd.** Jelentkezni *Faggyas Ilonánál* a (+36) 20/824-9657-es telefonszámon vagy a prusz@lutheran.hu e-mail címen lehet.
(A jelentkezés elfogadását a végleges program megküldésével igazoljuk vissza.)

PROGRAM
Szeptember 28., péntek délután
Előadók: *Csoma Áron* református lelkész, a Prúsz elnökségi tagja • *Novotny Zoltán* sportriporter, a Prúsz elnöke

Szeptember 29., szombat délelőtt
Előadók: *dr. Havasi János,* az MTVA vezérigazgatói kabinetjének vezetőhelyettese • *dr. Fábri György* kommunikációkutató, a Közszolgálati Testület elnöke

Szombat délután
Előadók: *Szőnyi Szilárd,* a Heti Válasz felelős szerkesztője • *Nagy Katalin,* a Hír Tv szerkesztő-műsorvezetője • *Dobsonyi Sándor,* az Evangélikus Élet olvasószerkesztője
» Kerekasztal-beszélgetés az egyházi hetilapok főszerkesztőivel: *T. Németh László* (Reformátusok Lapja), *T. Pintér Károly* (Evangélikus Élet), *Rátkai Balázs* (Új Ember)

Szeptember 30., vasárnap délelőtt
Előadó: *Arany Lajos,* a Debreceni Református Hittudományi Egyetem anyanyelvi lektora, a Lícium médiaportál főszerkesztője
» Műhelymunka: *Dobsonyi Sándor* » Délben: áhítat

Esténként a helyi termálfürdőben fürdőzés, borozgatás 1200 Ft/fő áron.

Egyházunk belső egységének külső jelei

■ D. DR. HARMATI BÉLA

Egy-egy közösség összetartozásának külső jelei is lehetnek. Az evangélikus egyház a reformáció óta hazánkban is számos külső jelből felismerhető. A lutheránus jellegzetességek megkülönböztetik egyházunkat a többitől, ha a templomok berendezésére, istentiszteleteink liturgiájára, papjaink ruházatára gondolunk. Így volt ez a reformáció óta, de nézzünk körül, miként állunk ezekkel a jelekkel ma!

Aki Budapesten több evangélikus templomban is megfordul, azt tapasztalja, hogy nincs két olyan gyülekezetünk a fővárosban, ahol a vasárnapi és ünnepi, úgynevezett „főistentiszteletek” liturgiája egyforma volna. Bizonyára még érdekesebb lenne egy országos összehasonlítás!

Tudjuk, hogy a reformáció után szerveződött területi-nemzeti evangélikus egyházakban az alapvető tanítás – a „reformációi quadrilateral” (solus Christus, sola Scriptura, sola gratia, sola fides – egyedül Krisztus, egyedül a Szentírás, egyedül a kegyelem, egyedül a hit) – egységes hitvallási alapot jelentett. Az egyházunknak nevet is adó *Ágostai hitvallás* VII. cikke szerint „az egyház valódi egységéhez elegendő, hogy egyetértés legyen az evangélium tanításában és a szentségek kiszolgáltatásában. De nem szükséges, hogy az emberi eredetű szokások és szertartások mindenütt egyformák legyenek…” Ugyanakkor a területi alapon szerveződő egyházak mindenütt igyekeztek egységes istentiszteleti és gyülekezeti rendet, szolgálati szabályzatot kialakítani.

Hazánkban a reformáció után az egyes gyülekezetekben a lelkészek – tanulmányaik alapján – a helyi, világi gyülekezeti elöljárókkal együtt alakítják ki az egyházi rendet. A huszadik század elején jól megkülönböztethető volt a német, a szlovák, a magyar hagyományok által formált anyanyelvű liturgia, valamint a lelkészek egymáshoz sokban hasonló, mégis eltérő palástja.

A két világháború közötti időszak püspöki szolgálatában erőskezű „egyházfejedelem”, *Raffay Sándor* próbálta meg a gyülekezeteket egységesebbé tenni. Új istentiszteleti rendet vezetett be, sőt a hivatalos papi „köntöstpalástot” az ordináció jeleként viselt fehér táblácskákkal együtt méreteikben is meghatározta.

Ezek a reformok sem tudták azonban megteremteni egyházunk külső egységét, mert például a szlovák gyökerű gyülekezetek továbbra is saját liturgiájukat használták, és a lelkészek a fekete palást felett gyakran viselték a rövidebb, fehér albát.

A mai gyakorlat tarka képet mutat, jóllehet az ötvenes évektől kezdve egységet igyekezett teremteni a *Prőhle Károly* professzor vezetésével szerkesztett *Agenda.* Ezt a rendet hivatalosan nem változtatta meg egyházunk, mégis vannak színes stólát viselő és stóla nélküli lelkészek, sőt egyesek a hivatalos fekete palástot fehérre cserélték.

Egy-egy ökumenikus alkalmon, ünnepen, rendezvényen sokszor nehéz felismerni, ki az evangélikus szolgálatvégző. Az egyénieskedés sok területet érint. Gyülekezeti lelkészek önhatalmúlag (esetleg a sokszor általuk félrevezetett presbitériumok támogatásával) „saját liturgiát” vezetnek be, és ezt olykor liturgiai reformnak, ökumenikus alkalmazkodásnak álcázzák.

> **Nincs két olyan gyülekezetünk a fővárosban, ahol a vasárnapi és ünnepi, úgynevezett „főistentiszteletek” liturgiája egyforma volna.**

Az ugyanis helyes, ha a „különleges” gyülekezeti alkalmak – például esti egyházzenés, helyi-nemzeti ökumenikus rendezvények, missziós-evangelizáló alkalmak – számára odaillő liturgiáról gondoskodunk, viszont bosszantó, ha a vasárnapi-ünnepi „főistentiszteletek” nem egységesek.

Tudomásom szerint egyházunk hivatalosan nem írta elő a fekete palást és a fehér, úgynevezett Mózes-táblák mellett a színes stóla használatát és a fehér palástot. A táblácskák mellett a stóla ugyanis nem odaillő, a színes stólákhoz más színű palást illene.

Tudom, és magam is láttam, hogy a világ sokféle evangélikus egyházában nagyon különböző a liturgia és a papi viselet, egyazon egyházon belül azonban az ilyen különbségek az egyházi belső rend hiányát jelzik.

Megjelenik azután még az emberi találékonyság, a díszítőkedv és a feltűnés keresése is abban, ahogyan például a Raffay-reform előtt elkezdték a fehér táblácskákat díszíteni, megnövelve méretüket, azsúrozni, virágokkal hímezni stb. Ugyanez megfigyelhető a stóláknál a szélesség, a díszítések terén, miként régebben az alba méretét és horgolt, csipkés díszítését is többen eltúlozták.

Éppen mostanában zajlik az egyházi tisztségviselők választása. Milyen nagyszerű alkalom volna ez arra, hogy – a személyi változások mellett – egyházunk végre az istentiszteleti liturgiában és a lelkészek szolgálati viseletére nézve is egységes külső rendet alakítson ki! Tudjuk, „nem a ruha teszi az embert”, de a külső megjelenés „rendetlensége” belső problémákat, szervezeti, szervezési és lelki tisztázatlanságot mutat.

Az apostoli figyelmeztetés szerint: *„…igyekezzetek megtartani a Lélek egységét a békesség kötelékével.”* (Ef 4,3)

A szerző nyugalmazott evangélikus püspök

Oratio œcumenica

Szerető mennyei Atyánk! Hálatelt szívvel fordulunk ma hozzád, aki Krisztus Jézusban megtörted a halál erejét, és az evangélium által világosságra hoztad az elmúlhatatlan életet. Kérünk, hallgasd meg imádságunkat.

Hallgasd meg imádságunkat, amikor elsőként a te hatalmadat és erődet akarjuk dicsőíteni. Olyan csodálatos, Urunk, életünk útján újra és újra megtapasztalni, hogy te megszólítasz minket igéddel és szentségeiddel. Magunkra nézve fájó a felismerés, hogy mindezt nem érdemeljük meg, de te mégis közel léptél hozzánk, és Jézus Krisztus által nekünk is gyógyulást adtál a halál hatalmából. Ahogy a naini ifjú felébredt, úgy kínálod nekünk is az ébredés lehetőségét.

Látjuk, Urunk, nagy szüksége van minderre életünknek, de egész egyházunknak is. Olyan sok a pártoskodás, olyan sok a gyűlölet egyházunkban. Olyan sok a szeretetlenség és a harag. Ne engedd, hogy az ördög hatalma diadalmaskodjon rajtunk, hanem küldd erődet, hogy le tudjuk győzni a bennünk lévő rosszat a jóval.

Kérünk azonban arra is, Urunk, hogy ne csak népedre áraszd erődet, hanem küldd hazánkra is. Nagy szüksége van magyar népünknek határainkon innen és túl arra, hogy erődből bátorságot és erőt nyerjen a hétköznapokhoz. Elcsüggedtek és fásultak vagyunk sokszor, Urunk, szabadíts ki minket ebből az állapotból.

Kérünk, Urunk, lépj közel a földön élő összes elesetthez is! Azokhoz, akik nélküled már lépni sem tudnak. Te csodálatos módon visszaadtad a naini ifjú édesanyjának az életbe vetett bizalmat. Ma is olyan sok elcsüggedt, megtört szívű, magányos, halál szélén álló ember van. Látogasd meg őket, és áraszd rájuk drága kegyelmedet, hogy felismerjék: az élet nélküled véges, de veled mienk az örök élet.

Mennyei Atyánk, te azt ígérted, népeddel vagy, rólad neveznek bennünket, kérünk, ne hagyj el minket, és hallgasd meg imádságunkat Jézus Krisztus, a mi Urunk által! Ámen.

SEMPER REFORMANDA

„Ezenkívül meg szeretném mutatni neked a teológiai tanulmányok helyes módszerét, amelyet magam gyakoroltam. Ha te is ehhez tartod magad, annyira tudós leszel, hogy te magad is írhatsz (ha úgy hozza a szükség) ugyanolyan jó könyveket, mint az egyházatyák és a zsinatok. Ahogyan én is merészen, ám elbizakodottság és túlzás nélkül dicsekedhetem (Istenben), hogy nem sokkal maradnék el az egyházatyák némelyike mögött, ha könyveink számítanának. Életmódommal már messze nem dicsekedhetem annyira. Ez az a módszer, amelyet Dávid, a szent király – és kétségkívül az összes pátriárkával és prófétával egyetértésben – tanít a 119. zsoltárban. Három szabályt találsz itt, amelyeket az egész zsoltár gazdagon eléd tár. Ezek a következők: *oratio, meditatio, tentatio* (imádság, elmélkedés, kísértés)."

▶ *Luther Márton:* Német előszó
(Csepregi Zoltán fordítása)

SZENTHÁROMSÁG ÜNNEPE UTÁN 16. VASÁRNAP – JER 14,7–9

Isten-idegen egyház?

„Miért lennél olyan az országban, mint egy jövevény, aki vándorként csak éjjelre tér be?" – fordul Istenhez Jeremiás, Isten ószövetségi népének prófétája.

De hogy érezhetné magát Isten idegennek a saját népe között? Mi oka lenne rá? Hiszen nap mint nap neki mutatnak be gazdagabbnál gazdagabb áldozatokat a központi szentély, a jeruzsálemi templom oltárán! Igaz, az országszerte létező áldozóhalmokon a környező népek bálványisteneinek is naponta áldoznak. De mégiscsak Mózes törvényét tanítják az iskolák szerepét betöltő zsinagógákban, és Mózes törvénye alapján hoznak ítéletet a bírák. Igaz, a törvényt csak tanítják és tanulják, de nem tartják meg; a törvény alapján ítélkező bírák pedig szinte mind megvesztegethetők.

A Jeremiás korabeli Júda királyságában virágzott a vallási élet. Miért érzi mégis úgy a próféta, hogy Isten olyan a népe között, mint egy jövevény, egy idegen, aki csak éjjeli szállásra tér be? Miért hasonlítja Istent riadt emberhez, aki nem tud segíteni? Azért, mert a virágzó vallási élet nem Isten igényei szerint folyt, hanem emberi igényeket szolgált ki.

Emberi igény mutatkozott arra, hogy az országban élő idegenek a maguk isteneinek állíthassanak oltárt az áldozóhalmokon. És emberileg érthetően alakult ki az igény idővel arra is, hogy az idegen isteneket ne csak az idegenek tisztelhessék. Olyannyira, hogy maga a király is vitt áldozatot az Úr oltárára is, és az idegen istenek oltáraira is. De emberi igények szerint alakult át a jeruzsálemi templom berendezése és áldozati kultusza is. Az áldozatokat fizetőeszköznek tekintették, amellyel – a bűnök elhagyásának szándéka nélkül – megvásárolhatják Isten elnézését és bűneik bocsánatát. Az ilyen, emberi igény szerint bemutatott áldozatok vásárcsarnokká silányították a templomot.

Az emberi igényeket előtérbe helyező vallási élet tehát nem más, mint a vallás és a bűn társbérlete. Az ilyen társbérletben Isten nincsen otthon. Olyan, mint egy jövevény, aki riadtan tekint körül: mi folyik itt az ő nevében, az ő tiszteletére és szolgálatára hivatkozva?

A huszadik század második felétől kezdve Isten újszövetségi népének gyülekezetében, az egyházban is egyre jobban érvényesül az emberközpontúság szempontja. Nem annak felismerésére gondolok, amit már *Luther* is vallott, hogy Isten értünk, emberekért gyakorolja hatalmát, mert értünk akar Isten lenni, és Jézus Krisztusban egészen a mi Istenünk akar lenni. Hanem arra az egyre erősödő igényre gondolok, hogy az egyház – mind szervezetét, mind tanítását, mind istentiszteleti életét tekintve – emberi elvárások szerint alakuljon át.

Ennek a törekvésnek az „eredménye" – amennyiben ezt eredménynek lehet nevezni –, hogy egyházunk szervezete egyre inkább emlékeztet a demokratikus világi állam emberi igények és emberi elvárások szerint kialakított struktúrájára, amelynek működésében nem az igazság és a szeretet, hanem az igazsággal néha köszönő viszonyban sem levő, a szeretetet pedig nem ismerő jog az első számú rendezőelv. Az egyházi tisztségviselők megválasztásakor pedig emberi szempontok, csoport- és lobbiérdekek érvényesülnek Isten akaratának keresése és felismerése helyett.

A tanításban és az igehirdetésben bűnről egyre inkább csak a közerkölcs normáival összhangban esik szó. Uralkodóvá vált az a felfogás is, hogy amit az állam törvényei megengednek, azt akkor sem tanácsos bűnnek nevezni, ha Isten törvénye tiltja. Az istentisztelet rendjét is – Luthernak az üdvösség szempontjából közömbös (adiaforon) dolgokról tett kijelentéseit félremagyarázva – egyre inkább emberi elvárások alakítják. Mindenekfeletti szemponttá vált, hogy az istentiszteleten a résztvevők otthon érezzék magukat. Hogy Isten otthon érzi-e magát még a házának nevezett templomban? – furcsán néznek ma arra, aki ezt a kérdést föl meri tenni.

De éppen ezért félő, hogy Jeremiás két és fél évezreddel ezelőtt elhangzott szavai szinte egy az egyben alkalmazhatók egyházunkra is. Ha a próféta ma köztünk élne, könnyen lehet, hogy így tenné fel Istennek a kérdést: „Miért lennél olyan egyházadban, mint egy jövevény, aki vándorként csak éjjelre tér be?" „Istentiszteleteinken miért vagy köztünk úgy, mint egy riadt férfi, aki nem tud segíteni? Hiszen rólad neveznek bennünket: ne hagyj el minket!"

Aki mégis komolyan veszi ezeket a szokatlanul hangzó kérdéseket, az nem tudja mással folytatni, mint a próféta imádságával: *„Ha bűneink ellenünk szólnak is, a te nevedre tekintettel bánj velünk, Uram! Mert számtalanszor elpártoltunk, vétkeztünk ellened!"*

A VASÁRNAP IGÉJE

Jeremiás imádságáról tudjuk, hogy azt Isten meghallgatta. Nevére tekintettel nem törölte el népét, hanem megtisztította bűneitől. Igaz, a nép számára a megtisztulás fájdalmas folyamat volt. A babiloni király seregeinek támadása, majd a hetven évig tartó fogság sok szenvedést hozó eseményei voltak Isten kezében a tisztítás eszközei.

A próféta azonban tudta, hogy Isten nem szívesen nyúl ehhez a fájdalmas eszközhöz. Ezért a babiloni támadás előtti utolsó percig hirdette, hogy van más útja is a bűntől való megtisztulásnak: a megtérés, a bűnös út elhagyása. Ha felhagynának az emberi szempontok és elvárások előtérbe helyezésével, és újra Isten igéjére figyelve, Isten akarata szerint élnének, Isten nem érezné többé idegennek magát közöttük, nem riadtan tekintene körül, hogy hová, kik közé került a róla nevezett országban, hanem ítélet nélkül is tudna segíteni rajtuk.

A babiloni fogság előtti Júda királyságában – mint tudjuk – süket fülekre talált a prófétai szó. De vajon ma halló fülekre talál-e közöttünk, a mi egyházunkban, a mi gyülekezeteinkben?

■ Véghelyi Antal

Imádkozzunk! Urunk, könyörülj egyházunkon, és add, hogy amikor ma prófétád szavát halljuk, ne keményítsük meg szívünket, hanem az emberi elvárásoktól elfordulva mindenben a te elvárásaidat keressük és kövessük, hogy ítélet alá ne essünk. Ne hagyj el minket, hanem légy irgalmas hozzánk az Úr Jézus Krisztus által. Ámen.

Ujjongó énekkel hirdetjük szent neved dicsőségét!

RÉGI-ÚJ LITURGIKUS SAROK

▶ **Rovatunk új sorozatában mostanáig lelkészek írták le gondolataikat az istentisztelet egy-egy kiválasztott, fontos mondatáról. Bár e cikk szerzője kilóg ebből a sorból, reméli, hogy egyházzenészként megfogalmazott – személyes élményekből fakadó, nem tudományos – sorai segíthetnek közelebb kerülni a liturgia igazi lényegéhez.**

A címben szereplő mondat az úrvacsorai liturgia része: a nagy hálaadó imádság, a *Praefatio* végén hangzik el, és a *Sanctus* tételt vezeti be.

Ez az a pont az istentiszteleten, amikor kilépünk a racionális szavak világából, és más dimenzióba kerülünk. Erre figyelmeztet a kezdőmondat felszólítása: *Emeljük fel szívünket!* Mostanra meghallgattuk a bibliai olvasmányokat, részünk volt a prédikációban, megvallottuk hitünket. Az igeliturgia után a szentség vételére való készülés következik. Mindkettő egyaránt fontos.

Ujjongó énekkel. Az ujjongás lelkiállapota különleges és ritka ajándék. Talán ahhoz hasonlít leginkább, mint amikor feltárul előttünk valami, amiről nem tudjuk pontosan, micsoda, de amire nagyon vágyunk, és a szívünk mélyén érezzük, hogy nélküle nem élhetünk. Ez a lelkiállapot nem feltétlenül látványos, és semmiképpen sem harsány, hanem bensőséges és felemelő, átmossa és megtisztítja egész személyiségünket. Az éneklés hatása közel áll ehhez. Nem is lehet igazán ujjongani ének és zene nélkül, mert ez túl van a szavakon és a racionalitáson.

Hirdetjük. A hirdetésről először valószínűleg információk átadása jut az eszünkbe. Itt viszont sokkal többről van szó. Akkor teljesítjük küldetésünket, ha az életünkkel, minden megnyilvánulásunkkal Isten jóságáról, hatalmasságáról tanúskodunk.

Szent neved dicsőségét. A lehúzó erőktől megszabaduló személyiség képessé válhat arra, hogy befogadja és továbbadja azt az élményt, amelyet a szent Istennel való találkozás jelent: *„Szent, szent, szent a Seregek Ura, Istene, dicsősége betölti a mennyet és a földet!"* (Ézs 6,3) Csak akkor vagyunk képesek érzékelni azt, hogy Isten jelen van az életünk minden pillanatában, ha keresztülmentünk ezen a változáson. (Érdekes az oda-vissza hatás. Ha átéltük az Isten-találkozást, magától értetődően képesek vagyunk továbbsugározni ezt a teljességet. Ha nem kapjuk meg ezt az adományt, akkor viszont nem érzékeljük Isten mindenütt való jelenlétét, hanem önkéntelenül más magyarázatot keresünk a világ jelenségeire.)

A *Praefatio* és a *Sanctus* olyanok az istentiszteletben, mint egy magaslat vagy hegycsúcs. Itt az Atya érint meg minket. Utána – az *Agnus Dei*t követően – az úrvacsorában a Fiával történő személyes találkozás adatik meg számunkra. Olyan ez, mint amikor a magasból lejőve megpihenünk, és otthonra találunk egy kis völgyben vagy tisztáson. A nagy fényesség után a bensőségesebb fény és a meghittebb percek következnek. Mindkettőre szükség van ahhoz, hogy eljussunk a megtisztulás érzéséig, az újrakezdés lehetőségéig.

Ha már muzsikus vagyok, hadd közelítsek a témához egy éneken és egy műzenei példán keresztül is. A *Gyülekezeti liturgikus könyv* 628. énekverses ciklusának *Sanctus* éneke barokk dallam (*J. S. Bach* korálgyűjteményéből), melynek építkezése (a hármashangzat, a skálamenet és a moduláció) nagyszerűen erősíti a szöveg magasztosságát.

Bach *h-moll miséjének* (BWV 232) *Sanctus* tétele a fényes D-dúr hangnem alkalmazásával, a trombita és az üstdob használatával, az egyedül itt hatszólamúvá váló kórus tömör hangzásával emeli fel szívünket az isteni régióba.

Az istentisztelet dramaturgiája évszázadok alatt kristályosodott ki. Reménység szerint egyre több evangélikus közösségben válik természetessé, hogy az istentisztelet csak az egész gyülekezet jelenlétével zajló – nem függelék! – úrvacsorával együtt teljes. Ekkor kapja meg jelentőségét a liturgia minden egyes mondata a maga helyén.

E cikk írása lehetőséget ad a személyes hitvallásra. Családi adottságaim folytán beleszülettem az evangélikusságba, de hosszú ideig öntudatlanul éltem ebben a közegben. Eszmélésem után – zenész lévén – a klasszikus koráldallamok és a rájuk épülő lutheránus egyházzenei művek töltötték be az életemet. Ezeken keresztül jutottam el aztán a lényegig, az istentisztelet titkáig.

Hálás vagyok, hogy ahhoz a közösséghez tartozhatom, ahol *Luther* teológiai felfogása alapján azonos az ige és a szentség súlya és jelentősége. Sóvárgok az után, hogy kántori szolgálatomban létrejöjjön olyan istentisztelet, ahol – minden szolgálattévő teljes odaadása nyomán – a gyülekezeti tagok átélhetik a teljesség élményét.

Ahol valóban megvalósul: *Ujjongó énekkel hirdetjük szent neved dicsőségét!*

■ Ecsedi Zsuzsa,
a budahegyvidéki evangélikus gyülekezet kántora

Az *Evangélikus Élet* 2005–2011. évi lapszámai PDF formátumban letölthetők a www.evangelikuselet.hu címről.

Évnyitó a hittudományi egyetemen

Folytatás az 1. oldalról

Nemcsak elhívottak, de kihívottak is vagyunk, mert Isten kihív bennünket a világból, hogy aztán a világba küldjön vissza. A püspök *(képünkön)* a reformáció kezdetének ötszázadik évfordulójára tervezett programot említette, amelynek *Szenvedélyesen az egyházért és a világért* a címe. Kiemelte, mennyire fontos, hogy egy teológus hivatásának tudatában, tetterővel, szenvedélyesen munkálkodjon.

Az elhívás egyben behívás is: bár nem katonai értelemben, de a keresztények is küzdelemre kaptak behívót, csak nem valami ellen, hanem valakiért, mégpedig Jézusért. Emellett Isten fel is hív bennünket, akárcsak egy nagy hegyre, felhív magához, hogy onnan perspektívát mutasson nekünk, és felkészítsen bennünket a jövőre. De ugyanígy mi is lehívhatjuk Istent magunkhoz, hogy betöltsön bennünket ajándékaival. A Déli Egyházkerület lelkészi vezetője zárószavaiban megjegyezte: „Ezek Isten hűséges és megbánhatatlan hívásának a színei."

Az igehirdetés után *Szabóné Mátrai Marianna,* az egyetem gyakorlati intézetének vezetője néhány útra való szóval bocsátotta el a hatodéveseket. Idézett egy felmérést, amelyből kiderült, hogy bár az emberek szemében csökkent az egyház jelentősége, ám a lelkészek személyiségének szerepe nőtt. Ezért fontos, hogy a hatodévre készülők ne csak a gyakorlati fogásokat tanulják meg, hanem igazi lelkész személyiséggé váljanak – hangsúlyozta.

Miután Gáncs Péter püspök áldással zárta le az évnyitó istentiszteleti részét, *dr. Szabó Lajos* rektor nyitotta meg az ünnepi ülést. Külön köszöntötte a megjelent püspököket, felügyelőket és a testvérintézmények képviselőit, *dr. Kuminetz Gézát,* a Központi Papnevelő Intézet vezetőjét és *dr. Pecsuk Ottót,* a Károli Gáspár Református Egyetem adjunktusát.

„Az elsőévesek fantasztikusan hangosak, bátrak és lendületesek" – jegyezte meg a rektor a huszonkét alapszakos diákról, méltán jellemezve őket ekképpen, hiszen közülük sokan zenész-, illetve „szélrózsás" múlttal érkeztek az egyetemre.

KISS TAMÁS FELVÉTELE

Hogyan beszéljünk ma Istenről? – ezt állította a rektor beszédének középpontjába. Ez a napjainkban igen égető kérdés azért fogalmazódott meg, mert úgy tűnik, hogy a prédikációt és az Istenről való beszédet csak az egyházon belüliek értik meg, a kívülállók nem. A spiritualitásra éhező emberek inkább más vallásokhoz fordulnak, ahol jobban megszólítják őket. Ebbe azonban nem szabadna belenyugodnunk, hiszen a mi templomainkban is bőven lenne hely új tagok számára.

A rektor kiemelte, hogy a helyes beszédkultúrát már a teológiai tanulmányok során el kell sajátítani, hiszen ez a legalkalmasabb idő arra, hogy egymás istenhitéről, megtéréséről mélyebben beszélgessünk. Ez azonban csak úgy lehetséges, ha őszintén kíváncsiak vagyunk a másik emberre.

„Az Istenről szóló beszéd tanulásának nagy szabálya az, hogy a hallgatás és meghallás után lehet hiteles a mi megszólalásunk. A szelíd beszéd respektálja a másikat, és elsősorban őrá is irányul. Ha úgy tetszik, azt is mondhatjuk: érette szól. Nem önmagunkért beszélünk!" – fogalmazta meg Szabó Lajos beszédének központi mondandóját. Az elsőéveseket pedig arra kérte, hogy őrizzék meg azt az emléket, amikor már sikerült jól beszélniük Istenről, mert végső soron tanulmányaik célja nem más, mint hogy nagyon jó prédikátor váljon belőlük.

Az ünnepi ülés az elsőévesek fogadalomtételével folytatódott, majd a hatodévesek mentorai vehették át megbízólevelüket. Idén nyolc végzős diák kezdte meg gyakorlati évét a gyülekezetekben: *Dobó Dániel* Vanyarcon, *Fitos László* Kiskőrösön, *Fitos Mónika* Soltvadkerten, *Halász Alexandra* Cinkotán, *Kovácsné Sterczer Rita* Pestújhelyen, *László Lajos* Maglódon, *Pongráczné Győri Boglárka* Tabon és *Seben Glória* Csömörön.

Az évnyitón vehette át egyetemi diplomáját *Varga Tamás,* aki ez év májusában már sikeres záróvizsgát tett, de az oklevélhez szükséges nyelvvizsgát a nyár folyamán szerezte meg. A köztársasági ösztöndíjat idén Seben Glóriának ítélték oda. A Csonka Albert ösztöndíjpályázaton három hallgató indult, közülük ketten, *Kárnyáczki Eszter* és *Móricz Nikolett* megosztva lettek az első helyezettek. Ők havi tízezer forintos ösztöndíjban részesülnek.

Az egyetem személyzetének újonnan belépett tagja *Lengyel Gábor* szakács, illetve *Vas Edit* gazdasági referens, továbbá beosztott lelkész is megkezdi munkáját e tanévtől az EHE-n *Kovács Viktor* személyében.

Zárógondolatként Gáncs Péter püspök egy idézetet citált: „A fiataloknak a legtöbb, amit adhatunk: a gyökér és a szárny." Ennek megvalósításához kívánt bölcsességet minden oktatónak és diáknak egyaránt.

Bár az évnyitó véget ért, az egyetem szombaton és vasárnap csendeshétvégével segítette a fiatalok lelki felkészülését az új évre.

■ Kovács Barbara

„Eleje, eleje, eleje, közepe"

Lelkésziktatás Budafokon

▶ *Jordán Tamás Eleje, közepe, vége* című versét idézve indította igehirdetését *Hokker Zsolt* beiktatott lelkész szeptember 16-án a budafoki templomban, s ezzel is arra utalt, hogy valami elkezdődött, a közös szolgálatnak az elején vannak. Most is – mint mindig – azt tartja fontosnak, hogy először az Isten országát keresse, hogy biztonságban legyen, mint kisfia, *Dani,* aki a költözködés zűrzavarában azért maradhatott nyugodt, mert ott voltak, jelen voltak a szülei.

Népes gyülekezet körében, de családias hangulatú istentiszteleten történt tehát Hokker Zsolt lelkész beiktatása. Az óbudai másodlelkészt két hónappal ezelőtt választotta meg a Budafoki Evangélikus Egyházközség közgyűlése a *Solymár Gábor* nyugdíjba menetelével megüresedett lelkészi állásba.

Az iktatási istentiszteleten – iktató espereseként – e sorok írója Jézus szavával bátorította az újonnan induló lelkészt: *„Evezz a mélyre!"* (Lk 5,4) Evezz a mélyre az ige ismeretében, mert a lelkésznek nem lehet más a portékája, csak az élő evangélium! Evezz a mélyre a szeretetben, mert a gyülekezet és a környezete vágyik arra, hogy Isten szeretetét valaki hatékonyan sugározza közöttük.

KISS TAMÁS FELVÉTELE

De Jézus szava bátorította a gyülekezetet is: *„Vessétek ki hálóitokat…!"* Ahogy a mélyre evezés a lelkész feladata, a háló kivetése már közös, gyülekezeti feladat, amelyre az új presbitérium és tisztségviselők, de a gyülekezet sok-sok tagja is kész.

A lelkésziktatás liturgiájában a Budai Egyházmegye megválasztott espereshelyettese, *Endreffy Géza* is részt vett. Az indulás perceiben a lelkészek áldó gyűrűjében hangzott el a megerősítésért könyörgő ősi ének: „Erősítsd meg, Istenünk, amit cselekedtél értünk!"

A mintaértékűen rövid ünnepi közgyűlés rögzítette a beiktatás tényét: „Hokker Zsoltot, a Budafoki Evangélikus Egyházközség megválasztott lelkészét *Bence Imre* esperes 2012. szeptember 16-án beiktatta a hivatalába." A köszöntések sorát *Antal Gergely* felügyelő saját gyülekezetük köszöntésével nyitotta meg. A távollétében is ide gondoló püspök köszöntésének tolmácsolása után *Némethyné Uzoni Hanna* egyházmegyei felügyelő, *dr. Blázy Árpád,* a Lelkészi Munkaközösség elnöke, valamint Solymár Gábor nyugdíjas lelkész és *Szabolcs Attila,* a XXII. kerület polgármestere köszöntötte a beiktatott lelkészt. De az ünnepi közgyűlés utáni ölelések, könnyek és mosolyok, körbeálló fiatalok és kezet szorító idősek is mind, mind azt jelezték, hogy áldást kérnek Hokker Zsolt indulására, akár a búcsúztató Óbudáról, akár a fogadó Budafokról vagy az egyházmegye más gyülekezetéből érkeztek.

Eleje, eleje, közepe, vége. Ahogy megy előre az idő, úgy haladunk az elejétől a közepe, a közepe felől a vége felé. De egyet sosem tévesztheetünk szem elől: *„Keressétek először az ő* (Isten) *országát!"* (Mt 6,33) Bárcsak ezt tenné mindig az új lelkészével továbbinduló budafoki gyülekezet minden tagja!

■ Bence Imre

Gondok között bőséges örömök

Aki válaszol: Fabiny Tamás, az Északi Egyházkerület püspöke

ÉGTÁJOLÓ

– Negyedik éve gyakorlat, hogy az egyházkerület lelkészei munkaévkezdő konferenciára gyűlnek össze augusztus végén. Hogyan telt a 2012-es találkozó?

– Míg három éve Aszódon csupán egynapos volt ez az együttlét, idén három napig lehettek együtt az egyházkerület lelkészei Mályiban – szám szerint nyolcvanan. A helyszín egyaránt alkalmas volt előadások és koncert hallgatására, a csoportos munkára és a rekreációra is – amint az *EvÉlet* két héttel ezelőtti számában megjelent tudósításban is olvashattuk.

A *Máté 118* című prédikációskötet feldolgozása három blokkban, műhelymunka keretében történt, egy gyakorló lelkész, egy tudós és egy művész megközelítésében. Örültem a sok jó hozzászólásnak. Talán sokakban most tudatosult, milyen hasznos egy ilyen kötet, amelyen keresztül is megismerhetjük egymást.

Különösen is fontosnak érzem, hogy az esti áhítatok kapcsán olyan mélységben nyíltak meg egymásnak a lelkipásztorok, ahogyan máskor nem. Azóta is van jó néhány élményem és találkozásom, amelyek alapján úgy látom: mint alapra lehet építeni a Mályiban átéltekre. Éppen azért, hogy a lelki tartalom legyen a hangsúlyos, az úgynevezett információs blokkot a lehető legszűkebbre vettük. Örülök, hogy mind a leköszönő, mind pedig az újonnan megválasztott kerületi felügyelő – *Benczúr László* és *dr. Fábri György* – végig részt vett a találkozón.

A záró istentisztelet igazán sokat jelentett számomra: egyrészt az együtt átélt úrvacsora, másrészt a régről feltörő emlékek miatt. Tíz évig Gyenesdiáson, tíz évig pedig Balatonszárszón szerveztem egyhetes nyári ifjúsági konferenciákat. Az előkészületek mozzanatai, a konferencia-központ kertjében berendezett templom hangulata többünket azokba az időkbe repített vissza.

Az egyházkerületben – gyülekezetekben és intézményekben – szolgáló lelkészek találkozására nagyon nagy szükség van, így püspöktársaimmal megbeszéltük, hogy háromévente lesznek – a tavalyi bonyhádihoz hasonló – országos lelkésztalálkozók.

– Mályiban három anyagot is kézbe kaptak a lelkészek: a gyülekezeti munkaprogramot Együttműködés *címmel, az* Evangélikus Nevelés *című pedagógiai szakfolyóirat friss számát, melynek az iskolalelkészség a témája, illetve a* Kerületi krónika 2011-et.

– Szinte egyszerre jött ki a nyomdából ez a három – más-más műfajú – igen hasznos kiadvány. Az egyházkerület eseményeit képekben és rövid tudósításban közlő *Kerületi krónika* – amelyet titkárom szerkeszt nagy gonddal – immáron a harmadik évben jelenik meg a püspöki hivatal gondozásában. Ennek ellenére sajnos megesik – és ezúton bocsánatot is kérünk ezért –, hogy figyelmetlenségből kimaradnak események. Mindenesetre érdemes odafigyelni, hogy ne csak országos, egyházkerületi és egyházmegyei, hanem gyülekezeti események is bekerüljenek év közben az evangélikus – írott és elektronikus – sajtó híradásaiba, hogy minél inkább láthassuk egyházunk színes voltát.

– Idén minden presbiterhez eljut ez a kiadvány.

– Igen, most, a ciklus elején fontosnak tartom, hogy a gyülekezetek presbiterei ily módon is meg legyenek szólítva, és érezzék, hogy a helyi közösségen túl egyben tagjai egy nagyobb közösségnek is, ahol számos örömteli esemény történik. A digitális szolgálati naplóban bekért gyülekezeti tisztségviselői listák segítségével később is meg szeretnénk szólítani a presbitereket és felügyelőket találkozók, konferenciák vagy akár közgyűlések kapcsán. A kiadvány végén szintén ezért – az informálódás és a közös gondolkodás elősegítése céljából – közöljük az egyházkerületi elnökség utóbbi két közgyűlési beszámolóját.

– Egyházunkban vége felé közeledik a tisztújítás. A törvény szerint lassan három hónapja lezárult egyházmegyei választások a Borsod-Hevesi Egyházmegyében még mindig nem történtek meg… „Mi lesz veled, Borsod?" – kérdezhetjük Püspök úrnak az Evangélikus Életben *épp két esztendővel ezelőtt megjelent cikkét idézve…*

– Többször feltűnt a tavasz és kora nyár folyamán, hogy a borsod-hevesi választások nem az előírt ütemben haladnak. A többi egyházmegye elnökségét már folyamatosan beiktattam, amikor konkrétan rákérdeztünk a Borsod-Hevesi Egyházmegye eredményeire. Megtudtuk, hogy nemcsak időbeli csúszás történt, hanem volt a folyamatban néhány hiányosság és hibás jogi értelmezésből adódó anomália is. A püspöki tanács megbízásából indított kivizsgálás sajnos meg is állapította, hogy ezek valósak, a bíróság pedig – eddig csak szóbeli közlés alapján – a választások megismétlésére kötelezte az egyházmegyét. E miatt a késlekedés miatt az egyházmegyéből további egyházkormányzati szintekre sem tudnak küldötteket delegálni.

Szomorúan értesültem, hogy az egyházmegye kilenc gyülekezetéből csak négy küldött be szavazatot az egyházkerületifelügyelő-választás során. Ez az egyházi közélettől való tartózkodás számomra meglepő, főleg akkor, amikor ezek a gyülekezetek elvárják az egyházkerülettől az anyagi támogatást.

A nehéz borsod-hevesi helyzettel már sokszor foglalkoztunk különböző testületekben, számba véve a szomorú demográfiai, szociológiai tényezőket és az egyházi életet érintő statisztikai adatokat. Példaként megemlíthető, hogy volt olyan év, amikor – a népmozgalmi adatok szerint – csupán tizenhárman konfirmáltak az egész egyházmegyében. A mostani helyzet és a korábbi gondok indokolttá teszik, hogy a szeptember 21-i alakuló közgyűlésen komolyan foglalkozzunk az egyházmegye „hogyan tovább"-jának kérdésével.

A sok gond között, hála Istennek, örömökről is bőségesen beszámolhatunk. Aki végiglapozza az *EvÉlet* mostani számát, maga is láthatja ezt a püspök által végzett szolgálatok hosszú sorából. Pedig a lap értelemszerűen inkább csak az ünnepi alkalmakról tudósít, kevésbé ír hétköznapi találkozásokról…

■ *Lejegyezte:* Horváth-Hegyi Áron

Fabiny Tamás püspök Északi Egyházkerület

Tettekben élő reménység

▶ Idén augusztus 29. és szeptember 2. között rendezték meg az Európai Keresztény Környezetvédelmi Hálózat (ECEN) 9. közgyűlését Hollandiában, Elspeetben. Európa több mint huszonkét országából kilencvennyolc résztvevő gyűlt össze a protestáns, ortodox és katolikus egyházak képviseletében, hogy az *Ökoigazságosság, növekedés, remény* témakör kérdéseit a keresztény egyházak szempontjából vitassa meg.

A konferencia témaválasztásának aktualitását többek között a fenntarthatóság és a klímaváltozás kérdéseit felvető Rio+20 csúcstalálkozó adta, melyet idén júniusban tartottak Brazíliában. A jövőre nézve pedig az Egyházak Világtanácsának 2013-as találkozója jelentette a közgyűlés hátterét, melynek témakialakításában a szervezők szorosan kapcsolódtak az ECEN-közgyűlés kérdéseihez is: „Élet Istene, vezess minket igazságra és békére!”

A közgyűlés programjában neves közgazdászok, ökológusok és teológusok előadásai hangzottak el; mindannyian kiemelték a szemléletváltás, a cselekvés és az egyházak társadalmi szerepvállalásának fontosságát. Amint a Rio+20 találkozó eredményei is mutatják, a fenntarthatóság, a klímaváltozás és ezeknek a mindennapi életben, a hétköznapi emberek között is megjelenő következményei kevéssé foglalkoztatják a politikát.

Példaként említhetjük, hogy még a közgyűlésnek otthont adó Hollandiában, egy alapvetően „zöld gondolkodású” országban is megtörténhet, hogy a jelenleg is zajló választások kampányheteiben évek óta először nem került napirendre a környezetvédelem. Egyetlen politikai oldal sem meri felvállalni ezt a témát, amely még komolyabb elköteleződést, életmódváltást és gyakran anyagi áldozatot igényel az emberektől, mint például az egészségügy vagy az oktatásszervezés kérdései.

A *miérteket* felvető hangok alig hallhatók mai világunkban. *Miért* kell egyre több és több pénzt keresnünk? *Miért* hisszük azt, hogy a több pénz és a jobb életszínvonal boldogabbá tesz minket, és értelmet ad életünknek? *Miért* fogyaszt a világ lakosságának leggazdagabb egyötöde tizenhatszor többet, mint a legszegényebb egyötöde? *Miért* nem vesszük észre, hogy a növekedésünk milyen károkat okoz közelebb vagy távolabb élő felebarátaink számára? *Miért* tartozunk azon országok közé, ahol az egyéni és a közösségi cselekvés alól „jobbnál jobb” érvekkel menthetjük ki magunkat?

Hatalmas feszültséget hordoznak magukban azok a kultúrák, amelyek folyamatos – sokszor végtelen – gazdasági növekedést képzelnek el egy olyan Földön, melynek energiaforrásai végesek. Az utóbbi években láttuk, hogy a világ nagy része gazdaságilag bizonytalan és labilis, a gazdagok és a szegények még távolabb kerülnek egymástól, és fizikai környezetünk nagy részét pusztulás fenyegeti. Mégis úgy éljük tovább az életünket, hogy erről igyekszünk minél később és minél kevésbé tudomást venni. Ez pedig ijesztő tünet lehet számunkra – ahogy *Awraham Soetendorp* rabbi fogalmazott. Ugyanis – az ő szavaival élve – „ha a test egy tagja szenved, vele szenved az egész test. De mi történik akkor, ha már nem érezzük a test valamely tagjának a fájdalmát? Ez azt jelenti, hogy a test már nem él.”

Ezeknek a kihívásoknak a fényében a keresztény egyházaknak hittel és reménnyel kell megválaszolniuk a felmerülő kérdéseket. A közgyűlés résztvevői egyetértettek abban, hogy a reménynek és a cselekvésnek együtt kell megjelennie egyházainkban: a reményből cselekvésnek kell fakadnia, a cselekvés pedig további reményeket ébreszthet az emberekben. Ezzel szemben a gőgös elutasítás és a passzív kétségbeesés éppúgy ellentmond Isten akaratának, mint a felebarát szeretetének.

A közgyűlés egyik legfontosabb eredménye – az ECEN mint hálózat erősítése, a kapcsolatépítés, valamint egymás munkájának megismerése és támogatása mellett – egy közös állásfoglalás megszövegezése volt *(lásd a szomszédos hasábokon – a szerk.).* Ebben az Európai Keresztény Környezetvédelmi Hálózat tagjai arra hívják fel az egyházakat és a keresztény embereket, hogy kötelezzék el magukat a „zöld gazdaság” vagy a „gondoskodás gazdasága” mellett.

A közgyűlés arra kéri az egyházakat, vállaljanak vezető szerepet ebben a kérdésben, és – tanításukhoz illően – mutassanak példát az ökoigazságosság megvalósítására, a növekedés helyes értékelésére és a remény megélésére.

Jelenlegi fogyasztási szokásaink, életvitelünk, gondolkodásunk megváltozásának szükségessége rendkívül sürgető. Ebben a változásban döntő szerepet játszhatnak az egyházak, gyülekezeti közösségek és az egyes keresztény emberek is. Folyamatosan megújult erővel kell példát mutatnunk arra, hogyan lehetünk a föld sója egy fenntarthatóbb és egészségesebb társadalom megvalósításában.

Az állásfoglalást szeptember 1-jén, az Egyházak Világtanácsa és az Európai Keresztény Környezetvédelmi Hálózat által is meghirdetett teremtés ünnepének kezdőnapján fogadta el a közgyűlés. Így –reményük szerint – a helyi közösségekben is megtartott (hazánkban szeptember utolsó vasárnapján kezdődő) teremtés ünnepén az egyházak és közösségeik beszélni fognak a felmerülő problémákról és feladatokról, illetve megkeresik a reményeikből fakadó cselekvések megvalósításának módját.

■ Dr. Kodácsy-Simon Eszter,
a Magyarországi Evangélikus Egyház képviseletében az ECEN-elnökség tagja

KÖZÖS NYILATKOZAT

Ökoigazságosság, növekedés, remény

Minden válság kinyit egy olyan ablakot, amely lehetőséget ad a változásra

▶ Huszonkét országból – protestáns, ortodox és római katolikus egyházak képviselőiként – kilencvennyolcan érkeztünk a hollandiai Mennorode Konferencia-központba, Elspeetbe, hogy augusztus 29. és szeptember 2. között megtartsuk az Európai Keresztény Környezetvédelmi Hálózat 9. közgyűlését. A közgyűlés témája az *Ökoigazságosság, növekedés, remény* volt. Egyszersmind együtt ünnepeltük meg a 2012. évi teremtésünnep kezdetét.

Többféle válság időszakában élünk: a pénzügyi világválság problémákat okoz a valós gazdasági növekedésben. A hagyományos növekedés (amelyet a GDP-vel mérnek) már nem tekinthető valódi megoldásnak, és komoly nehézséget jelent, hogy ne lépjük túl a Föld határait. Az energiaforrásokhoz egyenlőtlenül jutunk hozzá, és ez növekvő igazságtalanságot gerjeszt nemzetközi, valamint nemzeti és regionális szinten egyaránt.

Ilyen válságos időszakban az egyházaknak meg kell találniuk a reménység jeleit:

• *Krisztus feltámadt.* A húsvét reggelén tanúskodó asszonyokkal és a hozzájuk csatlakozó tanítványokkal együtt az ő jelenléte által tapasztaljuk meg, hogy Krisztusban az élet legyőzi a halált.

• *Bizalmunkat Krisztusba vetjük,* aki bővelkedő életet ígért nekünk (Jn 10,10). Az ő élete gyógyító és átformáló erő nemcsak számunkra, hanem az egész teremtés számára is.

• *Krisztusban Isten megbékélt* (Kol 1,20). Mialatt az erőszak áldozataként a kereszten szenvedett, Jézus Krisztus megszenvedte jelen válságunkat is, amelyben minden teremtmény osztozik. Reménységük és reménységünk az ő feltámadása.

• *Krisztus a föld sójává tett minket* (Mt 5,13). Krisztus élete áthatja közösségi és egyéni életünket is, egyházainkat bizonyságtételre bátorítva, hogy járuljunk hozzá a határozott és következetes politikai lépésekhez.

Kétségtelen, hogy változtatni kell termelésünk és fogyasztásunk szokásain, mennyiségén, elosztási módján, valamint az életmódunkon. Fenntartható és méltányos társadalommá kell válnunk. Ezen változás iránt már sok egyén és egyház elkötelezett. Ugyanakkor szorongatóan érezzük, hogy az elköteleződés nem elég. Többet kell tennünk, és a változás nem jön elég gyorsan ahhoz, hogy közösségeinket olyan útra terelje, amely a jövőben fenntartható.

Az egyházaknak – más közösségekkel együtt – a szerkezeti átalakulás mellett kell letenniük a garast. Az új és fenntartható életmódban szerzett tapasztalatainkat felhasználhatjuk arra, hogy segítsük társadalmunk változását, felgyorsítsuk az „elég gazdasága” és a „gondoskodás gazdasága” felé mutató átalakulást. Az egyházak bizonyságtevői és képviselői lehetnek a helyi szinten történő változásoknak, mert példát mutathatnak a fenntartható gazdaság értékeire, úgymint az igazságosságra, egyszerűségre, alázatosságra, életritmusra, közösségépítésre, hitre, reményre és szeretetre.

Javasoljuk, hogy az egyházak és a keresztény emberek az alábbi módon cselekedjenek:

• Vegyenek részt az Átalakuló Városok Mozgalmának munkájában, alkalmazzák az átalakuló mintákat saját életmódjukra, segítsék elő a jó kezdeményezések elterjedését a helyi közösségekben.

• Programjukban kiemelten szerepeljen a klímaváltozással kapcsolatos munka folytatása.

• Támogassák a biodiverzitás megőrzését: tanuljanak a biodiverzitásról, tanítsanak erre másokat is, és vegyenek részt a veszélyeztetett fajok és élőhelyek megőrzésében.

• Az ökomenedzsment területén osszák meg ötleteiket, és maguk is vegyenek át és alkalmazzanak jó példákat és kezdeményezéseket.

• Fedezzék fel a keresztény teológia gazdagságát, amely Isten teremtésének egészét magában foglalja és tiszteli.

Ahol cselekedet van, ott növekszik a remény. Ahol remény van, ott cselekedet követi azt. Keresztényként reménységünk van a feltámadásban, ám érezzük a világ összetört állapotát is. Hisszük, hogy a gőg – csakúgy, mint a reménytelenség és a kétségbeesés – ellenkezik Isten akaratával.

Új exodusra van szükségünk, hogy kivonuljunk a gazdasági növekedés és a szűk értelemben vett, emberközpontú teológiai megközelítés fogságából. A Szentlélek vezetése alatt hadd léphessünk úgy a jövőbe, mint a teremtett világ egészének szent közössége. Mindazonáltal elkötelezzük magunkat arra, hogy sokkal gondosabban és figyelmesebben éljük életünket. Ahogyan elődeink tanítottak minket: a cselekedetek annak a reménységnek e világi jelei, amely a feltámadott Krisztusban van, akinek a nevében reménykednek majd a népek (Mt 12,21).

2012. szeptember 1.

■ *Fordította: dr. Kodácsy Tamás*

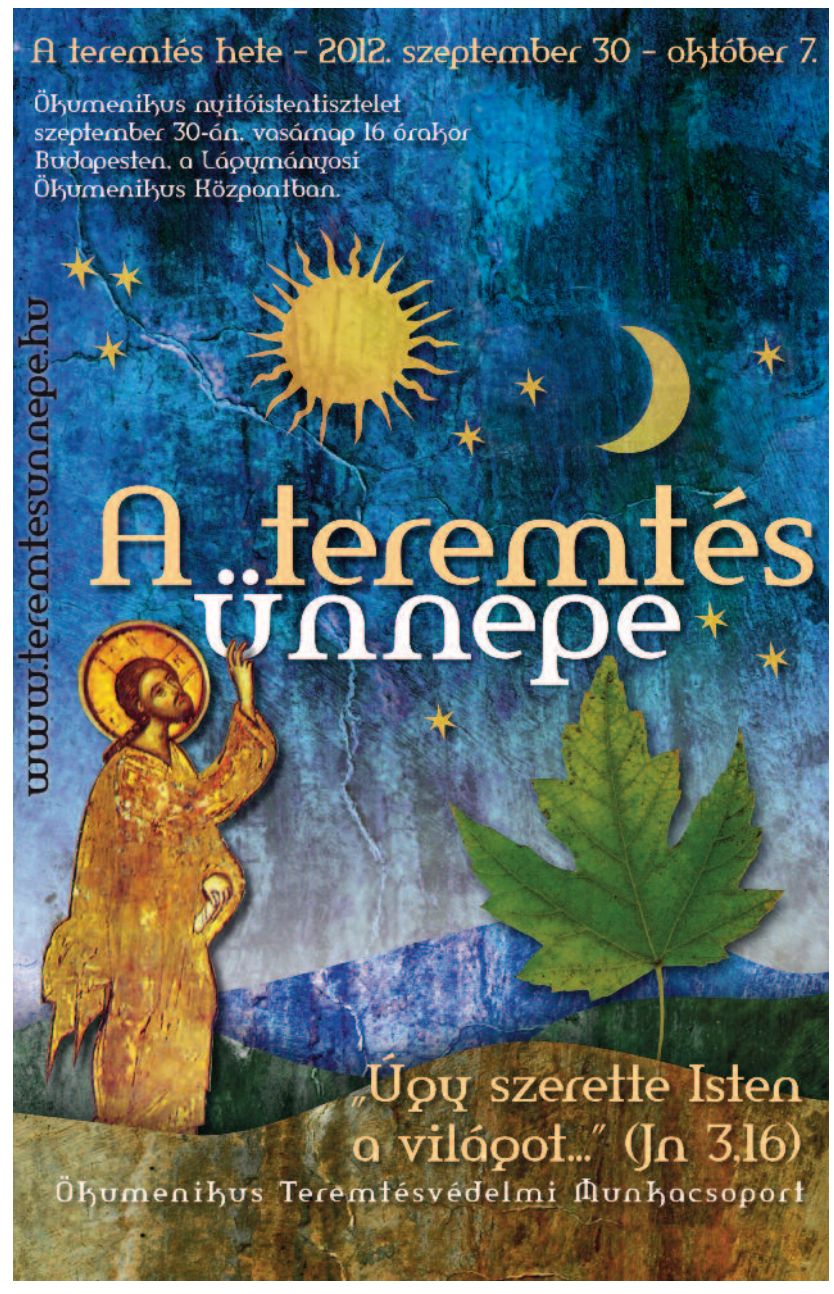

A magyarországi katolikus, református, metodista és evangélikus egyház a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsával közösen az idei teremtésünnepet a szeptember 30. és október 7. közötti időszakra hirdeti meg. Az idei év témája Jézus és a teremtett világ, mottója az evangélium üzenete: *„Úgy szerette Isten a világot…”* (Jn 3,16) A témaválasztás célja, hogy keresztényként elgondolkodjunk arról, milyen kapcsolata lehetett Jézusnak a természeti elemekkel, a növényekkel, állatokkal, s milyen példát mutat nekünk ezeken keresztül a saját – természettel, emberekkel és Istennel fennálló – kapcsolatainkra nézve.

A teremtésvédelemmel foglalkozó ökumenikus munkacsoport idén is elkészítette az ünnephez ajánlott segédanyagot, amely a teremtés hetének minden napjára kínál meditációkat, imádságokat, bibliai olvasmányokat, egyházi nyilatkozatok részleteit, művészeti illusztrációkat, valamint cselekvési lehetőségeket közösségi és egyéni szinten egyaránt. A teremtés ünnepének istentiszteleti megéléséhez liturgiai segítséggel is szolgál a füzet, amelyet minden gyülekezetbe és intézménybe megküldtünk postán, s egyúttal letölthető a *www.teremtesunnepe.hu* oldalról. Kívánunk Istentől áldott teremtésünnepet mindenkinek!

A pünkösdiek helye a társadalomban

Magyar világkongresszus Békésen

▶ *Dr. Fischl Vilmos* evangélikus lelkész, a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsának (MEÖT) főtitkára is felszólalt a Magyar Evangéliumi-Pünkösdi Világszövetség második konferenciáján, melyet szeptember 14–15-én rendeztek meg Békésen. A találkozóra még az Amerikai Egyesült Államokból és Ausztráliából is érkeztek vendégek a Békés megyei kisvárosba, összesen négyszáznál is többen.

A Magyar Evangéliumi-Pünkösdi Világszövetség 2009-ben Budapesten azzal a céllal alakult meg, hogy hitbeli és lelki közösségként tömörítse a szerte a világban élő magyar nyelvű pünkösdi keresztyéneket, segítse nyelvük és hitük megtartását, illetve az evangélium terjedését a magyarság körében – ismertette a konferencia sajtótájékoztatóján *Pataky Albert,* a Magyar Pünkösdi Egyház, egyben a Magyar Evangéliumi-Pünkösdi Világszövetség elnöke.

A szervezet nyitókonferenciáját két évvel ezelőtt Aradon tartották a megújulás jegyében. Első magyarországi találkozójuk témája a pünkösdiek társadalmi szerepvállalása volt. Előadásokon és kisebb körökben folytatott beszélgetéseken próbálták körüljárni, hogyan tölthetik be feladatukat, elhívásukat a magyarság körében és a világ keresztényeinek tengerében. Ehhez egy *Mózes második könyvében* olvasható igét választottak kiindulópontnak: *„Ki vagyok én?”* (2Móz 3,11)

A konferencián beszámoltak munkájukról a határon túli pünkösdi közösségek képviselői is. *Csontos József,* a Romániai Magyar Pünkösdi Hitközség elnöke elmondta, hogy mintegy negyven gyülekezetben közel kétezer magyar nyelvű hívő között folytatják szolgálatukat. *Bíró Pál* a Teljes Evangéliumi Magyar Gyülekezetek Nemzetközi Szövetségének elnökeként az észak-amerikaiak körében végez szolgálatot: egymástól óriási távolságokra pásztorolja a mintegy tucatnyi egyesült államokbeli és kanadai gyülekezetben a híveket.

SZEGFŰ KATALIN FELVÉTELEI

Szóba került továbbá a vajdasági és a felvidéki területeken végzett munka, valamint kiderült, hogy az alig százéves pünkösdi mozgalom külmissziót is folytat: néhány misszionáriusuk Afrikában dolgozik. Elsősorban Kongót tekintik célterületnek, ahol segélyezési és orvosi munkát végeznek, iskolákat tartanak fenn.

A pünkösdi egyház Magyarországon az elmúlt néhány évben lett intézményfenntartó; társadalmilag jelentős karitatív szolgálatot is folytat, mások mellett a mélyszegénységben élők és a romák közötti munkájával – mindezt *Balog Zoltán,* az emberi erőforrások minisztere emelte ki a világkongresszust köszöntő levelében. A levelet azon a nagyszabású istentiszteleten olvasták fel, amelyen Fischl Vilmos, a MEÖT főtitkára is szót kért. Az evangélikus lelkész a tanácskozás igei alapjához kapcsolódóan (Ki vagyok én? Kik vagyunk mi?) arról fejtette ki gondolatait, hogy amint a MEÖT szimbóluma, a háborgó vízen haladó vitorlás üzeni, a magukat Istenhez tartozónak vallók, a keresztények azok – egyháztagságtól függetlenül –, akik egyazon vitorláson, ugyanazon a viharos tengeren haladnak.

■ Sz. K.

Másfél száz éves az alsósági templom

▶ Temploma felszentelésének százötvenedik jubileumát és a hetvenöt éves orgona megújulását ünnepelte szeptember 15-én, szombaton délelőtt a celldömölk–alsósági evangélikus gyülekezet. Az alkalmon *Szemerei János,* a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület püspöke hirdette Isten igéjét. A liturgiában *Kerekes Csaba* helyi lelkész és *Rostáné Piri Magda* Vas megyei esperes működött közre. A felújított hangszert *dr. Finta Gergely* orgonaművész szólaltatta meg.

FOTÓK: ADÁMI MÁRIA

Isten szeretetéért adunk hálát, amelynek eszközei az orgona és a templom – mondta Zsolt 103,11–12 alapján tartott prédikációjában Szemerei János püspök. „Minden mérhető eltörpül amellett, ahogyan Isten szeret minket. Arra a lépésre szánta magát, hogy meglátogatja teremtményeit. Történelmünkbe lépett Jézus Krisztusban, aki emberi kereteink, léptékeink közé hozta Isten mérhetetlen szeretetét” – fogalmazott az egyházkerület lelkészi vezetője.

Az istentiszteletet követő közgyűlésen leleplezték az évfordulót megörökítő emléktáblát, majd Kerekes Csaba lelkész ismertette a templom történetét, illetve az orgonafelújítás folyamatát. Köszöntőt mondott – többek között – *Mórotz Zsolt,* a Vasi Egyházmegye felügyelője, *Fehér László* polgármester, valamint *Vető István,* a gyülekezet korábbi parókusa.

■ AM

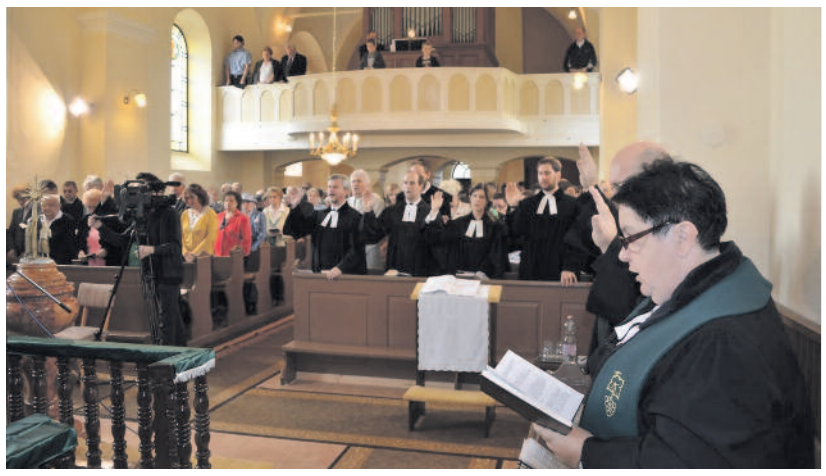

Látogatóként járnak vissza a menekülttáborba

Továbbadni a kapott szeretetet

▶ „Amikor mi ott voltunk a menekülttáborban, ha lett volna valaki, aki bejön, és mond néhány bátorító szót, az evangéliumot, akkor abban az összetört állapotunkban nagyon befogadóak lettünk volna. Hiszem, hogy megragadott volna minket. Mindig erre gondolok, amikor odamegyünk a mostani menekülteknek beszélni Istenről, a megváltásról” – mondta el *Sötét László,* aki hét évvel ezelőtt a vajdasági Szabadkáról a magyarverések elől menekült családjával Magyarországra, és most evangélistaként végez szolgálatot.

Abban az időben a Sötét család sorsa bejárta a magyarországi sajtót. Emlékeztetőül: kisebbik fiukat többször megverték, és számos esetben érte őket olyan fenyegetés, szidalmazás, végül tettleges bántalmazás, hogy nem láttak más lehetőséget, mint mindenüket hátrahagyva átlépni a határt és átjönni az anyaországba a bizonytalanabb, de feltehetően békésebb életbe.

Különös méltányosságból soron kívül kaptak menekültstátust, de ezzel együtt is több mint fél évet töltöttek el a békéscsabai befogadóállomáson, várva sorsuk alakulását. Ügyükben *Sólyom László* akkori köztársasági elnök is közbenjárt.

A menekülttáborból csakhamar a Békés megyei Békésen találták magukat, mert a helyi önkormányzat egy kis házat adott nekik használatba. Később onnan el kellett költözniük, de jelenleg is ugyanebben a kisvárosban, egy önkormányzati tömblakásban élnek. Az eltelt évek alatt körülményeik radikálisan megváltoztak, számos új ismeretséget kötöttek; velük együtt menekült két gyermekük is felnőtt és megházasodott már, de a változás sokkal jobban lemérhető a szellemiségükben.

Sötét László, a felesége, *Szlavica,* a lányuk, *Klementina* és a fiuk, *Denisz* fokozatosan kapcsolódott be az egyik helyi gyülekezet életébe, és alakította át addigi gondolkodását az élet értelméről, a világról és az abban elfoglalt helyükről. Isten titka, miként törte át ezekben a sokat átélt és szenvedett emberekben a keményszívűséget, a dacot, a félelmet és a tartózkodást, de tény, hogy ez megtörtént. Sorsuk minden értelemben rendeződött.

Mostanság apa és fia is egy misszionál végez szolgálatot, hirdeti Isten igéjét. Különösen nagy elhívást éreznek azok iránt, akik hozzájuk hasonlóan nehéz élethelyzetből keresnek kiutat. Cigány közösségekben, börtönben, kórházban, határon túli magyaroknak beszélnek Isten szeretetéről. Újra és újra mint valami mágnes vonzza őket vissza a békéscsabai befogadóállomás, annak ellenére, hogy az emlékeik vegyesek. Mégis azt vallják, hogy oda kell menniük, beszélniük kell a mai menekülteknek, a sokfelől érkező és sorsukra szorongva váró kiszolgáltatottaknak arról, hogy az élet nekik is tartogathat jót. Ahogy az ő példájuk is mutatja: Istennel minden megváltozhat.

A korábban sokat aggodalmaskodó család másképpen nézi a jelent és a jövőt.

– Jelenleg úgy éljük az életünket, ahogyan a Biblia tanítja: hogy ne legyen gondunk a jövőnk felől. Vannak terveink, szeretnénk majd egy saját ingatlant, ahol öregkorunkban fogadhatjuk a gyerekeinket, unokáinkat. Vágyunk, hogy a gyerekek maradjanak Isten közelében, hiszen erről döntöttek már – mondta el az *Evangélikus Életnek* a házi szociális segítségnyújtásban dolgozó Sötét Szlavica.

■ Szegfű Katalin

A SZERZŐ FELVÉTELEI

Rémálomból „mennyország”

Sötét László mindkét nagyapja magyar állampolgár volt, magyar katonaként harcoltak az első világháborúban. Aztán jött Trianon, és egy idegen országban idegen ország állampolgáraként találták magukat. *Sötét Szlavicának* az édesanyja szintén magyar, édesapja román és bolgár ősök leszármazottja, aki elszerbesedett, és ebben a szellemben nevelte gyermekeit Óbecsén. Szabadkán a délszláv háború borította fel a nemzetiségi viszonyokat, és lett a magyarság a fokozódó indulatok céltáblája. A Sötét család fellépéséig nem volt, aki a nyilvánosság előtt beszélt volna a magyarverésekről, ők törték meg a csendet. Ma már magyar állampolgárként gond nélkül látogathat haza a házaspár nagyobbik fiukhoz és unokájukhoz, akik nem jöttek át Magyarországra, és egykori családi házukhoz, melyet önkényesen foglalt el egy szerb család. Sötétték múltjuk rossz emlékeit maguk mögött hagyták, de a legfontosabb, hogy egy tökéletesen megelégedett, példásan szerető és szolgáló keresztény család életét élik.

HIRDETÉS

Meghívó Fasor-napra

Tisztelettel meghívjuk a szeptember 29-én, szombaton tartandó XXII. Fasor-napra. 10 órakor leleplezzük *dr. Vermes Miklós* szobrát, majd a 10.40-kor kezdődő ünnepi ülésen az iskola énekkara felveszi *Peskó Zoltán* nevét. Az ünnepélyes alkalmak helye a gimnázium előkertje, illetve díszterme (Budapest-Fasori Evangélikus Gimnázium, 1071 Budapest, Városligeti fasor 17–21.).

Program
9.30: Áhítat a templomban – *dr. Csepregi András* iskolalelkész
10.00: *Dr. Vermes Miklós* szobrának – *Soltra F. Tamás* alkotásának – felavatása • Köszöntőt mond: *Hajdó Ákos* igazgató, *dr. Liptay György,* a Volt Növendékek Egyesületének elnöke, *Haim Loran* a külföldön élő tanítványok nevében, *Németh Szilárd,* Csepel polgármestere • Áldást mond: *Gáncs Péter* elnök-püspök
10.40: Ünnepi ülés: Himnusz • Megnyitó – *dr. Liptay György* • Köszöntő – *Hajdó Ákos* igazgató • Főtitkári beszámoló – *dr. Raisz Dávid* • Pénzügyi beszámoló – *dr. Csiszér Márton* • A jelentések elfogadása • Az énekkar felveszi Peskó Zoltán nevét • Laudáció – *prof. Párkai István,* Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem • Az énekkar hangversenye, vezényel: *Nováky Andrea* • *Ifj. Peskó Zoltán* megemlékezése • Zárszó – *Győri Tamás József,* a Volt Növendékek Egyesületének ügyvezető elnöke • Szózat • Büfé

Budapest-Fasori Evangélikus Gimnázium
Volt Növendékek Egyesületének elnöksége

PÁLYÁZAT – VALLOMÁSOK A BIBLIÁRÓL

A reformáció ünnepét megelőző vasárnapot bibliavasárnapnak is nevezik egyházunkban, ezért terveink szerint az október 28-ai *Evangélikus Élet* ifjúsági oldalának is ez lesz majd az egyik témája.

Szerkeszd velünk az oldalt! Várjuk rövid írásodat, vallomásodat arról, szerinted miért a Biblia a könyvek könyve. Írd meg nekünk, miként változtatta meg az életedet a Biblia rendszeres olvasása, fogalmazd meg, másokat hogyan buzdítanál a testamentumok lapozgatására, vagy gyűjtsd csokorba, milyen érveid vannak a Szentírás mellett!

A pályázatra 16–24 év közötti evangélikus fiatalok írásait várjuk, pályázónként egy írást. A pályaművek terjedelme szóközökkel együtt nem haladhatja meg a kétezer karaktert.

Beküldési határidő: október 15., hétfő éjfél. A pályaműveket a következő e-mail címekre *(egyidejűleg mindkettőre!)* kérjük elküldeni: evelet@lutheran.hu és zs.v.judit@gmail.com.

A megjelent pályaművek szerzőit a Luther Kiadó egy-egy kötetével ajándékozzuk meg!

HIRDETÉS

Hittankönyvsorozat a gyülekezeti és a szórványhitoktatás számára

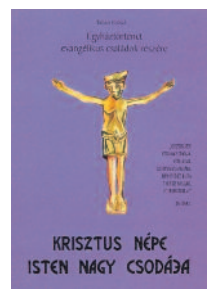

Szeretettel ajánljuk a gyülekezetek és a hitoktatók figyelmébe a *Keresztfa titka tündökül* című bibliai olvasókönyvet és a hozzá tartozó munkafüzeteket az 1–5. osztályosok számára; illetve a *Krisztus népe Isten nagy csodája* című egyházismereti tankönyvet és munkafüzetét a 6. osztályosok számára.

A sorozat 7. része az egyetemes és hazai egyháztörténetet dolgozza fel 28 egységben. A könyv a munkafüzetével együtt jól használható a gyülekezeti hitoktatásban, hiszen röviden, lényegre törően mutatja be az egyház küzdelmes történetét, elmélyítve a tananyagot kérdésekkel és feleletekkel, valamint megoldandó feladatokkal.

A könyvek megrendelhetők a kiadónál, a veszprémi lelkészi hivatalban, vagy megvásárolhatók és megrendelhetők a Luther Kiadónál, valamint a Huszár Gál papír- és könyvesboltban.

Mindig ügyelni fogunk arra, hogy a tankönyvcsomag minden egyes része évről évre, folyamatosan kapható és megrendelhető legyen.

Várjuk a szíves megrendelést azoktól is, akik eddig még nem tanítottak ezekből a könyvekből.

A kiadványok árai a kiadónál, Veszprémben:
• Bibliai olvasókönyv, 1–5. oszt. (B5, 272 old., fűzött, kemény táblás): 980 Ft
• Egyházismereti könyv, 6. oszt. (B5, 76 old., ragasztott, puha táblás): 380 Ft
• Egyháztörténeti könyv, 7. oszt. (B5, 78 old., ragasztott, puha táblás): 380 Ft
• Munkafüzet
1–3., illetve 6–7. oszt. (A4): 380 Ft
4–5. oszt. (A4): 480 Ft
• Útmutató oktatók számára (B5): 380 Ft

Tíznél több példány rendelése esetén minden kiadványnál érvényes a 10%-os kedvezmény!

Szeretettel várjuk a megrendeléseket!

Isó Dorottya sorozatszerkesztő
és a Fraternitás Lelkészegyesület elnöksége

Oroszlányi kettős jubileum

Kétszázhuszonöt szál kardvirággal díszítették fel a hívek múlt hét végén az oroszlányi evangélikus templomot, arra emlékeztetve, hogy a lelki otthont 1787-ben, kétszázhuszonöt évvel ezelőtt szentelték fel. A gyülekezet tagjai kétnapos ünnepséggel emlékeztek meg az évfordulóról, ugyanakkor hálát adtak ötven éve fennálló énekkarukért is.

Szeptember 15-én, szombaton délután gyülekezettörténeti kiállítás nyílt, majd a kórus adott magas színvonalú koncertet, amelyen *Ittzés János* nyugalmazott püspök prédikált. Szeptember 16-án, vasárnap délelőtt pedig ünnepi úrvacsorai istentiszteletet tartottak *Szemerei Jánosnak,* a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület püspökének szolgálatával. Az alkalmon a liturgiát *Farkas Etelka* helyi lelkész és *Szarka István* fejér-komáromi esperes végezte. Az egyházközség ének- és zenekara *Milán Zoltánné* vezetésével *Johann Sebastian Bach* 79. kantátáját adta elő. Az énekek kísérésében segédkezett a plochingeni testvérgyülekezet fúvószenekara is.

„Isten szabadításának megélése az élet különböző területein örömmel tölti el a szívünket” – fogalmazott Zsolt 126,1–3 alapján tartott igehirdetésében Szemerei János, majd felhívta a jelenlévők figyelmét: a múltra visszatekintve lássák meg, hogy Isten végig ott volt, kísérte őseiket is.

A közgyűlésen *Sztruhár András* felügyelő számolt be a templom felújításáról. *Prőhle Gergely,* a Magyarországi Evangélikus Egyház országos felügyelője köszöntőjében a kórus szolgálatát méltatta. „A zene ereje nem falakat rombol, hanem a Lélek templomát építi” – mondta.

Mészáros Tamás, az egyházkerület felügyelője szintén arról beszélt, hogy az oroszlányi énekkar kisugárzásának köszönhetően a Fejér-Komáromi Egyházmegyében mára már tíz kórus működik.

Jókívánságait adta át többek között *Szarka István* esperes, *Takács Károly* polgármester, valamint *Stefan Heinemann,* a plochingeni testvérgyülekezet képviselője. Köszöntőt mondott *Timo Suutari* lelkész is, aki a finnországi Kuhmo evangélikus közösségének üdvözletét hozta. *Szabó Istvánné,* a helyi szlovák nemzetiségi önkormányzat elnöke pedig – népviseletbe öltözve – szlovákul és magyarul is szólt a jelenlévőkhöz. Farkas Etelka lelkésznő az egykori templomszentelési alapigét idézte: *„Nagyobb lesz e későbbi templom dicsősége, mint a korábbié volt, mondja a Seregek Ura, és ezen a helyen békességet adok! – így szól a Seregek Ura.”* (Hag 2,9)

Most, kétszázhuszonöt év elteltével továbbra is erről a békességről tanúskodik az oroszlányi templom, a gyülekezet és az énekkar minden tagja.

■ ADÁMI MÁRIA

A SZERZŐ FELVÉTELE

Isten fut az ember után

Hálaadás a húsz éve épített telekgerendási templomért

Ötödik alkalommal rendeztek családi napot a telekgerendási evangélikus gyülekezetben szeptember 16-án. Az idei alkalom azért bizonyult különlegesnek, mert ezúttal adtak hálát a Békés megyei község evangélikusai húsz évvel ezelőtt felszentelt templomukért.

A nagyszabású ünnepségen *Győri János Sámuel* pesterzsébeti lelkész *(képünkön)* hirdetett igét. *János evangéliuma* 1. fejezetének 14. verse – *„Az Ige testté lett és lakozott miközöttünk”* – alapján arról prédikált: a templomszentelés huszadik évfordulójának arra kell emlékeztetnie mindenkit, hogy meg kell újulnunk, amint a falu is megújult azzal, hogy a korábban csak az iskolában hirdetett ige immár ebben a modern istenházában is szólhat.

A lelkész figyelmeztette a templomot teljesen megtöltő hallgatóságát, hogy mindenkor lélekkel kell építkezni, akár saját életünket alapozzuk meg, akár templomot húzunk fel.

A telekgerendási templomért és a gyülekezetért, az itt folyó munkáért hálát adó istentiszteleten hangsúlyosan szólt Győri János Sámuel megállapítása, mely szerint aki Istennel betöltekezik, az ragaszkodik keresztény közösségéhez, és nem szeret eltávozni sem az istenházából, hanem lakozást vesz ott, amint a Szentírás is megfogalmazza.

Az úrvacsorás istentisztelet után a gyülekezet tagjainak jóvoltából közös ebédre gyűltek össze a telekgerendási hívek és azok, akik a környékbeli településekről – például Csorvásról és Gerendásról, a helyi gyülekezetet pásztoroló lelkésznő, *Liptákné Gajdács Mária* másik két szolgálati helyéről – vagy éppen Békéscsabáról érkeztek együtt ünnepelni. Érdeklődésük jelentős részben az igehirdető pesterzsébeti lelkésznek szólt, aki a békési megyeszékhelyen több mint harminc évvel ezelőtt szolgált, és sokakban – ma már gyakran deres hajú férfiakban és nőkben – mélyítette el az istenhitet.

Kedves színfoltja volt az ünnepségnek, amikor Győri János Sámuel megáldotta Liptákné Gajdács Máriát és férjét, *Lipták Mátyást,* akik harmincöt éve éppen e napon tettek előtte házassági fogadalmat. A párnak hat gyermeke született. „A világ sóvárogva várja a hű házasokat, a szolgáló szeretetet felmutatókat” – hangzott el.

Az ünnepi ebéd után Halleluja- és Hermons-dalokból orgona-gitár koncert hangzott el a zeneszerzőként és orgonistaként is ismert Győri János Sámuel, valamint kísérete előadásában, majd a lelkész evangélization igyekezett elmélyíteni a *János evangéliumából* választott vezérigéjét.

Hangsúlyozta, hogy az Ige testté létele megtörtént. Ez mindennél világosabban jelzi Isten ember iránti mélységes szeretetét és vágyakozását. Azt, hogy valamennyi emberi várakozást, elképzelést és értelmet felülmúlóan nem a mi áldozatunkra vágyik, hanem ő hozott áldozatot értünk Krisztusban. A Megváltó kereszthalálában ez mindenki számára nyilvánvalóvá vált.

„Istent fut az ember után” – összegezte egy költemény alapján az örömhírt Győri János Sámuel a húsz évvel ezelőtt felépült telekgerendási templomban, amely egyébként idén először csatlakozott a nyitott templomok éjszakájához. Szeptember 15-én este zenés imaóra keretében fohászkodtak benne a látogatók a Viharsarokért és személyes megtéréseikért.

■ SZEGFŰ KATALIN

HIRDETÉS

Meghívó pódiumbeszélgetésre

A Keresztyén Értelmiségi Fórum következő alkalmán a budahegyvidéki evangélikus templomban (Budapest XII. ker., Kék Golyó u. 17.) szeptember 24-én, hétfőn 18.30-kor *„Menni vagy maradni?” Lehet-e hazát cserélni?* címmel pódiumbeszélgetést tartunk. A beszélgetés alapjául *Büky Anna Éjszaka történt* című könyve szolgál. A beszélgetés résztvevői: Büky Anna és *Márton László* írók. Moderátor: *Keczkó Pál* lelkész.

Meghívó kórushangversenyre

Szeptember 30-án, vasárnap 18 órakor a budahegyvidéki evangélikus templomban (Budapest XII. ker., Kék Golyó u. 17.) a hamburg-harvestehudei evangélikus gyülekezet énekkara ad hangversenyt. A *Sankt-Andreas Kantorei* műsora gazdag válogatást nyújt az elmúlt fél évezred motettáiból és más egyházi kórusműveiből, egyebek közt *Schütz* és *Mendelssohn, Rheinberger* és *Kodály* kompozícióiból. Közreműködik: *Agnes Richter* (szoprán), *Angelika Henschen* (alt). Vezényel: *Jürgen Henschen.* A belépés díjtalan.

Jegyzetlapok

(Napló, 2012)

Kőkrisztusok. Ott állnak az út mentén. Nap süti őket, havas szél veri, vad vihar. Tekintetük elmosódik, de ott érezzük a hátunkban. „Ma tettél valami jót?” – kérdezik némán. Azután tovább a Balaton partján. Ismeretlen, szép nevű, tiszta falvak. Hatalmas, öreg fa mellett kopott harangláb, éppen istentiszteletre szólítja az embereket a harangszó. Megállunk, hallgatjuk a gyönyörű zsoltárokat, és elindulunk befelé. Kedvesen fogadnak, mintha régen látott vendégek lennénk. Felénk tartják az énekeskönyvet, a végén a szomszédban az udvaron kaláccsal, szőlővel és borral is megkínálnak.

* * *

Kis háborúk. Keleten tovább tart a háború. Egy elcsitul, új lobban lángra. Parázsló gyűlölet mindenütt, és öngyilkos merénylők, akik boldogan dobják el fiatal életüket. Az anyák mutogatják halott fiaik képét: „Már a paradicsomban vannak!” – zokogják örömükben. Ezt nem lehet megérteni, európai szívvel felfogni. Iszapos ez a vidék, beláthatatlan minden forradalom és polgárháború. A távol-keleti táj, homokóraidő és ember kiismerhetetlen. Megérteni és megváltoztatni felesleges. Ez labirintus, ebben csak eltévedni lehet.

* * *

A szemlélődő. „A legveszedelmesebb ember a világon a szemlélődő – írja *Vasadi Péter* –, akit senki nem irányít.” Ő csak saját látomásában, igazában bízik. Az ilyen ember semmire nem figyel, a belső hangra sem. Nem jut eszébe Isten keresztje, szenvedése a szálkás halálfán. Igaz, nem könnyű, mert Jézus Krisztus szava nemcsak szelíd és biztató, de kardnál is élesebb.

Mi óv meg bennünket az ártó önbizalomtól? Mindenekelőtt az igazi alázat. Hiszünk magunkban, de tudjuk, milyen kicsik és kevesek vagyunk egyedül. A teremtés végtelenjéhez képest porszemek.

A Teremtő alázatos embere csendes, türelmesen építkező, fáradhatatlan szorgalmú és boldogságát szétosztó. Hétköznapi kis csodákra képes, és nagy dolgokra: apró közösséget és egész országot gazdagít tetteivel.

* * *

Marcus Aurelius. Kedves, régi könyvem, egy időben mindennapi olvasmányom. Valahová elkeveredett, s most újból rátaláltam. Hihetetlen az *Elmélkedések* gazdagsága és bölcsessége. Csak ámul az ember, honnan tudott a nagy hadvezér ennyi mindent az életről? Vér és fegyvercsörgés között hogyan bírt tisztán látni és üzenni évszázadokon át a mába.

Az utolsó, tizenkettedik könyvben így töpreng mécsese fényében: „A világban vagy kényszerű végzet és áthághatatlan rend, vagy kéréssel engesztelhető gondviselés, vagy szeszélyes, gazdátlan összevisszaság uralkodik. Ha az áthághatatlan végzet: akkor mit tusakodol ellene? Ha a kéréssel engesztelhető gondviselés: akkor tedd magad méltóvá az istenség segítségére. Ha pedig gazdátlan zűrzavar: akkor örülj, hogy ebben az áradatban van benned irányító értelem…”

* * *

Régi emlék. Most villant belém az alkonyi kép. A bolgár kolostor szél verte, vastag fala, a lesüllyedt küszöb, amely elkopott a megszámlálhatatlan lépéstől. Kint verőfény, bent csendes félhomály. A dombon nyersen faragott kőkereszt. A kora arany őszben sétálva föltűnt Krisztus átszögelt lába: fényesre csiszolódott. Hány ujj érinthette évszázadok alatt, és hány kérés fogalmazódott meg az ott járók ajkán!

* * *

Szegénység. Köröttem éheznek, nyomorognak, koldusok kéregetnek az utcasarkon. Erre kellene gondolnom naponta, mindig, még akkor is, ha egyre jobban sodródom a szegénység felé. Azért, mert tehetetlen vagyok, és van fedél a fejem felett. Nem gyógyuló seb ez a bűntudat, és öröm is: nem köteleztem el magam senki felé, nem tartozom senkinek, nem kérek semmit. Egyedül Istennel beszélem meg a dolgaimat.

* * *

Öreg tengeri medve. Véletlenül kerültünk egymás mellé a vonaton. Arany szegélyes sapkájából, díszes ruhájából arra következtetek, hogy tiszt lehetett nagy, komoly hajókon. Szegedre igyekszik, testvérét látogatja meg, talán utoljára. *Margit* súlyos beteg, és az idő is gyorsan múlik, mire kimondjuk, már vége az életnek.

Finom svájci mogyorós csokoládéval kínál, azután az elröppent évekről kérdezem. „Isten mentsen a tengeri viharoktól” – mondja elkomoruló arccal. Ilyenkor a nagy hajók nem tudnak beállni a kikötőbe. Bolyongnak egész éjszaka a nyílt vízen; olyan hatalmas hullámok csapkodnak, hogy dióhéjként a mólóhoz kergeti őket. Az apró halászbárkák a part mellett vesztegelnek napokon át. „Két szememmel láttam – folytatja hosszú csend után –, milyen óriási halakat dobált ki az örvényes mélység.” Iszonyú erők feszülnek egymásnak a sötét szakadékban.

* * *

Országjárás. *Krúdy* többször leírta, hogy a régi vasútállomásoknak megvolt a saját szaguk. Szülővárosom kisebb megállója mindig csupa füst volt, a szegedi nagy szatyros kofákkal teli. A Dunántúlon a várótermek melegek voltak, a restik pultján száraz szendvicsek, ihatatlan kávé… A termek, a kinti, elvadult fák, száradó virágok a kőváyúban és főleg a várakozó emberek szaga elárulta, hol vagyok, s mikor érek utam végére. Fiatalon sokat jártam az országot; a férfiak nyitottabbak voltak, az asszonyok beszédesek és vidámak.

Mára eltűnt minden. Ízek és illatok; valahogy minden egyforma arcot öltött. Új, lebegő alakok népesítették be a pályaudvarokat: csavargók és hajléktalanok koldulnak. Ha nem jön össze a pohár borra való pénz, ordítanak. Nyáron valami hűs sarkot keresnek, télen vacognak a huzatos hidegben.

* * *

Szeptember. A hónap második hete, de én már *Petőfi* szívverésritmusú versét mondogatom. Meg-megállok, ahogy elakadok egy pillanatra, de azután röpítenek a sorok tovább. Tartalma egyszerű. És mégis ott rejtőzik benne a mindenség. A huszonöt éves költőn átfut az öregség, az elmúlás szele Koltón, a szerelem gyorsan ellobbanó lángja.

„Még nyílnak a völgyben a kerti virágok, / Még zöldel a nyárfa az ablak előtt…” Dúdolom a sorokat, ahogy sétálok a kilobbanó alkonyi úton. A napok még melegek, sőt néha tüzesek is. A hegyen túl töltik a hordókat, szüretelnek, és valahol még messzebb szerelik a bombákat a repülőkre. Háború és béke, hány ezer év óta. És meddig? Ki tudja? Megállok, és várakozom.

* * *

Borzalmak évada. Lakhatatlan a Föld. Borzalmas a világ, amerre nézek, mindenütt kis háborúk és szenvedések. Ártatlanok ezrei, gyermekek százai a halottak között! Csak Róma van, ódon szépségével, Krakkó megszámlálhatatlan templomával. S néha egy igaz barát, és a könyvek, *Johann Sebastian Bach* mindenségboltozatú zenéje… Este egy-két pohár vörösbor a sebzett szív gyógyítására. Minden más fékezhetetlen gyűlölet és véget nem érő pusztítás. Talán segít Isten, nem feledkezik meg rólunk – magyarokról.

* * *

Az idő múlása. Ijesztően rövid az év, alig kezdődött el, máris szeptembernél tartunk. Szinte égetett augusztus, lángolt, lobogott, és már a múlté. Elképesztő, milyen gyorsan elrepült egy hét. Ez a nap is, most kezdtem összegyűjteni friss jegyzeteimet, és már itt az este. Az éj. És a holnap. Eltelt az élet is.

■ Fenyvesi Félix Lajos

Krisztus képe a zsidó ünnepekben

Az EBBE őszi sorozatának első előadása

Az Evangélikus Belmissziói Baráti Egyesület őszi előadás-sorozatának témájául a zsidó ünnepek keresztyén jelentőségét választotta. Az ötrészes sorozat előadója *Avi Snyder (képünkön),* a *Zsidók Jézusért* szervezet európai és magyarországi vezetője. Az első alkalmat szeptember 13-án tartották a Magyarországi Evangélikus Egyház Országos Irodájának külső termében, s ezen a résztvevők a *rós ha-sána – jom teruá,* valamint a *jom kippur* ünnepek üzenetével ismerkedhettek meg. Az est imaközösséggel és Snyder áhítatával kezdődött, *Tar Kata* tolmácsolásában.

Az ószövetségi ünnepeken keresztül megláthatjuk, ahogyan az Örökkévaló rámutat a Messiás Jézusra – kezdte előadását a missziói szervezet vezetője. Nem véletlenül mondja Jézus: *„Ha hinnétek Mózesnek, hinnétek nekem.”* (Jn 5,46) Az áldozati rendszerben is felfedezhetjük az utalást. Hiszen kifejezi mindnyájunk bűnös létét, amely miatt szükség van a bűnökért bemutatott áldozatra. Az áldozatbemutatás során egy egészséges, hibátlan állatot a kegyelmes Isten helyettesítő áldozatként fogad el, így az állat élete vész el az emberé helyett. Ez az előképe annak az áldozatnak, melyet a bűntelen, tökéletes Krisztus hozott az övéért – fejtette ki az előadó.

Rós ha-sánától, a zsidó újév kezdőnapjától *jom kippurig,* az engesztelés napjáig kilenc nap telik el. Az év feje az első bűnbánati nap, míg az engesztelés napja az utolsó. Az Örökkévaló megtérésre hív, és tíz napon keresztül várja teremtettjeit.

Rós ha-sánakor nem szabad munkát végezni, meg kell fújni a sófárt, a kos szarvát, és áldozatot kell bemutatni. A hagyomány szerint az Úr ezen a napon teremtette az első emberpárt. A kos szarvának megfújása pedig Ábrahám tettére emlékeztet, mikor a Mindenható Izsák helyett egy kos feláldozását kérte az ősapától.

A zsidó újév *tisri* hónap első napján van, mely a Gergely-naptár szerint szeptember közepére-végére esik (idén szeptember 17-én volt). A *Tóra* alapján nem tisri hónap első napjára esik az év eleje (2Móz 12). Valójában *pészah* az év kezdete, tehát *niszán* az év kezdő hónapja. Valószínűsíthető, hogy a babiloni fogság ideje alatt lett rós ha-sáná az újév kezdőnapja.

Rós ha-sánát a *Tóra* jom teruának, a kürtölés napjának is hívja – magyarázta a missziói vezető. – A sófár megfújása felszólítást jelent a megtérésre. Az Úr visszajövetelekor ítéletet tart. Megtérésre a visszajöveteléig van lehetőség.

A Biblia több helyen beszél az ítéletről, az ítéletkor megnyíló könyvekről. A *Jelenések könyve* szerint két könyv fog megnyílni, az egyik az ítélet, a másik pedig az élet könyve. Az év fejétől az engesztelés napjáig terjedő időszakot félelmetes napoknak *(jamim noráim)* is nevezik. Miért halnál meg, Izrael? – kérdezi Isten az ő népét. Ezékiel írja: *„…nem kívánom a bűnös ember halálát, hanem azt, hogy… megtérjen és éljen.”* (33,11)

Az Úr visszatérésre hív, könyörög, kiált övéiért. Ez az idő arra szolgál, hogy szembesüljön az ember magával, bűnös voltával, a neki járó ítélettel.

Az utolsó, tizedik nap az engesztelés napja. E napon tilos munkát végezni, és böjtöt kell tartani. Ez volt az évben az egyedüli nap, amikor a főpap beléphetett a jeruzsálemi templomban a kárpit mögé, a Szentek szentjébe. Két áldozatot kellett bemutatnia: egyet magáért és családjáért, a másikat pedig a nemzetért. Mikor kilépett a szentélyből, a kárpit mögül, a nép tudhatta, hogy az Örökkévaló elfogadta a bemutatott áldozatot, ez volt a jel.

A templom Kr. u. 70-ben történt elpusztítása után már nincsen főpap, aki közbenjáróként bemutathatná az áldozatot. Így a megbocsátás bizonytalan a zsidóság számára, hiszen nem lehet tudni, hogy az Úr meghallgatta-e az imádságukat.

A Jézust Messiásként elfogadó zsidók a keresztyénekkel együtt vallják: van templom, tökéletes áldozat és örökké élő közbenjáró főpap: Jézus az. Feltámadása jelzi, hogy az Atya elfogadta áldozatát, az ő keresztháláa elegendő váltság bűneinkért.

Az ünnepen feltehetjük magunknak a kérdést, mit jelent számunkra a kürtzengés napja, milyen szívvel várjuk vissza a Messiást – zárta előadását Snyder.

■ Balla Mária

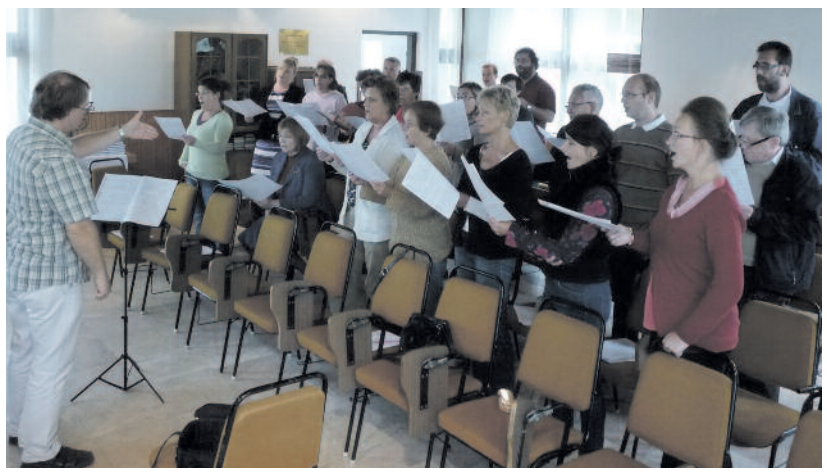

Immár második alkalommal került sor zenei konferenciára az evangélikus iskolákban tanító énektanárok és a templomi énekkarokat irányító karvezetők részére a gyenesdiási Kapernaum szeretetintézményben. A közel harminc résztvevő szeptember 13-ától 15-éig foglalkozott az énekelt szöveg témájával; másfél nap alatt felkészült egy keszthelyi hangversenyre; az előadások és műhelybeszélgetések során pedig gyakorlati tanácsokat hallhatott a munkáját érintő fontos kérdésekben. Az esti órák nagy beszélgetései és énekléseі mutatják, hogy szükség van az ilyen szakmai fórumokra. *(Részletes beszámoló az Evangélikus.hu oldalon olvasható.)*

■ Csernyik Balázs *felvétele*

HIRDETÉS

Meghívó óvodai évfordulós ünnepségre

„Áldott az Úr! Napról napra gondot visel rólunk…” (Zsolt 68,20)

Szeretettel hívjuk és várjuk óvodánk indításának huszadik évfordulója alkalmából rendezett ünnepségünkre szeptember 23-án, vasárnap délelőtt 10 órára. Helyszíne: Alberti Evangélikus Egyházközség Óvodája (2730 Albertirsa, Pesti út 104.).

Program

10.00: Ünnepi hálaadó istentisztelet a templomban
11.00: Gyermekek műsora, köszöntők, visszaemlékezések az óvodában
12.00: Állófogadás az óvodában
13.00: Óvodatörténeti kiállítás megtekintése, gyermekprogramok

Az Alberti Evangélikus Egyházközség Óvodája és gyülekezete

A **Páratlanklub** következő alkalmát szeptember 26-án, szerdán 18 órai kezdettel tartja az MEE Országos Iroda utcai termében (Üllői út 24.). *Dr. Fischl Vilmos* MEÖT-főtitkár *Férfias vallás?! – Együttélés az iszlámmal* címmel tart előadást. Minden érintettet, érdeklődőt szeretettel várnak a szervezők!

Közgyűlési meghívó

Tisztelettel és szeretettel hívjuk a Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerület Közgyűlésének szavazati és tanácskozási joggal rendelkező tagjait, valamint az érdeklődőket a kerület szeptember 21–22-én Kőszegen tartandó alakuló közgyűlésére (Kőszeg, Árpád tér 1.).

Emlékezés a száz éve született Teke Zsigmond lelkészre

„Mikor azt gondoltam, hogy roskad a lábam, szereteted, Uram, támogatott engem” (Zsolt 94,18)

Az Úr hűséges szolgája, *Teke Zsigmond* 1912. szeptember 21-én született, és nyolcvanhét évet élt. Egész életútja folyamán meghatározóak voltak azok a gondolatok, amelyek egy munkaterv bevezető mondatként maradtak ránk – gyöngybetűivel írva – egy megsárgult lapon. Az élete delén alig túl járó pásztor a lelki építkezésre nem éppen a legalkalmasabb 1959–1960-as évre tervezett gazdag programját – amelynek minden pontja közlést kívánna – így vezette be:

„Mindez csupán gyenge emberi terv, de annak a gazdag kegyelmű Úrnak a segítségében reménykedve készítem, aki a szolgálatában tart azért, hogy szent Fiának, a Krisztusnak beszéde lakozzék köztünk gazdagon. Tegye ő ezt a tervet is hasznossá és alkalmassá arra, hogy az ő szeretete gazdagodjon közöttünk.”

A befejező mondat pedig így szól: „Isten adja az ő Szentlelkének az erejét, hogy ami ebben emberi és gyengeség, az ő erejével bizodalom, hit, vigasztalás, erő és reménység lehessen az ő neve dicsőségére.”

A gyökerek

Apai ágon tanító és papi felmenői voltak. A még békés Ferenc József-i korban látta meg a napvilágot a Somogy megyei Iharosberényben, ahol édesapja, *Teke Lajos* evangélikus kántortanítóként szolgált 1908 és 1930 között. Gyermekkorában gyakran szorgoskodott mellette. Tőle tanulta el az éneklés, a zene szeretetét.

Édesanyját nagyon hamar, nyolc hónapos korában elveszítette, de sohasem lett árva, mert az Úr „édes mostohát” rendelt mellé, kinek gondoskodó szeretetét mindig érezhette.

Apai nagyapját sem ismerhette, mert az *idősebb Teke Lajos* – aki 1872-től 1897-ig a sandi gyülekezet lelkésze volt – fiatalon, negyvenhat évesen halt meg. Lelkésszé érlelődése idején mégis nagy hatással voltak rá a nagyapáról hallott visszaemlékezések, miként nagybátyja, *Teke Dénes* példája is, aki 1923 és 1942 között szolgált Sand lelkészeként, és akit halála után Zsigmond követett a szolgálatban.

A felkészülés évei

Az iharosberényi elemi iskolából a közeli Csurgói Református Gimnáziumba vezetett Teke Zsigmond útja. Ott érettségizett. Mélyen hívő édesapjának elvesztése után a csonka családdal – fogadott testvérével és anyjával – elhagyta Somogyországot, és Székesfehérvárra költözött, ahol az anyja könyvelőként dolgozott. Közben kétéves tényleges katonai szolgálatra hívták be, majd egyéves görög-, héber- és latintanulás következett. A teológiát Sopronban végezte. Lelkésszé *D. Kapi Béla* püspök avatta 1938-ban a győri Öregtemplomban.

A szolgálat kezdete és a család

Székesfehérváron és Csurgón lett segédlelkész, Pápán hitoktatói segédlelkész, majd 1942-ben – nagybátyja halála után – Sand–Pat–Zalaszentjakab gyülekezetei hívták meg lelkészüknek egyhangú határozattal. E meghívás elfogadásával ő lett a harmadik Teke fiú, aki Sandon lelkészként szolgált. (A templomnak 1868 és 1870 között *Sántha Károly* – a nagy énekköltő – is papja volt.)

Zsigmond Sandra vitte ifjú feleségét, *Elst Ilonát,* aki egyházi szolgálatában is hű társa lett. Itt éltek szeretetben mindaddig, amíg feleségét el nem szólította mellőle az Úr.

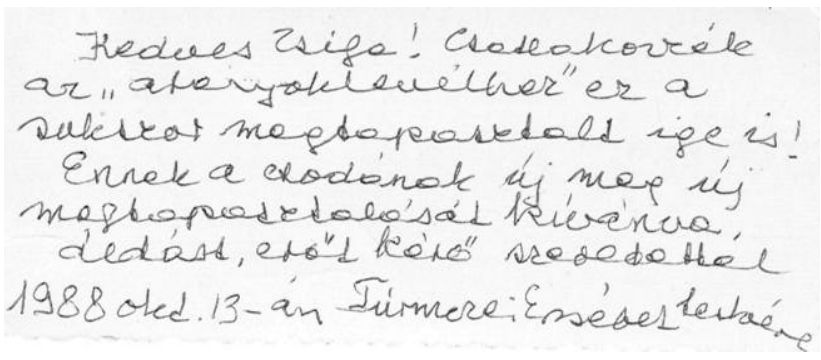

Kedves Zsiga! Csatlakozzék az „aranyoklevélhez” ez a sokszor megtapasztalt ige is! Ennek a csodának új meg új megtapasztalását kívánva, áldást, erőt kérő szeretettel 1988 okt. 13-án Túrmezei Erzsébet testvére

A fiatal pár életét a háború viharainak elmúltával egy családi tragédia árnyékolta be: 1947-ben halva született első gyermekük. Később két leánygyermekkel ajándékozta meg őket gondviselő Urunk. Ilona gyógyszerész lett, és ma – számtalan egyházi szolgálata mellett – a sandi egyházközség felügyelője, egyházkerületi küldött. Márta műtősként segíti az emberek gyógyulását.

Közel fél évszázados szolgálat Sandon

Nehéz évek, változó társadalmi viszonyok, családok likvidálása, ateizmus, önmegvalósító propaganda, fogyó falusi gyülekezetek, magányos és vigasztalásra váró emberek… Nem volt könnyű feladat egy lelkipásztor számára a lelkigondozás abban az időben. Teke Zsigmond tette a dolgát alázattal, fáradtságot nem ismerve, gyalog, kerékpárral, néha lovas kocsival, később motorkerékpárral járva Somogy-Zala útjait, hogy gondját viselje a rábízottaknak. Emellett hosszabb időre könyvelői munkát is vállalt, hogy a fedél nélkül maradt nagyszülőkről is gondoskodhasson.

Szolgálati helyein az egyházi épületek állagának megóvása is egyre nehezebbé vált. Sok vívódás és imádság után gyülekezeteivel újabb és újabb vállalkozásokba kezdett. Szolgálata alatt kétszer is (1961-ben és 1984-ben) felújították a sandi és a pati (1967-ben és 1988-ban) templomot, s közben (1967-ben) az egészségtelen parókia helyére újat építettek.

A lelkész vallotta és hirdette az imádság erejét. Hadd álljon itt egy idősebb korában – közel a hetvenhez – készített munkatervéből vett idézett: „Lépten-nyomon jelentkezik életemben, hogy öregszem. Ez mégsem ijeszt, és nem aggaszt, sőt mind erőteljesebben serkent arra, hogy tanuljak, és erősödjem a szolgálatban. És arra, hogy még többet, sokkal többet imádkozzam!”

Ez adott erőt számára ahhoz, hogy gyülekezeteivel még hetvenkét és hetvenhat éves korában is templomfelújításba kezdjen, és hetvennyolc éves koráig – arany oklevelének átvételéig – szolgáljon. Ez alkalomból az ezen írás mottójaként szereplő igével köszöntötte Teke Zsigmondot a család barátja, *Túrmezei Erzsébet,* aki nagykanizsai rokonainál járva többször volt a család és a sandi gyülekezet szeretett, szolgáló vendége is. Az igés lap hátoldalára írt szavak ennek a szeretetnek a viszonzásaként születhettek: „Kedves Zsiga! Csatlakozzék az »aranyoklevélhez« ez a sokszor megtapasztalt ige is! Ennek a csodának új meg új megtapasztalását kívánva, áldást, erőt kérő szeretettel 1988. okt. 13-án Túrmezei Erzsébet testvére.”

Hazatérés

Felesége halála után Zalakomáron élő Ilona lánya gondoskodó szeretettel biztosította számára, hogy részt vehessen a lelkészi munkaközösség együttlétein és a sandi istentiszteleteken.

1999. Szentháromság vasárnapja: Teke Zsigmond – úgy, mint egész életében – ezen a vasárnapon is az Urat dicsérte énekkel és imádsággal a sandi templomban. De most nem térhetett vissza otthonába, Zalakomárba. Az Isten házából a nagykanizsai kórházba került, ahol 1999. június 14-én – pár nappal gyémánt oklevelének átvétele után – magához szólította Ura. A sandi temetőben nyugszik felesége mellett, nagyapja és egykori hívei között.

Századik születésnapján meghajtott fővel tisztelgünk emléke előtt, s hálásan köszönjük a Mindenhatónak, hogy közöttünk szolgálhatott.

■ Dr. Jáni János

Családkohéziós központot avattak

▶ **„Apa, ne menj el, apa, maradj itt!” – tör ki könnyekben az ötéves kislány, és csimpaszkodik apja lábába, hogy nyomatékot adjon a kérésnek. A férfi maradna, de ha most elgyengül, enged szeretett lánya kívánságának, csak még hosszabbra és kínosabbra nyúlik a mindig nehéz elválás. Muszáj mennie. Mert a házirend szerint nem maradhat későig az anyaóvóban élő felesége és két gyermeke mellett, s ha elkésik, nem engedik be az éjjeli menedékhelyre…**

HORVÁTH-HEGYI ÁRON FELVÉTELE

Az Oltalom Szeretetszolgálat nyíregyházi intézményeiben egyre gyakrabban kell egész családokat menteni a kilátástalan anyagi helyzet miatt. Amikor a kenyérkereső elveszíti az állását, és már nem jut albérletre, nincs jobb megoldás, mint hogy az anyaóvónak nevezett Csillag utcai létesítményben kopogtat az asszony a gyerekekkel, a férfi pedig a Bokréta utcai hajléktalanszállón. Megesett már az is, hogy míg az asszony megszülte a család legkisebb tagját, az apa beköltözhetett a nagyobb gyerekekhez… De csak arra az időre. Hogy az egész család együtt lehessen, arra most nem ad módot az ellátórendszer.

Nem nehéz elképzelni, mennyire törékennyé teszi a családot egy ilyen helyzet, milyen fontos lenne, hogy néha mégis együtt lehessenek, töltekezzenek, erősítsék egymásban a reményt: egyszer majd újra úgy élhetnek, ahogyan egy család szokott… *Daskóné Sós Anita,* a családok átmeneti otthonának részlegvezetője igyekszik érzékeltetni, miért van szükség a családkohéziós központra:

– A másik jellemző helyzet az, amikor a családon belüli erőszak, bántalmazás elől menekül valaki a gyerekeivel. Sokkos állapotban, összezavarodva érkeznek, képtelenek rá, hogy átlássák saját helyzetüket, hogy mozgósítani tudják képességeiket a megoldás érdekében. Itt, az olcsvai nyugalomban – felsőfokú végzettséggel rendelkező családgondozó szakembereink segítségével – végigbeszélhetnek mindent, megnyugodva, megerősödve láthatnak hozzá, hogy felépítsék a jövőjüket.

Valamikor az 1920-as években szerveződött meg a Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei Olcsván az evangélikus gyülekezet, és még a múlt században egy szálig el is fogytak a tagjai. A Nyíregyházáról kijáró lelkész egyre csak temetett, keresztelőre nem nyílt alkalma. Az egyházi ingatlan így szállt a megyeszékhelyi gyülekezetre. Ennek fiataljai 1984-től nyaranta sátrat vertek az 1936-ban felszentelt, mind romosabb templom körül, hogy kicsit takarítsanak, s hogy Istenről beszélgessenek… Mikor 2009-ben a belvárosi gyülekezet eladta a telket az egyházunk fenntartásában működő Oltalom Szeretetszolgálatnak, a vályogépület már menthetetlen volt.

Az új intézményt múlt vasárnap szentelték föl.

„Semmi sem tart örökké” – mutatott rá prédikációjában *dr. Fabiny Tamás,* az Északi Egyházkerület püspöke a fájdalmas tényre, hozzátéve, hogy Olcsván mégis átélhetjük azt a csodát, hogy ahol gyászos csend honolt, ott mostantól ismét gyermekzsivaj lesz, és felcsendülhetett az ének: „Itt az Isten köztünk…”

A családok jelentőségéről szólva a püspök emlékeztetett rá, hogy ezt a törékeny egységet ápolni, gondozni, a nehéz terheket hordozókat segíteni kell, a családon belüli erőszak súlyos problémáját pedig nem lehet elkendőzni. Ám van, ahol erre gyógyírt kínálnak, mégpedig az evangéliumi család keretei között.

Laborczi Géza volt az utolsó kijáró lelkész (ahogyan az 1984-től 2003-ig tartó sátortáborok szervezője is), de az adásvétel idején már mint az Oltalom Szeretetszolgálat igazgató lelkésze írta alá a szerződést.

– Nem volt konkrét tervünk az ingatlannal, de amint megvettük, megjelent az *Észak-alföldi operatív program* családokkal kapcsolatos pályázati kiírása. Mindennapi munkánk az Oltalomban addigra már megmutatta, mire lenne itt szükségünk, hogy hatékonyabban segíthessünk. Azonkívül, hogy a válságba jutott anyáknak, családoknak nyugalmat biztosítunk, lehetővé tesszük az összetartozás érzésének megerősítését, itt rendezzük ezután azokat a táborainkat, amelyekben ép és sérült családok fiataljai töltik együtt az idejüket, hogy tanuljanak egymástól. És ezekben a nehéz időkben, amikor nem magától értetődő a családi nyaralás, munkatársainknak rekreációs lehetőség a gyönyörű beregi környezet. Nagyon sajnálom, hogy a templomból nem tarthattunk meg semmit, de az elkészült pompás épületnek a fagerendás mennyezete legalább megidézi a hajdani templombelsőt…

Az Oltalom Szeretetszolgálat 49,5 millió forintos uniós pályázati támogatással, tízszázalékos önerővel építette fel a családkohéziós központot. A többfunkciós nagyteremhez modern melegítő-tálaló konyha kapcsolódik, a két lakószobában összesen kilenc ágy áll. Az üvegfalú játszóteremben jogi vagy pszichológiai tanácsadás közben is szemmel tarthatják a gyerekeket a szülők.

Ilyen jellegű létesítménye csak a gödöllői gyülekezetnek van – de ezt már egyházunk országos irodája diakóniai osztályának vezetője, *Buda Annamária* mondja.

– Ők Mátraszentimrén vásároltak házat hasonló célra. A jogszabályi keretek, a finanszírozás kijelöli a lehetőségeinket, a lehetséges megoldásokat. De feszegetni kell a határokat, és meg kell ragadni a helyi lehetőségeket. Mi segítjük az intézményeinkben dolgozó szakemberek, vezetők szárnyalását az ilyen fontos ügyekben.

Az Oltalom egyre több oltalmat nyújt. Az Olcsván elkészült létesítményre úgy tekintenek, mint az első ütemre. Mikor kell, tudni fogják, mi legyen a második ütem: mit kell még tenni annak érdekében, hogy a nehéz terhet viselő családoknak valódi segítséget nyújthassanak.

■ Veszprémi Erzsébet

„Házasodás” Mandabokorban

Megszentelt hangulatú, szép ünnepségre került sor az elmúlt vasárnap délutánján a Nyíregyháza környéki bokortanyák egyikén, a Kálmánházához közeli Mandabokorban. Ez alkalommal tették le az – európai uniós pályázaton elnyert támogatással felépítendő – mandabokori gyülekezeti ház alapkövét. A helyi evangélikus közösség tagjai mellett jelen voltak a Hajdú-Szabolcsi Egyházmegye gyülekezeteinek képviselői, illetve részt vett az ünnepségen az egyházkerület korábbi főpásztora, *D. Szebik Imre* nyugalmazott püspök is. Az alapkő letételére meghívást kaptak Nyíregyháza Megyei Jogú Város Képviselő-testületének tagjai, valamint a pályázat előkészítésében, benyújtásában és a kivitelezésben is részt vevő, önkéntes felajánlásként áldozatos munkát végző tervezők, a megvalósítást téglajegyek megvásárlásával, pénzadományok befizetésével támogató gyülekezeti tagok, magánszemélyek egyaránt.

HORVÁTH-HEGYI ÁRON FELVÉTELE

Zsarnai Krisztián, a Hajdú-Szabolcsi Egyházmegye esperese, a mandabokori gyülekezet lelkipásztora köszöntőjében emlékeztetett: elődei évtizedeken keresztül Nyíregyházáról jártak ki Mandabokorba, ahol sokáig házaknál, majd a művelődési házban tartották az istentiszteleteket. De reménység szerint hamarosan az új gyülekezeti házban hirdethetik Isten igéjét, szolgáltathatják ki a szentségeket a lelkészek, és élheti meg a gyülekezet a közösség erejét és örömét.

Amikor 2010-ben megfogalmazódott a szándék a mandabokori gyülekezetben, hogy legyen saját imaházuk – mondta az esperes –, sokan merész ötletnek, elérhetetlen célnak tartották, a folyamatosan érkező támogatások, önzetlen felajánlások azonban azt mutatták, nagyon sokan komolyan gondolják. Volt, aki háromszáz, és volt, aki több mint kétszázötvenezer forinttal támogatta ezt az álmot, és nagyon sokan hordozták imádságban Isten előtt a tervet.

Az esperesi köszöntés után a Túróczy Zoltán Két Tannyelvű Evangélikus Általános Iskola Tagintézménye óvodásainak szolgálata következett, majd az egyházközség felügyelője felolvasta az alapkőokirat szövegét. A dokumentumot az aláírásokat követően – a támogatások, adományok befizetőinek névsorát tartalmazó irattal együtt – fémtartályban helyezték el, majd ezt átadták az alapkő lebetonozásához a kivitelező cég képviselőinek.

Az ünnepségen *dr. Fabiny Tamás,* az Északi Egyházkerület püspöke végezte az igei szolgálatot Neh 2,20a verse alapján: *„Maga a menny Istene ad nekünk sikert, és mi az ő szolgáiként kezdjük el az építést!”* A püspök arra figyelmeztette az ünneplő „templomépítő gyülekezetet”, hogy bár fontos az emberi szándék, az emberi igyekezet, de aki azt megáldja, és az emberi tervezés megvalósulását elősegítheti, az mindenkor egyedül a teremtő Isten.

Dr. Kovács László Attila, a Nyíregyházi Evangélikus Egyházközség igazgató lelkésze *(képünk bal szélén)* Isten áldását kérte az építkezésben részt vevők munkájára, s kérte, óvja meg az ott dolgozókat minden bajtól, balesettől. Az alapkőben elhelyezett fémtartály lebetonozását követően *Benczúr László* egyházkerületi felügyelő köszöntötte a gyülekezetet.

A bensőséges hangulatú ünnepséget – a vendéglátó mandabokori gyülekezet asszonyainak jóvoltából – szeretetvendégség zárta.

■ Márk Borbála

Húszéves kertvárosi gyülekezet

A kiterjedt tanyavilágban – ahogyan a Nyírségben mondják – a bokortanyákban mindig is tartottak istentiszteletet az evangélikusok, mert a girbegurba, sáros, de a később is csak egy nyomon aszfaltozott utakon kocsizva messzi van ide a nyíregyházi Nagytemplom. Rókabokorban a mai napig egy családi házban jönnek össze igehirdetésre a hívek, Vajdabokorban a kultúrház, Benkőbokorban a régi iskola lett a bázis, a bokortanyákhoz legközelebb eső városrészben, a Kertvárosban pedig a nagy múltú szeretetintézmény, az Élim nyitott kaput a vasárnapi istentiszteletek előtt. A rendszerváltást követő buzgalomban a közben százezresre nőtt Nyíregyházán már megszervezték külön kertvárosi egyházközségüket a katolikusok és a reformátusok is, mikor a nagytemplomi gyülekezet „kijáró lelkésze”, *Magyar László* 1992-ben önálló evangélikus gyülekezet megszervezésére adta a fejét.

NAGYVÁTI TAMÁS FELVÉTELE

A tizenötezer lakosú városrészben, a hozzá kapcsolódó húsz bokortanyában mintegy ezer evangélikust számoltak össze, és minden, az egyházjog által megszabott feltétel adott volt a *Nyíregyháza-Kertvárosi Ágostai Hitvallású Evangélikus Egyházközség* megalapítására.

A történelmi hangzású név híven kifejezi: ők a hajdani tót ajkú telepesek legközvetlenebb leszármazottai, akik ráadásul meg is maradtak azon a földön, amelyet idetelepülésükkor elfoglaltak. A sajátos szociológiai körülmények pedig a szegények, nehéz helyzetűek, a tanyákon egyedül maradt idősek iránt mindig is elkötelezett Magyar László tiszteletest hamar intézményalapításra ösztönözték. Már 1996-ban megszervezte a Joób Olivér Szeretetintézményt, eleinte kimondottan az idősek nappali ellátására, a szociális étkeztetésre koncentrálva.

Magyar László nyugdíjazását követően a 2001-ben beiktatott lelkész, *Laborczi Géza* új lendületet hozott, a hazai szociálpolitikában meghonosodott új felfogás és a jogszabályok pedig tág teret nyitottak, így történt, hogy 2003-ban a gyülekezet ellátási szerződéssel magára vette az önkormányzattól az egész városrész szociális alapellátásának kötelezettségét.

A *Joób Olivér Gondozó és Rehabilitációs Szeretetintézmény* megszervezte az étkeztetés után a házi segítségnyújtást, a tanyagondnoki szolgálatot, de a teljes körű családsegítést is, mind több pályázati forrást megszerezve és mind magasabb színvonalú ellátást nyújtva. Templomukat sokáig a salamonbokori egykori iskola telkére képzelték, fordulatot az hozott, mikor megszerezhették a Kertváros központi helyén, a Bolyai téren megüresedett egykori iskolaépületet.

Átértékelve küldetésüket, a közösségi szolgáltatásokat nyújtó központ megteremtését előbbre sorolták. Az Európai Unió támogatásával több mint ötvenötmillió forintból alakították ki azt a létesítményt, amely most tanácsadásoknak, szolgáltatásoknak, életmód- és roma női klubnak, kóruspróbáknak, zene- és internetoktatásnak, szabadidős tevékenységeknek is helyet ad. De ez lett az istentiszteletek fő helyszíne is.

A tavasszal avatott központban péntekenként gyűlhetnek össze azok a férfiak, akik életükkel, családban betöltött szerepükkel ékes példáját mutatják, hogy a médiahírek által sugallt kép ellenére vannak „normális férfiak” is: a városrész és a gyülekezet férfiklubja – az „Apafejek” – a családapák szerepének megerősítésében kíván segíteni.

A gyülekezet fennállásának huszadik évfordulójára és az aratási hálaadásra szervezett múlt vasárnapi ünnepi istentiszteletnek mégsem a Bolyai téri központ, hanem az első fontos bázis, a benkőbokori egykori iskola adott otthont.

D. Szebik Imre nyugalmazott püspök igehirdetése a sikeres élet lehetőségeit taglalta. Nem a celebekre és nem az olimpikonok sikerére gondolva fejtette ki: Istennel lehet sikeres életet élni, de nélküle meghalni se lehet. Ezt követően a gyülekezet alapítói közül harmincan áldozatos munkájukért emlékplakettet vehettek át, majd szeretetvendégség és családi programok következtek.

A Nyíregyháza-Kertvárosi Ágostai Hitvallású Evangélikus Egyházközség fennállásának huszadik évfordulójára szervezett megemlékezés a *Kaláka* együttes koncertjével ért véget.

■ – vesi –

Sistereg a levegő az Evangéliumi Műhely körül

Nagy örömömre szolgált, hogy ez évben az eddigieknél nagyobb teret kaphattak az Evangéliumi Műhely alkalmairól szóló tudósítások (*EvÉlet,* augusztus 12., 8–9. o.). Az Evangéliumi Műhely felelős szervezőjeként különösen örülök annak, hogy a pozitív sorok mellett – az *Evangélikus Élet* szeptember 9-i számában (15. o.) – kritikai észrevétel is helyet kaphatott. Végre valamilyen nyilvános kommunikáció, amely arról tesz tanúságot, hogy nem mehetünk el az alkalom mellett szótlanul.

Egyesek által ugyanis szektának minősített közösségek végeznek evangélizációt közös szolgálatban a helyi evangélikus gyülekezettel és lelkésszel – annak koordinálásával – evangélikus „intézményekben”. Olyan megtérések történnek, amelyek következtében mérlegre kerülnek sok esetben altató istentiszteleteink.

Felvetődik a kérdés: templomainkból álmosan kiszédülő, holtnak tűnő Eutikhoszaink találkoznak-e imádságos, türelmes, befogadó, kivételes szeretettel? Életre kelnek-e, és ha igen, visszaülnek-e nemzedékek óta foglalt helyeikre? Ha pedig visszajönnek, mivel találkoznak? Kapnak-e helyet bizonyságtételük számára, találkoznak-e az újjászületésük feletti örömmel, átölelő, türelmes, hordozó közösséggel – vagy pedig inkább kritikával, teológiai számonkéréssel?

Valóban nagy dolgok történnek, amelyek mellett szerintem sem mehetünk el szótlanul. Mit hoz az ökumenikus, avagy – ahogy tetszik – felekezetközi gondolkodásmód az evangélizáció területén, ha kapuinkat eddig ritkán tapasztalt szélességben kitárjuk testvéreink előtt?

Fontos eseményeknek voltunk részesei idén is július 27. és augusztus 5. között a Művészetek Völgye fesztivál ideje alatt Kapolcson és Taliándörögdön. Nem mehetünk el szó nélkül amellett, hogy sok ezer vendégünkből tíz nap alatt legalább hatvan-hetven – eredetileg csupán szórakozni vágyó – ember távozott evangélikus templomunkból úgy, hogy imádságban megvallotta bűneit, átadta életét Jézusnak, és befogadta Isten üdvözítő szeretetét. Nem ezt kellene tennünk mindannyiunknak?

Azt hiszem, legalább annyit elmondhatunk, hogy komolyan kell vennünk, ha valaki így tesz, de a lényeg az, hogy – hitem és tapasztalatom szerint – az ilyen odafordulást Jézus is komolyan veszi. Sokan jönnek vissza évről évre csak azért, hogy elmondják: nálunk kezdődött keresztyén életük, itt gyógyultak meg, itt engedtek el megkötözöttségeik, itt szentelte meg Isten a kapcsolatukat…

Mégis milyen tevékenység folyik a Művészetek Völgyének Evangéliumi Műhelyében? Milyen titkos összeesküvés, avagy szeánsz, érzelmi befolyásolás stb.? Csak elkapom a szavakat, és ugyanúgy csodálkozom, mint *A brémai muzsikusok* meséjén, amikor a szörnyeknek ható társaság tulajdonképpen szelíd, haszontalannak ítélt állatok serege.

Olyan keresztyén közösségek, emberek szolgálnak itt, akik egymásra mint keresztyén testvérekre tekintenek, mert tudják, honnan jöttek – elveszettek voltak, de Jézus megtalálta őket. Küzdenek, hogy előítéleteiket félretéve, az evangélium közös igazságába kapaszkodva egységben, tiszta szívvel könyörögjenek, hogy a Szentlélek közösségében a meghirdetett ige, előadások, koncertek által Jézus szóljon a fesztivál vendégeihez. És Jézus szól, és emberek élete változik meg.

Lehet, hogy az „emberhalászat” során nem mindenki „evangélikus hajóba” kerül, de van úgy is, hogy valaki más felekezeti háttérből éppen hozzánk jön, és lehet, hogy az arány nem mindig egy az egyhez. Sokan ezt nagy bajnak tekintik, mert úgy vélik, nekünk az evangélikus egyházat kell építenünk. Pedig dehogy! Isten építi az egyházat! Ám nem az evangélikus egyházat, hanem Krisztusét! Személy szerint pedig az a meggyőződésem, hogy miként egyházunk Krisztusé, úgy az evangélikus egyház is épül, bármilyen keresztyén felekezethez csatlakozik is a megtérő.

Azok pedig, akiket elveszetteknek tartunk: „Ne féljetek, élnek!” Csak szeretet, csak testvéri elfogadás, kitartás, türelem! Nem biztos, hogy elveszettnek tartott „báránykáink” végleg eltűntek templomaink falai közül. Nem biztos, hogy semmiféle kapcsolatuk nincsen már evangélikus gyülekezetekkel. Ám lehet, hogy így van. Lehet, hogy a helybéli lelkész és a friss megtérők nem minden esetben találják meg egymással a kapcsolatot. Kinek a hibája?

Lehet erről is beszélni, de lehet másról is. Lehet arról is szólnunk, hogy egy másik keresztyén közösség alakul, és úgy folytatják az evangélium hirdetését. Lehet, hogy az igében ugyanaz a Jézus szólít meg többféleképpen embereket, és elér többeket. Lehet, hogy még lesz kapcsolat és együttműködés. Lehet, hogy az Úr így halászik. De mi van, ha nem Istentől van? Akkor még inkább szükség lesz szerető jelenlétünkre.

Ha komolyan vesszük, hogy más felekezetekben is munkálkodhat az Úr, ha komolyan vesszük, hogy minden megtérővel saját egyházunk is gyarapodik, ha nagyobb öröm van egy ember megtérésén, mint egy egyházfenntartó elvesztésén, akkor beszélhetünk keresztyén egységről. Ha nem, akkor számíthatunk arra, hogy szektás meghatározásaink saját fejünkre szállnak vissza.

Beszélnünk kell erről? Beszéljünk!

■ Veress István,
a Kővágóörs–Révfülöp–Kapolcsi (Sion) Evangélikus Egyházközség lelkésze

KINYIK ANITA FELVÉTELE

SZEPTEMBER 16

Fától az élő kőig

Százéves a nagybányai evangélikus templom

▶ A száznegyvenezres város főteréhez érve hangos koncertzene, az evangélikus esperesi irodába lépve nagy nyüzsgés fogad. A falinaptáron az éppen aktuális hétvégét minden szem számára egyértelműen megjelölő filckarika fontos eseményekről árulkodik. Szeptember 15-én és 16-án az alig tizenöt százaléknyi magyar lakta máramarosi Nagybánya utcáinak hangulatát a nagybányai magyar napok, a kétszáznyolcvan fős evangélikus gyülekezetét pedig jubileumi ünnepe határozza meg.

A nagybányai lutheránusok templomuk fennállásának századik, illetve az egyházközség fennállásának négyszázhatvanötödik évfordulójáért adtak hálát kétnapos ünnepi sorozat keretében.

A gyülekezet harmadik, fiatalosnak mondható temploma a mai napig őrzi elődje néhány berendezési tárgyát: a keresztelőmedencét, az oltárképet, a csillárt, a padokat, az orgonát és az oltári felszereléseket. Az egyházközség tagjainak kilencven százaléka magyar, és van még pár német származású hívő is, így a szolgálatok – a csütörtöki és vasárnapi istentiszteletek egyaránt – kétnyelvűek.

Szombaton *Adorjáni Dezső Zoltán,* a Romániai Evangélikus-Lutheránus Egyház püspöke 1Kir 8,22.23.27–30 versei alapján hirdette Isten igéjét. A vallás és a hit nem magánügy, ugyanis más felekezetek lelkészei, egyháztagjai is együtt örvendeznek a nagybányai lutheránusokkal. Egy-egy hasonló ünnep a köz ügye is. A megújult kövek dicsérik a lelkészt, a presbitériumot, a gyülekezetet, ugyanakkor a jövőre is mutatnak, egy reményteljes jövőre – szögezte le a püspök. – A templom nem csupán kőfal, hanem szakrális tér, az isteni valóság visszatükröződése, és akik templomot építenek, szeretik az Istent. De bármilyen szép egy templom, Isten nélkül csak kőrakás – mondta Adorjáni Dezső Zoltán.

Az istentisztelet után az egyházközségben huszonnégy éve szolgáló *Köncze-Geréb Árpád* esperes-lelkész és a gyülekezet felügyelője, *Kishegyi Endre* ünnepi közgyűlés keretében avatta fel a templomépítő lelkész, *Révész János* tiszteletére állított emléktáblát. Az

GÖDRI ALPÁR FELVÉTELE

ünnepen az egyházi méltóságok – közöttük a két határon túli testvérgyülekezetből érkezett delegáció küldöttei, a nyíregyháziak és a németországi plaueniek – mellett a város elöljárói is részt vettek.

Vasárnap délelőtt *dr. Fabiny Tamás* magyarországi püspök állt a szószékre. Felidézte a száz éve a szentelést végző *Geduly Henrik* nyíregyházi püspök szájából elhangzott igét is Zsolt 118,1-ből: *„Adjatok hálát az Úrnak, mert jó, mert örökké tart szeretete!”*

A meghívón olvasható igével (1Pt 2,4–5) összekapcsolt igei üzenet az ember mulandóságát állította szembe Isten örökkévalóságával.

A gyülekezet egykoron fából építkezett, száz éve pedig már kőből. Az építkezés azonban nem állhat meg, a templomot élő kövek templomává kell tenni, mégpedig a bennünk lévő hit által. Itt, Nagybányán, a történelmi Magyarországon is az ősi evangélikus hit által, ahova elsőként érkezett meg és vert gyökeret a reformáció hatása. Tanúskodjatok a mulandó időben Isten elmúlhatatlan hűségéről, mert rajtatok áll, hogy száz év múlva lesz-e itt élő gyülekezet! – bátorított a Magyarországi Evangélikus Egyház Északi Egyházkerületének lelkészi vezetője.

Az együttlétet a templomot bemutató rövidfilm, zenés blokkok, szavalatok és köszöntők tették még ünnepélyesebbé. *Benczúr László* északi egyházkerületi felügyelő számára a látogatás azért is volt különleges, mert mint felügyelő utoljára kísérte el szolgálatra elnöktársát.

Igei köszöntőjét – mint mindig – ez alkalommal is a hatvankilenc éve *Járosi Andor* kolozsvári professzortól kapott Bibliájával kezében mondta el a felügyelő. Építész voltát nem megtagadva hívta fel a gyülekezet figyelmét a templom szecessziós jegyeire: a kézzel kimunkált finom díszítésekre. Buzdította a jelenlévőket, hogy hűséggel tartsák meg magyarságukat és evangélikusságukat, hogy méltóképpen vigyék és adják tovább elődeik hagyatékát és jövőbe vetett reménységét.

■ HHÁ

Nagydémi emléktábla „Kossuth Mikes Kelemenjének”

▶ *Kossuth Lajos* hűséges társára, az evangélikus *Ihász Dánielre* emlékeztek a gyülekezet tagjai és a környékről érkezett hívek szeptember 16-án, vasárnap délután Nagydémen, az 1848–49-es szabadságharc ezredesének szülőhelyén. Az igehirdetés szolgálatát *Szemerei János,* a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület püspöke végezte, a liturgiában *Polgárdi Sándor* Veszprém megyei esperes és *Németh Katalin* beosztott lelkész segédkezett. Az alkalmon végre méltó helyre, az evangélikus templom falára került az az emléktábla, amelyet egy iskola lebontása után évekig őrzött *Balázs Nándor,* a gyülekezet egyik tagja.

Az emléktábla olyan kő, amely beszél – hangsúlyozta Lk 19,40 alapján tartott prédikációjában a püspök. „Beszél arról, aki innen indult, és fontos ember lett. Beszél rólatok, akik fontosnak tartjátok, hogy ápoljátok emlékét” – mondta, majd így folytatta: „Az elhelyezett tábla emlékeztessen mindenekelőtt Isten hűségére, aki igazi szabadságot akar adni nekünk.”

Az istentisztelet után előbb Németh Katalin ismertette Ihász Dániel életrajzát, majd leleplezték, a püspök pedig megáldotta az emléktáblát *(képünkön).* Köszöntőt mondott Polgárdi Sándor esperes és *Szakos Csaba* bakonytamási lelkész, aki korábban jó ideig a nagydémi szolgálatot is ellátta. A helyi önkormányzat képviselői megkoszorúzták az emléktáblát.

Ihász Dániel 1813. október 17-én született Nagydémen, evangélikus nemesi családban. Tanulmányait a soproni líceumban végezte, majd 1828-ban belépett a császári hadseregbe, ahol egészen 1848 nyaráig szolgált. Ekkor csatlakozott a 48. honvéd gyalogezredhez. Részt vett a szabadságharc több fontos csatájában, kétszer meg is sebesült. Helytállásáért a Magyar Katonai Érdemrend III. fokozatával tüntették ki.

ADÁMI MÁRIA FELVÉTELE

A világosi fegyverletételnél már nem volt jelen, csapatai maradványaival a török katonaság előtt tette le a fegyvert. Viddinben a magyar emigránsok egyik vezetője lett. Egyike volt annak a huszonhat tisztnek, akik elkísérték Kossuthot Kutahyába. Itt szövődött közte és Kossuth Lajos között az a mély barátság, amely halálig megmaradt.

Kossuthot elkísérte Angliába, majd Amerikába is. Morningwille-ben (New York állam) hadianyaggyárat alapított, amely tervei szerint egy magyar felkelés számára gyártott volna fegyvereket. Mikor hírt kapott az olaszországi magyar légió felállításának tervéről, Európába utazott, és átvette a légió I. dandárának parancsnokságát, majd a légió feloszlatása után – ezredesként – átlépett a piemonti hadseregbe.

1861 májusától 1862 júliusáig a magyar légió parancsnoka volt, majd nyugállományú olasz ezredesként Kossuth Lajos mellett élt. Sok levelet írt a kormányzó turini életéről, ezért elnevezték „Kossuth Mikes Kelemenjének”. 1881. április 10-én hunyt el Collegno al Baracconéban.

■ – Adámi –

Fehérvárcsurgói kitartók

▶ A kis gyülekezet nagy ünnepén verőfényes kora őszi délután fogadta a mintegy félszáz főt számláló fehérvárcsurgói evangélikus leányegyház tagjait, valamint az általuk meghívott vendégeket. A közösség 1856-ban épült templomának megújulását köszönte meg múlt vasárnap a történelem Urának.

Isten iránti hála és felhőtlen öröm járta át a résztvevőket az épület megszépüléséért. A templom állapota a legutóbbi renoválás óta eltelt közel harminc év alatt nagyon leromlott: a palaborítás felett eljárt az idő, a karzatra vezető lépcső életveszélyessé vált, sőt a tető- és födémszerkezet annyira elöregedett, hogy egy alkalommal a padláson javítást végző munkás lába alatt át is szakadt a plafon.

A felújítás tervezése már 2009-ben kezdetét vette. A székesfehérvári egyházközség pásztorolásában lévő közösséget – *Bencze András* püspökhelyettes vezetése mellett – a közelmúltban ott szolgáló beosztott lelkészek, valamint az eklézsia elkötelezett gondnokai különösen is segítették.

HACH LÁSZLÓ FELVÉTELE

A Vidékfejlesztési Minisztérium pályázatán a gyülekezet 15 millió 704 ezer forint vissza nem térítendő támogatást nyert. Ezt a templom külsejének rendbetételére irányozták elő. Az időközben keletkezett többletkiadásokra az országos presbitérium 440 ezer forint támogatást nyújtott.

A templombelsőben tervezett tisztasági meszelés helyett kijavíthatták a vakolatot, gipszkartonozást végezhettek, mód nyílt a templom padozatának felújítására, sőt az oltárkép restaurálása is megtörténhetett. Mindezekre az összegyűlt adományok, illetve a gyülekezet tagjai és a rokoni, baráti körük által elvégzett, mintegy másfél millió forint értékű társadalmi munka révén nyílt lehetőség.

A múlt vasárnapi hálaadó istentiszteletet a helyi vezetők mellett megtisztelte jelenlétével a szomszéd „vár ura”, a fehérvárcsurgói Károlyi-kastély gazdája, *gróf Károlyi György,* a település egykori földesurának leszármazottja is.

Igehirdetésében *Szarka István* Fil 1,3–6 alapján hangsúlyozta, hogy a gyülekezet örvendezése, hálaadása akkor találja meg a helyes irányt, ha elsősorban magáért a közösségért mond köszönetet Istennek. A Fejér-Komáromi Egyházmegye esperese emlékeztette a gyülekezetet arra, miként viselte gondjukat Isten, amikor az ötvenes években veszély fenyegette a hetenkénti istentisztelet megünneplését. Amikor a túlterhelt lelkész már nem tudott vasárnaponta kijárni hozzájuk, akkor az Úr igét olvasó, prédikáló gondnokokat adott számukra. Éhséget támasztott az evangélium iránt, így tartotta meg, mentette át a közösséget a nehéz időkön.

Az ünnepet a székesfehérvári evangélikus gyülekezet kórusa, valamint a fehérvárcsurgói *Csalogány* kamarakórus szolgálata tette emelkedettebbé.

Az istentiszteletet követő közgyűlésen *Kiss László* építész, székesfehérvári felügyelő és *Szabó Orsolya* presbiter ismertette a templom renoválásának történetét.

Az elhangzott köszöntések során Bencze András székesfehérvári lelkész az oltárkép különösen megfestett, „nagy kezű” Jézusára hívta fel a hallgatóság figyelmét. Talán nem véletlen, hogy a művész olyan különlegesen nagy kézzel ábrázolta az Urat. Azért, hogy ráeszméljünk, az ő kezébe belefér mindannyiunk élete – mondta.

A gyülekezet igazi testvéri közösségben ünnepelt az istentiszteletet követő fogadáson, amelyen – a finom falatok mellett – tovább ízlelgették az elhangzott gondolatokat is.

▶| *EvÉlet-infó*

Vizitáció Medgyesegyházán, templomünnep Csabacsűdön

▶ A Déli Evangélikus Egyházkerület elnöksége, *Gáncs Péter* püspök és *Radosné Lengyel Anna* felügyelő szeptember 16-án két Békés megyei gyülekezetbe látogatott: Medgyesegyházára és Csabacsűdre.

Délelőtt Medgyesegyházán jártak, ahol egy évvel ezelőtt lelkészváltás történt: *Zsíros András* és felesége lépett szolgálatba. Az istentiszteleten, amelyen a püspök prédikált, a csanádapácai leánygyülekezet tagjai is részt vettek. Fórumbeszélgetés következett ezután, amelyen a gyülekezetépítés aktuális tervei kerültek elő: a hitoktatás és a felnőttképzés új lehetőségei, hogyan válhatna a gyülekezet nyitottabbá, előkerült egy helyi közösségi rádió terve is…

Délután Csabacsűdre várták az egyházkerület elnökségét, ahol hatvanéves templomáért adott hálát a gyülekezet. A békési faluban 1952 (!) adventjének első vasárnapján szentelte fel az új templomot *Dezséry László* püspök a 36. zsoltár 8. versével: *„Mily drága a te szereted, Istenem! Szárnyad árnyékába menekülnek az emberek.”*

Az évfordulón ugyanennek az igének az üzenetét szólaltatta meg Gáncs Péter püspök. Nemcsak a nehéz emlékű ötvenes években volt szükségük az embereknek lelki menedékre, hanem ma is hívogat az atyai ház, az imádság háza, ahol feltöltekezhetünk Isten ajándékaival – mondta. Az ünnepi istentisztelet liturgiáját *Láng Pál* helyi lelkész és *Lázár Zsolt* esperes végezte. Öröm volt hallgatni a *Láng Emese* által vezényelt *Égi láng,* valamint az *Égi láng plusz* kórus szolgálatát.

A közgyűlésen köszöntötte a gyülekezetet Radosné Lengyel Anna felügyelő, *Madarász Géza* egyházmegyei felügyelő, *Molnár József,* a település polgármestere, valamint *Erdélyi Zoltán* nagyszénási lelkész. *Gömöri Jánosné,* aki még kisgyermekként 1952. november 30-án a kulcsot adhatta át a püspöknek a templomkapuban, Isten hűséges, megtartó szeretetéről tett bizonyságot igével és énekkel: *„Boldogok, akik házadban laknak, szüntelenül dicsérhetnek téged!”* (Zsolt 84,5)

▶| *EvÉlet-infó*

A palánta és a siker

Egy sikeres üzletember elérkezettnek látta az időt arra, hogy átadja üzletének vezetését valaki másnak. Nem az igazgatók vagy a gyermekei közül nevezett ki utódot, hanem úgy döntött, összehívja a cég összes fiatal vezetőjét.

Így szólt hozzájuk: „Itt az idő, hogy megtaláljam magam helyett a következő cégvezetőt. Úgy döntöttem, közületek választok." A fiatal menedzserek nagyon meglepődtek, de a cégvezető folytatta: „Ma mindannyian kaptok tőlem egy igazán különleges magot. Ültessétek el, locsoljátok, és pont egy év múlva mutassátok meg nekem, mi kelt ki belőle. A növényeitek alapján fogom eldönteni, hogy ki lesz a következő cégvezető."

A menedzserek egyike, Jim izgatottan mesélt feleségének a tervről. A felesége segített neki cserepet, földet, tápot vásárolni, és Jim elültette a magot. Mindennap meglocsolta, és figyelte, kikel-e.

A menedzserek közül hamarosan arról számoltak be néhányan, hogy az ő palántájuk már kikelt, és növekedésnek indult. Jim továbbra is naponta nézegette a cserepet, kikelt-e a mag. Hetek múltak el, de semmi nem történt. Mindenki más a palántájáról beszélt, ám Jimé csak nem akart kikelni, és ő már kezdte nagy kudarcnak érezni a dolgot.

Hat hónap telt el, és továbbra sem mutatkozott semmi. Jim arra a következtetésre jutott, hogy elpusztította a magot, de kollégáinak nem árulta el. Továbbra is elszántan öntözte és táplálta, mert nagyon szerette volna, hogy kikeljen.

Az év elteltével a cégvezető utasította a fiatal vezetőket, hogy hozzák be a palántáikat, és mutassák meg neki. Jim semmiképp sem akart üres cseréppel beállítani a munkahelyére. A felesége rábeszélésére úgy döntött, hogy mégis megteszi. Tudta, ez lesz élete legmegalázóbb pillanata, de azt is tudta, hogy a feleségének igaza van, és így tisztességes.

Jim bevitte tehát magával az üres cserepet az ülésterembe. Már belépésekor megcsodálhatta, hogy a többiek palántáiból milyen gyönyörű növények lettek. Méretükre és formájukra nézve is nagyon mutatósak voltak. Amikor Jim letette az üres cserepet, kollégái közül többen nevetni kezdtek. Az ügyvezető megérkezésekor Jim inkább háttérbe vonult.

„Hű, de gyönyörű növényeket sikerült felnevelnetek! – mondta a cégvezető. – Ma valamelyikőtöket kinevezem magam helyett cégvezetőnek." Aztán észrevette Jimet, és az üres cseréppel együtt előrehívta.

Jimet kiverte a veríték. „A cégvezető tud a szörnyű fiaskóról. Még az is lehet, hogy azonnal ki fog rúgni." Ahogy a cégvezetőhöz ért, az rögtön rákérdezett, mi történt a maggal. Jim elmesélte, hogy minden próbálkozása ellenére sem nőtt ki belőle semmi.

A cégvezető a csoporthoz fordulva megkért mindenkit – Jimet kivéve –, hogy üljön le. Aztán Jimre nézett, és rámutatva bejelentette: „Íme, itt van előttünk a következő cégvezető." Majd belefogott a magyarázatba:

„Pontosan egy évvel ezelőtt mindannyiótoknak, akik most itt vagytok, adtam egy magot. Azt mondtam, ültessétek el, gondozzátok, és hozzátok vissza egy év múlva. De valójában olyan magot kaptatok tőlem, amelyik nem kelhetett ki, mert megfőztem. Ti pedig mind, Jimet kivéve, szép és egészséges növényeket hoztatok nekem. Vagyis amikor láttátok, hogy nem kel ki a mag, egyszerűen vettetek egy palántát. Csak Jimnek volt bátorsága ahhoz, hogy elém álljon tisztességesen az üres cseréppel. Ezért ő az egyedüli köztetek, aki megérdemli, hogy cégvezető legyen."

Így szól a mondás: Aki tisztességet ültet, bizalmat arat. Aki jóságot ültet, barátokat arat. Aki emberséget ültet, nagyságot arat. Aki kitartást ültet, elkötelezettséget arat. Aki szorgalmat ültet, sikert arat. Aki megbocsátást ültet, megbékélést arat. Aki hitet ültet, szüretelni fog. Legyen tehát gondod arra, mit ültetsz, mert ez határozza meg, hogy később mit fogsz learatni.

„Aki feddhetetlenül él, biztonságban él, de aki görbe úton jár, az kitudódik róla." (Péld 10,9) *„A becsületeseket feddhetetlenség vezeti, de a hűtleneket elpusztítja romlottságuk."* (Péld 11,3)

■ Ismeretlen szerző

Forrás: Monday Manna

Beléptem egy új kapun

Beléptem egy új kapun, amelytől nagyon féltem. A születésem pillanatában az elképzelhető összes fóbiát rám tette az Úr, amelyek a kórházzal, a betegséggel, a betegség szagával és látványával összefüggethetnek. Padlón végződött eddig minden vérvételem; időpontra kellett mennünk a gyerekorvoshoz, mert a várakozásban jobban féltem, mint a kis betegem; és még a szülészetről is megszöktem mindig – az aktuális betegjogi képviselő segítségével – a szülés után pár órával.

De tudtam, hogy eljön az idő, amikor nem lesz hová futni, és maradnom kell, helyt kell állnom. Megéreztem, hogy közeledik az idő! Imádkoztam a csodáért: a hányás- és ájulásmentes szolgálat kegyelméért!

És eljött az a hétfő, amikor rohannom kellett a sürgősségire, mert a nagymamám agyi infarktust kapott. A bajok közepette ámulva kacsintottam fel az égre, és hálát adtam: sikerült! Megkaptam a Léleknek egy speciális ajándékát. És hogy ez teljes bizonyosság legyen, mindent bevetett az Úr.

Rögtön a bejáratnál a mosdóból ömlött ki a víz, mert valaki egy zsebkendővel eldugaszolta a lefolyót, és megnyitotta a csapot. Berohantam, elzártam, kikotortam – szag ide vagy oda, két négyzetméteren akadályoztam meg könnyedén az özönvizet.

A következő pillanatban egy bácsihoz kellett futnom, aki tehetetlenül feküdt magára hagyva a folyosón, és nem tudta betakarni magát. A másik oldalon egy néni a kezemet fogta, hogy vizet adjak neki.

Mamámra várva egy ismeretlen Ilonka néni az életéről és Horthy Miklósról mesélt, miközben fogta a kezében a vizeletgyűjtő zacskóját. Figyeltem rá, hallgattam, megölelt. Nem estem össze!

A kórteremben egy haldokló feküdt a mamám mellett, és hörögve fejjel készült leborulni az ágyról…, el tudtam kapni!

Az első pár óra a kórházban teljes harckészültségben telt, és tudtam, hogy ez a változás bennem és körülöttem kegyelem. Beléptem egy új kapun, amelytől már nem félek, mert nem az orrom, a gyomrom, a fülem, a kezem… működik, hanem a nagy Gyógyító ereje!

És természetesen én sem lettem hős, csak parányi eszköz a tervében.

■ Papp Andrea

HETI ÚTRAVALÓ

„Krisztus Jézus megtörte a halál erejét, és az evangélium által világosságra hozta az elmúlhatatlan életet." (2Tim 1,10)

Szentháromság ünnepe után a 16. héten az *Útmutató* reggeli és heti igéi az örök élet és a halál tényével szembesítenek, s örömhírt mondanak: életünk el van rejtve Krisztusban! „Ahogyan az Atya feltámasztja és megeleveníti a halottakat, úgy a Fiú is megeleveníti azokat, akiket akar." (Jn 5,21; LK) Az Úr Jézus a benne reménykedők élete, szentsége, igazsága, és leghatalmasabb önkijelentése mindenkit válaszra késztet. Lázár feltámasztása előtt ezt mondta: *„Én vagyok a feltámadás és az élet, aki hisz énbennem, ha meghal is, él; és aki él, és hisz énbennem, az nem hal meg soha. Hiszed-e ezt?"* (Jn 11,25–26) S aki őt Isten Fiának vallja, s hisz benne, meglátja az Isten dicsőségét az örökkévalóságban. *„Mert ő szabadított meg minket, és ő hívott el szent hívással, nem a mi cselekedeteink alapján, hanem saját végzése és kegyelme szerint…"* (2Tim 1,9) Akik szolgái lettek, boldogan hirdetik: *„…a bűn zsoldja a halál, az Isten kegyelmi ajándéka pedig az örök élet Krisztus Jézusban, a mi Urunkban."* (Róm 6,23) És vallják: „Szomjúhozik lelkem az élő Isten után." (GyLk 704) Pál apostol hiszi, hogy élete a halálban is Krisztusban van elrejtve; s nem hagyja magát eltántorítani útitervétől: *„Hiszen én nemcsak megkötöztetni, hanem meghalni is kész vagyok Jeruzsálemben az Úr Jézus nevéért."* (ApCsel 21,13) Jézus Isten; s halottfeltámasztásai az ő isteni hatalmának jelei. Jairus tizenkét éves leányának csak ennyit mondott: *„Leányka, neked mondom, ébredj fel!"* Ám előtte a zsinagógai elöljárót így bátorította: *„Ne félj, csak higgy!"* (Mk 5,41.36) A legnagyobb misszionárius a fogságban is annak örül, hogy mások is a Krisztust hirdetik: *„Mert nekem az élet Krisztus, és a meghalás nyereség!"* (Fil 1,21) A názáreti Jézus háromszor is kijelentette elfogói előtt: *„Én vagyok"*, s megmentette tanítványait: *„Azok közül, akiket nekem adtál* (Atyám), *nem hagytam elveszni senkit."* (Jn 18,5–9) Ő ma is örök életet ad juhainak, kik őt követik. *„…és senki sem ragadhatja ki őket az Atya kezéből"*, mert: *„Én és az Atya egy vagyunk."* (Jn 10,29.30) Mihály arkangyal emléknapján Jézus emlékeztet a sátán trónfosztására: *„Láttam a Sátánt villámként leesni az égből."* (Lk 10,18) Mert *„…háború támadt a mennyben: Mihály és angyalai harcra keltek a sárkánnyal, és a sárkány is harcra kelt angyalaival együtt, de nem tudott felülkerekedni; és azért többé nem volt maradása a mennyben."* (Jel 12,7–8) Ám a mindenkori tanítványok számára fontosabb: *„…a nevetek fel van írva a mennyben."* (Lk 10,20) *Luther* szerint: „Minden az Isten Fiáért van, aki értünk emberré lett, vérét ontotta, hogy az ördögöt pokoli hadával, fegyverzetével, a bűnnel, halállal együtt lábunk alá tiporja, s boldogító eljövetelével a hit e harcából a látás biztonságos dicsőségébe vigyen." „Ha Lelked áthat, többé nem árthat / Nékünk sátán, bűn, halál. / Legyőzted régen, s te tartod kézben, (…) / Dicsérő ének zeng, Jézus, néked. / (…) Itt és a mennyben. Halleluja!" (EÉ 364,2)

■ Garai András

HIRDETÉS

Felvételi tájékoztató a Deák téren

A Deák Téri Evangélikus Gimnáziumba (1052 Budapest, Sütő u. 1.) a 2013/14-es tanévre felvételizni szándékozó diákok és szüleik számára szeptember 29-én, szombaton 10 órakor felvételi tájékoztatót tartunk. Ezen az alkalmon az iskola igazgatója számol be a szülőknek iskolánk működéséről, hagyományairól és a felvételi rendszerről, a gyerekek pedig diákjaink segítségével ismerhetik meg az iskolát. Szeretettel várjuk a most 4. és 8. osztályos, érdeklődő tanulókat szüleikkel együtt!

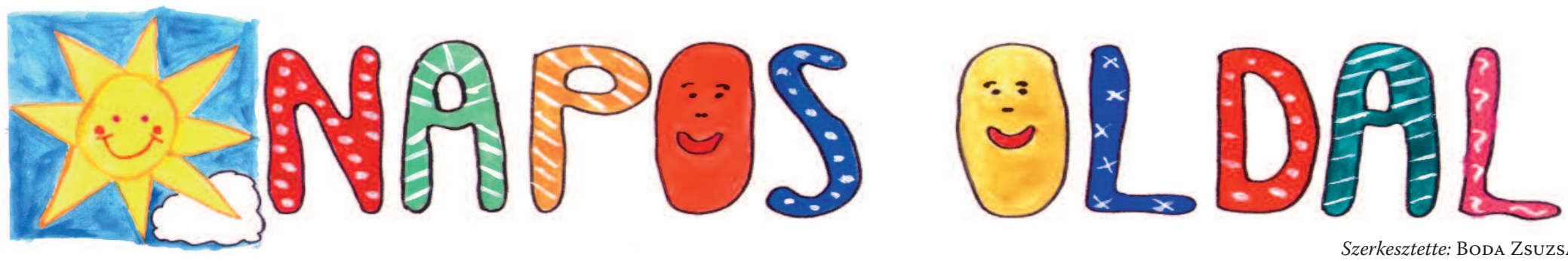

Szerkesztette: Boda Zsuzsa

Barna varangy

MESÉLNEK AZ ÁLLATOK

Ha valaki azt mondja – persze egy kis túlzással –, hogy „akkora békát láttam, mint a kalapom”, biztosan a barna varangy nőstényével találkozott. Ez a legnagyobb béka Magyarországon. A hímek viszont jóval kisebbek.

Barna bőrük „rücskös”, mirigyekkel teli, szemszivárványuk (íriszük) rezesen vörös vagy aranyosan csillogó.

Gyakori faj: erdőkben, mezőkön, kertekben mindenütt előfordul, de miután éjszakai életmódot folytat, csak ritkán találkozunk vele. Kivétel ez alól a február végi, márciusi szaporodási időszak, amikor nappal is mozog. A hímek ugrálva, a petékkel teli nőstények lustán mászva akár kilométernyi távolságból érkeznek ahhoz a vízhez, ahol meglátták a napvilágot. Ilyenkor mindenfelé hallani unkogó hangjukat.

RAJZ: BUDAI TIBOR

Az ócsai égerlápon és másutt is gyakran találkoztam a víz felé igyekvő állatokkal, és mindig segítettem nekik. Vagy a kezemben tartva, vagy – ha sokan voltak – a viharkabátom zsebében vittem őket a vízhez. A lassú folyású árkokban, elöntésekben, kubikgödrökben a nőstények kocsonyás zsinórba rejtve rakják le petéiket. Utána elhagyják a vizet, és ismét éjszakai életmódot folytatnak.

A tizennégy–tizennyolc nap alatt kikelő lárvák összetartó, fekete csapatokban úszkálnak a vízben. Moszatokkal élnek, és ha megijednek valamitől, a fenékre menekülnek. A vízben kopoltyúkkal lélegeznek, és csak átalakulásuk után válnak „igazi”, tüdővel lélegző békákká. Általában három év múlva válnak ivaréretté.

A kertben megtelepedett barna varangy a kertész ingyenes segítője. Egész éjszaka vadászik, és mindent felfal – lótücsköket, gilisztákat, csigákat, rovarokat –, ami csak elé kerül. Kicsapható nyelvével kapja el, majd két mellső lábával gyömöszöli a szájába áldozatait.

Sajnos a tavaszi vonulási időben rengeteget elpusztítanak közülük az utakon a száguldó autók. A kritikus helyeken az állatvédők fóliával szegélyezik az út vonulás felőli oldalát. A békák a húszméterenként lesüllyesztett vödrökbe potyognak, és onnan kiszedve segítik át őket a túloldalra.

A békák senkit sem bántanak, ne féljetek tőlük, és ne bántsátok őket! Valamennyi fajuk védett.

■ Schmidt Egon

Kérdések

1. Mit gondolsz, milyen hosszúak a petezsinórok?
2. Hány pete rejtőzik bennük?
3. Mikor alakulnak át a lárvák?

Válaszok: 1. 5–7 méter; 2. háromnyolcezer; 3. június–júliusban.

Őrsatyák

▶ **Mostani hatrészes sorozatunkban a három ősatya – Ábrahám, Izsák és Jákób – történetét elevenítjük fel. Mindegyik részhez egy-egy feladat is tartozik. Ezek helyes megfejtéseit összegyűjtve a sorozat végén küldjétek el szerkesztőségünk címére (Evangélikus Élet szerkesztősége, 1085 Budapest, Üllői út 24.)! A borítékra írjátok rá: Gyermekvár.**

GYERMEKVÁR

2.

Ábrahámot az Úr kiválasztotta, és gazdagon megáldotta. Azonban Sárával együtt volt egy nagy bánatuk: öregek voltak már, de nem volt gyermekük. Pedig az Isten azt ígérte nekik, hogy annyi utódjuk lesz, mint égen a csillag.

Egy nap, amikor Ábrahám a Mamré tölgyesében, a sátra árnyékában hűsölt, három férfi közeledett hozzá. Ahogy meglátta őket, felpattant a helyéről, és leborult előttük, miközben kérlelte őket:

– Kérlek, ne menjetek tovább! Mindjárt hozatok egy kis vizet, mossátok meg a lábatokat, és pihenjetek le a fa alatt! Mindjárt hozok nektek ennivalót is. Így felfrissülve mehettek majd tovább utatokra.

– Tegyél úgy, ahogy mondtad – felelték az idegenek.

Így is lett. Amíg a vándorok pihentek, Sára kenyeret sütött, Ábrahám pedig levágatott egy fiatal borjút. Amikor elkészült a finom étel, a három férfi jóllakott. Utána az egyikük megkérdezte:

– Hol van Sára, a feleséged?

– Itt, a sátorban.

– Egy esztendő múlva visszatérek hozzád. Akkor már Sárának lesz egy fia!

Sára azonban nem a sátorban volt, hanem a sátor bejáratánál hallgatózott. Nevetni kezdett, amikor ezt a jóslatot hallotta. Idős volt már, és tudta, hogy annyi évesen nem lehet gyereke.

A férfi hallotta Sára nevetését, és azt kérdezte Ábrahámtól:

– Miért nevet Sára? És miért kételkedett a szavamban? Van-e valami lehetetlen az Úr számára? Egy év múlva visszatérek, és fia lesz Sárának.

Ugyanis az egyik látogató az Isten volt.

Húzzátok ki a megadott szavakat a betűhálóban! Függőleges és vízszintes irányban haladjatok! Egy betű több szóhoz is tartozhat. A megmaradt betűkből Ábrahám és Sára fiának nevét olvashatjátok össze. Ezt küldjétek be!

sátor nevet borjú
Sára áldás süt

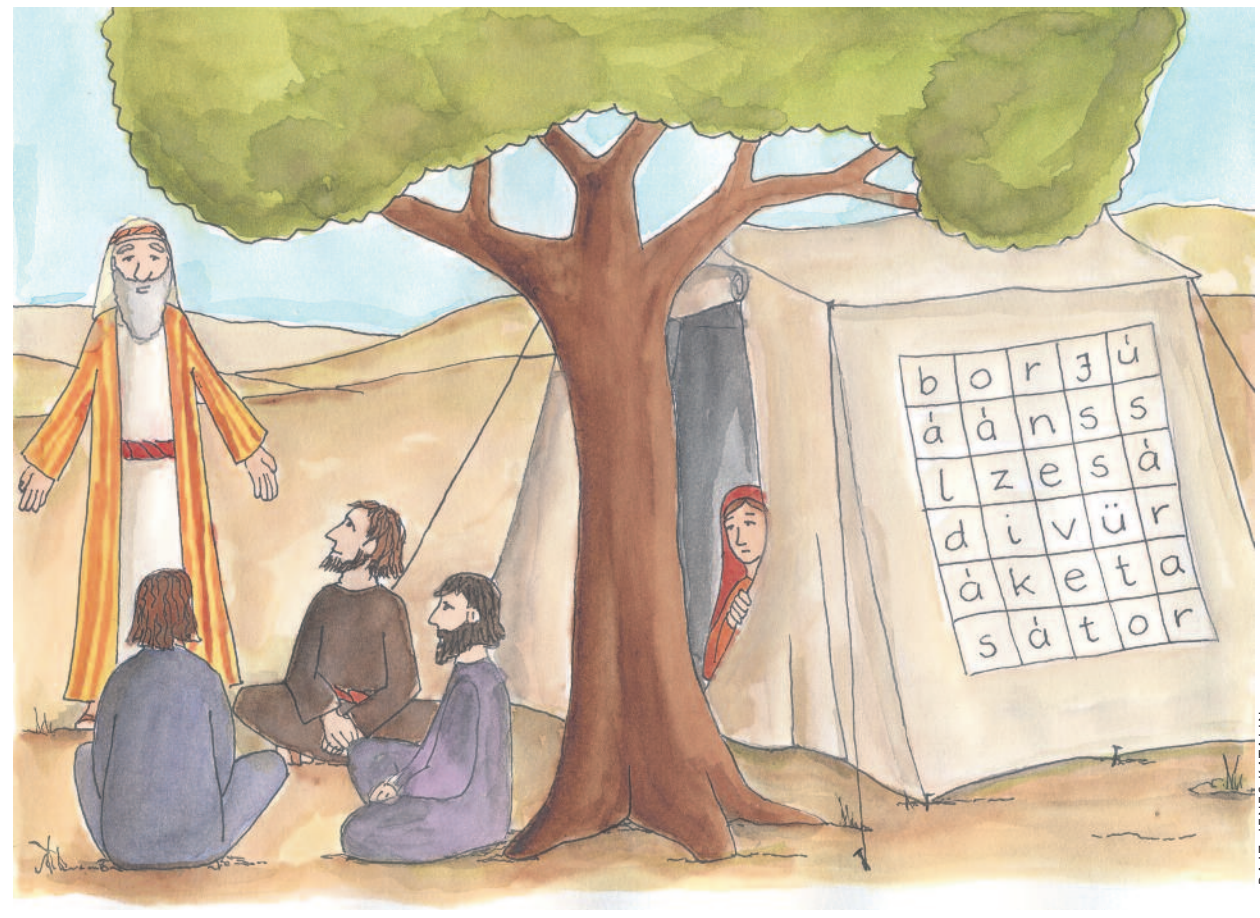

RAJZ: JENES KATALIN

A szőlőmunkások

Máté evangéliumában olvashatjuk Jézus példabeszédét a gazdáról, aki munkásokat fogadott fel a szőlőjébe. Többször is kiment napközben a piacra, hogy az ott álldogáló és felfogadásukra váró embereknek munkát kínáljon. Mindegyikkel egy dénárban egyezett meg.

A nap végén kiküldte vincellérét, hogy hívja össze a munkásokat, és fizesse ki a bérüket. Amikor mindenki megkapta a megígért egy dénárt, a kora reggel óta dolgozók lázadozni kezdtek. Azt mondták, nekik több fizetség jár, hiszen többet dolgoztak a szőlőben azoknál, akik csak délután érkeztek.

A gazda azonban nem bánt velük igazságtalanul: mindenki megkapta azt az összeget, amelyben megegyeztek.

Hogy jut el a vincellér a szőlőmunkáshoz?

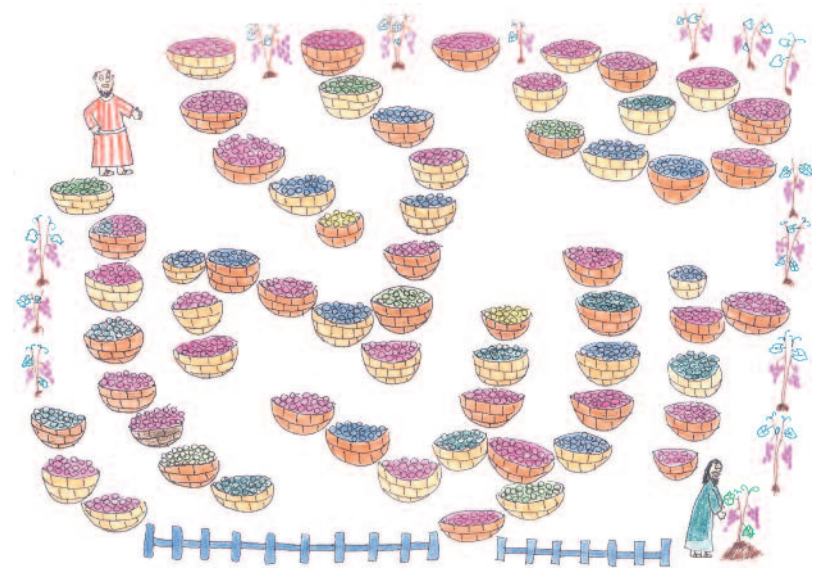

Neves evangélikus személyiségek emlékei, irathagyatékai is fontosak múltunk megismerése, hagyományaink megőrzése szempontjából. Az evangélikus arcképcsarnok egyik jeles tagjáról, *Kossuth Lajosról* szólunk születésének hónapjában, s szeretnénk felhívni a figyelmet egyes, a Kossuth-kutatásokhoz nélkülözhetetlen forrásokra.

EVANGÉLIKUS GYŰJTEMÉNYI SZEMLE

Kossuth-iratok a Sátoraljaújhelyi Levéltárban

Ha a magyar történelem nagy evangélikus személyiségeire gondolunk, akkor az elsők között a kétszáztíz éve született Kossuth Lajos (1802–1894), a 19. századi magyar polgári átalakulás vezéralakja jut eszünkbe. Közismert, hogy az egykori Zemplén vármegyei Monok szülötte Sárospatakon a Református Kollégium joghallgatója volt egy évig. Az azonban talán kevésbé ismert, hogy élete során Magyarországon a leghosszabb ideig – tizenhat évig – Sátoraljaújhelyen élt. Iskolai tanulmányait itt, Zemplén vármegye székvárosában kezdte (1808–1816); erről *Mikszáth Kálmán* is megemlékezett *Különös házasság* című regényében. Közéleti-politikai pályafutása első lépéseit is itt tette meg (1824–1832).

Mindezek fényében érthető, hogy a Zemplén vármegye egykori székházában található Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Levéltár Sátoraljaújhelyi Fióklevéltára a Kossuth-kutatók számára igen gazdag forrásanyagot kínál, amelyet az elmúlt évtizedekben több forráskiadvány is feltárt és elérhetővé tett a nagyközönség számára.

A levéltárban őrzött Kossuth-iratok egy fontos csoportja életútjának első újhelyi szakaszához, iskolaéveihez kapcsolódik; ez a sátoraljaújhelyi piarista rendház iratanyagában maradt fenn. A tanulmányaira vonatkozó iratokból – amelyek az egyes osztályok tanulóinak félévi és év végi eredményei alapján készült előmeneteli táblázatok (osztályrangsorok) – kiderül, hogy Kossuth, aki 1810–1816 között volt a piarista nagygimnázium diákja, az eminensek közé tartozott. Ugyanakkor érdekesség, hogy nem végezte el mind a hat osztályt, mivel a bölcseleti első osztályt, ahol retorikát tanultak, kétszer járta ki. (Ennek oka a hiányosan fennmaradt források miatt sajnos nem állapítható meg.)

A Sátoraljaújhelyi Fióklevéltárban őrzött képeslapok gyűjteményéből

A következő csoportba sorolhatók a Zemplén Vármegye Levéltárában található iratok, azaz az egykori vármegyei szervek iratai. (A levéltár nemcsak az iratokat őrző intézményt jelenti, hanem olyan irategyüttesek csoportját, amelyeknek létrehozóit szervezeti vagy családi kapcsolat fűzi egybe – így léteznek például minisztériumi, törvényhatósági, ezen belül is *vármegyei* vagy családi levéltárak.)

A vármegye levéltárában sok Kossuth által írt vagy rá és családjára vonatkozó irat maradt fenn a megyegyűlési jegyzőkönyvekben és a hozzájuk tartozó iratokban, de az első alispáni, a vármegyei adószedői, árvaszéki, törvényszéki, valamint az alispáni és szolgabírói bírósági iratok között is az 1848–1849-es forradalom és szabadságharc leveréséig tartó időszakból. Megtalálhatjuk ügyvédi diplomájának kihirdetését 1824-ből, amely egyúttal élete második újhelyi szakaszának kezdetét is jelzi, táblabírói kinevezését 1827-ből.

A fiatal Kossuth életének egyik fontos pillanata az 1831. évi kolerajárvány, amelynek elhárításában tevékenyen részt vett, s több levele is fennmaradt az ellene vívott küzdelemről. Más miatt is fontos volt azonban a kolerajárvány, illetve az azt követő véres kolerafelkelés. Ennek során a felkelt parasztok meggyilkolták *Reviczky János* szolgabírót. Árváinak vagyonát a vármegyei árvaszék gondozta, s a javak összeírására kinevezett bizottságnak Kossuth is tagja lett. Ő ebből a vagyonból eladott tizenhét hordó bort, de az árával nem tudott idejében elszámolni, emiatt vizsgálat indult ellene, amely 1832-ben zárult le, s kettétörte zempléni pályafutását. A vizsgálat dokumentumait megtalálhatjuk a közgyűlési jegyzőkönyvekben és iratokban.

Kossuth ezután került Pozsonyba, ahol megindította az *Országgyűlési Tudósításokat,* majd – az 1832–1836-os országgyűlés után – ennek folytatásaként a *Törvényhatósági Tudósításokat,* ám ezzel kivívta Bécs rosszallását: az udvar be kívánta tiltatni a lapot, s pert indított Kossuth ellen. Zemplén vármegye ekkor több alkalommal is Kossuthot támogató döntéseket hozott, amelyek szintén fennmaradtak. A megyegyűlési iratok között szép számban találunk Kossuth 1848–1849-es tevékenységére vonatkozó, főként pénzügyminisztersége idejéből származó dokumentumokat.

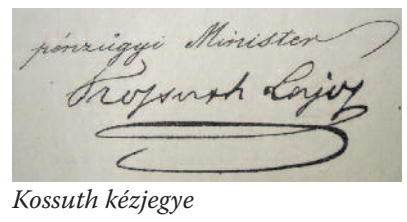

Kossuth kézjegye

Az emigráció idejéből Kossuthra vonatkozó jelentősebb vármegyei forrás már csak az 1880–1890-es évekből található a törvényhatósági bizottság anyagai között, amikor is az idős államférfi előtti tisztelgés jellemzi az iratok hangvételét. Így megemlékeztek nyolcvanadik és kilencvenedik születésnapjáról; a vármegye 1889-ben tiltakozott állampolgárságának elvétele ellen; illetve 1894-ben méltó módon megyászolták a megye nagy szülöttjét.

Több Kossuth-irat maradt fenn a zempléni települések közül Sátoraljaújhely, Tokaj, Tállya levéltáraiban is, amelyek szintén kutathatók intézményünkben. Ezekből kiderül például, hogy Tállya evangélikus templomát, amelyben Kossuthot megkeresztelték, Kossuth-templomként is említik az 1890-es években.

E rövid áttekintés talán kedvet ébreszt az érdeklődők körében, hogy megismerjék a levéltár Kossuth-dokumentumait.

■ Oláh Tamás
osztályvezető főlevéltáros, Sátoraljaújhelyi Levéltár

A témáról bővebben a szerző Kossuth Lajos és Zemplén vármegye (Miskolc, 2002) című forráskiadványa szól.

A születési, házassági és halotti anyakönyvekben található rajzok

THESAURUS

Rovatgazda: Kovács Eleonóra

HIRDETÉS

Kossuth nyomában

A Nyíregyházi Evangélikus Kossuth Lajos Gimnázium tanárai a gimnázium újkori történelmének huszadik évfordulója kapcsán meglátogatták *Kossuth Lajos* szülőházát Monokon. Az evangélikus egyház húsz évvel ezelőtt kapta vissza a gimnáziumot az államosítás után, ez az apropója a jubileumi tanévnek, amely a tantestületi kirándulással vette kezdetét.

HIRDETÉS

Meghívó fóti férfikonferenciára

Férfikonferenciát tartunk október 5–7. között, péntek déltől vasárnap délig Fóton, a Kántorképző Intézet épületében (2151 Fót, Berda József u. 3.).

A programból: előadás a férfiak hitének kérdéseiről, a hit és természettudomány kapcsolatáról, az iszlámról mint férfias vallásról, továbbá áhítat, sport és kirándulás. Részvételi díj teljes ellátással 6800 forint. Rövidebb idejű részvételre is van lehetőség.

Jelentkezni lehet a ferenc.kohary@lutheran.hu e-mail címen, illetve telefonon a 96/360-013-as vonalas vagy a 20/824-7122 egyházi mobilszámon. Mindenkit szeretettel várunk!

Tizedszer is pöttyösben

A két világháború közötti mulatságok nyomán rendezi meg 2003 óta minden évben a Vajda Sára Ifjúsági és Kulturális Egyesület a pöttyös bálokat Pusztaföldváron. A huszadik század elején a helyi evangélikus fiatalok társasági eseménye volt az est a Békés megyei faluban. A szeptember 15-én tartott, tizedik „újkori" pöttyös bál díszvendége *Sitkei Józsefné* és *Varga Sándorné* volt. A „pöttyös nénik", akik már hét évtizeddel ezelőtt is pöttyösben mulattak, nem mellékesen a helyi evangélikus gyülekezet 91. életévüket betöltött, tiszteletbeli presbiterei. A bálban együtt mulatott a falu apraja-nagyja, közel kétszáz vendég. A szervezők ajándékkal köszöntötték a legifjabb bálozót, a tizenegy hónapos *Nórikát,* aki maga is pöttyös ruhát öltött az ünnepi estére.

■ –Ó –Ő –A

A diakónia napja

Tisztelettel és szeretettel várjuk szeptember 25-én a Deák téri evangélikus templomba a diakónia napjára, a Magyarországi Evangélikus Egyház diakóniai szolgálatának ünnepére. *Sztehlo Gábor* születésnapján a diakóniában dolgozó munkatársakkal, önkéntesekkel és a ránk bízottakkal adunk hálát az elvégzett munkáért és a kapott lehetőségekért.

Az ünnep programja

13.00: Ünnepi úrvacsorás istentisztelet. – Az igehirdetés szolgálatát *dr. Fabiny Tamás,* az Északi Egyházkerület püspöke végzi. Az istentisztelet keretében kerül sor Az Év Diakóniai Munkatársa, Az Év Szponzora és Az Év Önkéntese díjak átadására. Köszöntőt mond *Soltész Miklós,* az Emberi Erőforrások Minisztériumának államtitkára.

15.00: Az *Ancilla Domini – Túrmezei Erzsébet-emlékkönyv* bemutatója. – A könyvet bemutatja *Radosné Lengyel Anna,* a Déli Evangélikus Egyházkerület felügyelője, az MEE országosfelügyelő-helyettese.

15.30: Koszorúzás Sztehlo Gábor szobránál. – Közreműködik a lajoskomáromi evangélikus rézfúvószenekar. Vezényel: *Decmann Erzsébet.*

16.00: Fogadás a Deák Téri Evangélikus Gimnázium dísztermében.

Kérjük, hogy részvételi szándékát jelezze a felnottkepzes@lutheran.hu e-mail címen vagy az 1/486-3548-as faxszámon szeptember 21-ig.

EVANGELIKUSELET.HU

Istentiszteleti rend • 2012. szeptember 23.

Szentháromság ünnepe után 16. vasárnap. Liturgikus szín: zöld.
Lekció: Lk 7,11–17; Ef 3,13–21. Alapige: Jer 14,7–9. Énekek: 355., 322.

Budavár, I., Bécsi kapu tér de. 9. (úrv.) Bence Imre; de. 10. (német) Johannes Erlbruch; de. 11. (úrv.) Bencéné Szabó Márta; du. 6. Bence Imre; **Fébé, II., Hűvösvölgyi út 193.** de. 9. (úrv.) Veperdi Zoltán; **Sarepta, II., Modori u. 6.** de. 3/4 11. Sztojanovics András; **Pesthidegkút, II., Ördögárok u. 9.** de. fél 10. (úrv.) Fodor Viktor; **Csillaghegy–Békásmegyer, III., Mező u. 12.** de. 10. Donáth László; **Óbuda, III., Dévai Bíró M. tér** de. 10.; **Újpest, IV., Lebstück M. u. 36–38.** de. 10. Solymár Péter Tamás; **Deák tér, V., Deák tér 4.** de. 9. (úrv.) Gerőfiné dr. Brebovszky Éva; de. 11. (úrv.) Smidéliusz Gábor; du. 6. Gáncs Péter; **Fasor, VII., Városligeti fasor 17.** de. fél 10. (angol nyelvű, úrv.) Scott Ryll; de. 11. (úrv.) Aradi György; **Józsefváros, VIII., Üllői út 24.** de. fél 11. (úrv.) Románné Bolba Márta; **VIII., Rákóczi út 57/a** de. 10. (szlovák) Gulácsiné Fabulya Hilda; **VIII., Karácsony S. u. 31–33.** de. 9. Románné Bolba Márta; **Ferencváros, IX., Gát u. 2. (katolikus templom)** de. 11. (úrv.) Koczor Tamás; **Kőbánya, X., Kápolna u. 14.** de. 10. Benkóczy Péter; **Kelenföld, XI., Bocskai út 10.** de. 8. Gáncs Tamás; de. fél 11. (úrv.) Gáncs Tamás; du. 6. (vespera) Schulek Mátyás; **XI., Németvölgyi út 138.** de. 9. Missura Tibor; **Budagyöngye, XII., Szilágyi E. fasor 24.** de. 9. (úrv.) Bencéné Szabó Márta; **Budahegyvidék, XII., Kék Golyó u. 17.** de. 10. (úrv.) Keczkó Szilvia; **Angyalföld, XIII., Kassák Lajos u. 22.** de. 10. Grendorf Péter; **Zugló, XIV., Lőcsei út 32.** de. 11. (úrv.) Tamásy Tamásné; **XIV. Gyarmat u. 14.** de. fél 10. Tamásy Tamásné; **Pestújhely, XV., Templom tér** de. 10. (úrv.) Szabóné Mátrai Marianna; **Rákospalota, XV., Régi Fóti út 73. (nagytemplom)** de. 10. Ponicsán Erzsébet; **Rákosszentmihály, XVI., Hősök tere 10–11.** de. 10. Börönte Márta; **Cinkota, XVI., Rózsalevél u. 46.** de. fél 11. Vető István; **Mátyásföld, XVI., Prodám u. 24.** de. 9. Vető István; **Rákoshegy, XVII., Tessedik tér** de. 9. Kovács Áron; **Rákoskeresztúr, XVII., Pesti út 111.** de. fél 11. Kovács Áron; **Rákoscsaba, XVII., Péceli út 146.** de. 9. Nagyné Szeker Éva; **Rákosliget, XVII., Gózon Gy. u.** de. 11. Nagyné Szeker Éva; **Pestszentlőrinc, XVIII., Kossuth tér 3.** de. 10. Győri Gábor; **Pestszentimre, XVIII., Rákóczi út 83. (református templom)** de. 8. Győri Gábor; **Kispest, XIX., Templom tér 1.** de. 10. Széll Bulcsú; **XIX., Hungária út 37.** de. 8. Széll Éva; **Pesterzsébet, XX., Ady E. u. 89.** de. 10. Győri János Sámuel; **Csepel, XXI., Deák tér** de. fél 11. Zólyomi Mátyás; **Budafok, XXII., Játék u. 16.** de. 10. Solymár Gábor; **Budaörs, Szabadság út 75.** de. 10. Endreffy Géza; **Pilisvörösvár (református templom)** du. 2.; **Budakeszi, Fő út 155. (gyülekezeti terem)** de. fél 10. (úrv.) dr. Lacknerné Puskás Sára.

Összeállította: BODA ZSUZSA

Ígéretes pesthidegkúti születésnap

Hatvanegy évvel ezelőtt a mindig nagyon fontos diakóniai szolgálat mellett a kármentés, a Fébé-egyesület akkor államosított épületei megmentésének célja vezérelte a pesthidegkúti evangélikus szeretetotthon létrehozóit. Az elmúlt vasárnap a Sarepta Budai Evangélikus Szeretetotthon fennállásának évfordulóján tartott bensőséges ünnepségen már az intézmény bővítéséről is beszámolhattak az otthon vezetői. Az ünnepségen elhangzott köszöntők nemcsak a hat évtizedes munkát méltatták, nemcsak a fogyatékkal élők és idősek gondozásának fontosságát hangsúlyozták, hanem nagy ívű tervekről is szólhattak. *Kákay István,* egyházunk országos irodájának igazgatója megerősítette, hogy az immár szűknek bizonyuló otthon újabb ingatlannal gazdagodik. A zenés kerti mulatságon a népes vendégsereg megtekinthette az új épület terveit, megkóstolhatta az erdélyi szakácsnők töltött káposztáját, a német küldöttség bratwurstját, és vásárolhatott az otthon lakóinak kézművesmunkáiból is.

A SZERZŐ FELVÉTELE

A hatvanegy évvel ezelőtti drámai fejleményeket, az intézet születésének körülményeit *Békés Tamás,* a pesthidegkúti gyülekezet felügyelője elevenítette fel.

Az Államvédelmi Hatóság már ellehetetlenítette *Sztehlo Gábor* vöröskeresztes munkáját, mert megtudta, hogy az embermentő evangélikus lelkész a Szibériába hurcoltak és a politikai okokból bebörtönzöttek gyermekeinek is menedéket adott. Már költöznie kellett a soproni teológiának, felosztották – a rendházakkal együtt – a Fébét, majd államosították a diakonisszák pesthidegkúti ingatlanait, mert attól tartottak, hogy az ideköltöző teológusok visszacsempészik a diakonisszákat az épületbe.

Az akkori egyházi vezetés – a rá egyébként nem mindig jellemző találékonysággal – mesteri húzással húzta keresztül a sötét terveket: egy kiköltöző teológus helyére három fogyatékos gyermek került, így benépesült az otthon. E fejlemények láttán tehetetlen volt az egyházat ellehetetleníteni igyekvő hatalom.

Az otthon méltó a híres elődd, Sztehlo Gábor munkásságához. Állandó a helyhiány, átlagosan két évet várnak férőhelyre a rászorultak, s a bővítés azért is indokolt, mert korszerűsíteni kell a fogyatékos gyermekek ápolásának helyet adó részleget.

A vendégek az istentiszteleten és az azt követő vidám kerti ünnepségen is meggyőződhettek a bővítés fontosságáról: szűknek bizonyult a templom, sokan kiszorultak, csak a karzaton kaphattak helyet. A helyi gyülekezet tagjai arról mesélnek, hogy máskor is eljönnek a fogyatékkal élők a templomba, de most ünneplőbe öltözve még azok is besántikáltak, vagy begördültek tolószékkel, akik máskor inkább szobájukban imádkoznak.

A német testvérintézmény idén is képviseltette magát, *Frau Zademack* lelkész a gyengéket erősítő hitről beszélt. Prédikációját *Sztojanovics András,* a Sarepta igazgató lelkésze fordította magyarra. Zademack asszony kedves közvetlenséggel szólt arról, hogy Jézus mindig felkarolta a gyengéket és elesetteket, s az *Ószövetség* csak első pillantásra szól a nagy hősökről, hiszen például Mózes és Dávid is küzdött gyengeségeivel: a népét az ígéret földjére vezető próféta beszédhibás volt, Dávid pedig kicsiny gyermekként küzdött Góliáttal. Az istentiszteleten első ízben szolgált a pesthidegkúti gyülekezet énekkara – *Haydn-, Clemens-, Bach-* és *Schubert*-műveket adtak elő.

Üdítő volt látni, hogy milyen sok intézmény képviseltette magát az évfordulón. *Jegesi Zoltánné* otthonvezető mutatta be az ünnepet köszöntő vezetőket, közöttük Kákay Istvánt, az országos iroda igazgatóját és *dr. Kalina Katalint,* a Sztehlo Gábor Evangélikus Óvoda, Általános Iskola és Gimnázium igazgatóját. Utóbbi beszámolt arról, hogy az iskolában diakóniai képzés is indulhatott.

Köszöntötte az otthont a hidegkúti részönkormányzat vezetője, *Csabai Péter,* majd Békés Tamás gyülekezeti felügyelő tolmácsolta *Némethyné Uzoni Hanna* üdvözletét, mivel az egyházmegyei felügyelő – betegsége miatt – nem tudott részt venni az ünnepségen. Üdvözlő szavakat mondott *Fodor Viktor* hidegkúti lelkész és *Porcsalmy Zsófia,* a Johannita Segítő Szolgálat munkatársa is. A johannita fiatalok rendszeresen bejárnak az otthonba, lelki támaszt nyújtanak a gondozottaknak, szívesen végzik áldozatos munkájukat. Végül egy régi ismerős, *Gertrud Heublein* mutatta be diakonissza társait, s magyar mondatokat is beleszőtt mondandójába. Nagy taps fogadta, amikor kissé németes kiejtéssel, de mindenki számára érthetően mondta a köszöntést: „Erős vár a mi Istenünk!"

■ B. WALKÓ GYÖRGY

Az esperesek is elkezdték…

Alig két héttel a három egyházkerület munkaévkezdő lelkészkonferenciái után egyházunk esperesei is a révfülöpi Ordass Lajos Evangélikus Oktatási Központban gyűltek össze, hogy közös szellemi-lelki tréninggel kezdjék el a következő munkaévet. Ennek a tréningnek a megtartását még az előző, aszódi tanácskozásukon döntötték el az esperesek. A program összeállítására *dr. Lackner Pál* országos programkoordinátort kérték fel. A szeptember 9–11. között rendezett tanácskozáson értékes előadásokat és nagyszerű előadókat hallgathattak meg egyházunk középvezetői.

FOTÓ: SZABÓ ANDRÁS

Lackner Pál a tanácskozásnak a *Csomópontok vezetés közben* címet adta, amellyel azt jelezte, hogy az esperesek munkájuk végzése közben olyanok, mint a közlekedésben részt vevők, akik újra és újra döntési helyzetben találják magukat. Ennek a helyzetnek veszélyei és lehetőségei egyaránt vannak. A vezetés konfliktusokkal is jár, hiszen nem csak népszerű feladatokat látnak el, ám ezeket a helyzeteket nem kikerülni kell, hanem felkészülten megoldani őket.

A felkért előadók sok mindenre kitértek. *Bak Péternek,* a Dél-pesti Egyházmegye felügyelőjének előadása a feladatszabásról, -tervezésről és -ellenőrzésről szólt. *Krámer György* püspökhelyettes az önismeretről és a helyzetfelismerésről beszélt. *Dr. Orosz Gábor Viktor,* az Evangélikus Hittudományi Egyetem (EHE) Rendszeres Teológiai Tanszékének adjunktusa pedig a hatalom mint cél témáját járta körül.

Ifj. dr. Hafenscher Károly, révfülöpi oktatási központunk igazgatója a vezetés nehézségeivel kapcsolatban a vizitációk és a személyügyek problémakörét érintette. *Dr. Szabóné Mátrai Marianna,* az EHE Gyakorlati Intézetének vezetője az önképzésről és a kollégák képzéséről fejtette ki véleményét.

Sikerült előadónak felkérni *dr. Réthelyi Miklós* egyetemi tanárt, volt nemzetierőforrás-minisztert is, aki a közigazgatásban szerzett tapasztalatait osztotta meg hallgatóival, amikor a konzekvens vezetésről és a konfliktusminimalizálás fontosságáról beszélt. Egy másik „külsős" előadó is megosztotta gondolatait a résztvevőkkel. *Dr. Korzenszky Richárd,* a Tihanyi Bencés Apátság perjele előadásában a pásztorolás és a vezetés dialektikájának kérdéseit boncolgatta.

A reggeli és esti elmélkedéseket egyházunk püspökei és *Bencze András* püspökhelyettes tartotta Pál apostol *Timóteushoz írott első levelének* 3. és 4. fejezete alapján.

Gáncs Péter elnök-püspök áhítatának helyszíneként az egyik révfülöpi romtemplomot választotta *(képünkön).*

■ KISS MIKLÓS

Nemcsak kinézünk az ablakon, ki is mászunk rajta

EGYHÁZ ÉS VILÁGHÁLÓ

Rovatgazda: Nagy Bence

Még bárki számára ingyenesen letölthető a Microsoft *Windows,* azaz „Ablakok” nevű operációs rendszerének 8-as változata, amely persze csak „fejlesztői előzetes”, és az októberi hivatalos premier után már nem fog működni. A hozzáértők egy virtuális gépbe telepítve megnézhetik, miként is képzeli el a redmondi cég vezetősége az informatika alakulását a következő években.

A Microsoft a *Windows 95* csaknem húsz évvel ezelőtti megjelenésével tört be igazán a háztartások világába, az elmúlt időszakban azonban bravúrosan felépített üzleti elképzeléseik egyszerűen légüres térbe kerültek. A Microsoft operációs rendszerét használják a legtöbben a világon, és még manapság is sokak számára a *Word* a szövegszerkesztő, az *Excel* pedig a táblázatkezelő szinonimája. A webes irodai alkalmazások megjelenésével mindkét fronton egyszerre kényszerült harcra a cég: az internetes tartalmak fogyasztásához szükséges konkurens böngészőprogramok minden platformon ugyanúgy kezelhetők, a velük elérhető on-line programok pedig feleslegessé teszik egy dobozos szoftver megvásárlását és telepítését.

A csaknem tizenegy éve kiadott *Windows XP* éppen ezért bőven megfelelő még bárki számára, hiszen ezen az operációs rendszeren játszva elfut a Google *Chrome* vagy a Mozilla *Firefox* legújabb változata is. A *Windows XP* utódjaként kiadott *Windows Vista* csúfos kudarca után a *Windows 7* összerakása tényleg jól sikerült, éppen ezért még kevesebben gondolhatják úgy, hogy arról frissíteniük kellene.

Még inkább ezt az elképzelést erősíti meg az az információ, hogy a *Windows XP*-ről történő váltás is rendkívül lassú, hiszen egészen mostanáig ez volt a legtöbb gépen futó operációs rendszer világviszonylatban. A magyarországi helyzetkép *(www.rankings.hu/hu/rankings/operating-systems.html)* még mindig az *XP* előnyét mutatja (47,96%) a *7*-essel szemben (42,06%), így könnyen elképzelhető, hogy az új operációs rendszer esetén is csak lassú növekedésre lehet majd számítani.

Régebben az új operációs rendszer új lehetőségeket is jelentett, most azonban már időnk nagy részét a neten lógva töltjük, ezért leginkább a böngészőnk képességei számítanak. A web fejlődése szintén mérföldkőhöz érkezett, ugyanis a HTML5 nevű nyílt szabvány diadala a Flash-alkalmazások felett immár végleges, ugyanis nemrég az azt fejlesztő Adobe cég bejelentette, hogy immár ők is HTML5-eszközeikre fognak koncentrálni.

A Flash-animációk és -alkalmazások kicsit mindig is kilógtak a teljesen nyitott web közegéből. Korábban a böngészők korlátozott képességei miatt lehetett elsősorban szükség arra, hogy a látványos elemeket felvonultatni képes Flash-programot építsenek be az oldalba, azonban ezek nemcsak komoly erőforrásokat foglaltak le a gép teljesítményéből, de legtöbbször a web működésétől idegen kezelőfelülettel még egyébként is megnehezítették a használatot. Végül úgy tűnt, az internetes játékok, illetve a videolejátszás az a terület, ahol a Flash megtalálta a helyét, de a HTML-szabvány legújabb generációja ezeket a lehetőségeket is nyújtja.

A Flash nyilvánvaló hanyatlása 2007-re tehető, amikor az Apple akkori vezetője, *Steve Jobs* az evolúciós ugrást jelentő iPhone-ból egyszerűen kihagyta a Flash lejátszásának lehetőségét, és ehhez a döntéséhez éveken át ragaszkodott is. Olyannyira bevált ez a számítása, hogy bár a rivális *Android* operációs rendszert fejlesztő Google is kiállt a Flash használata mellett, idővel ők is letettek ennek alkalmazásáról.

A HTML5 lehetőségei viszont asztali számítógépen, okostelefonon és táblagépen egyaránt kihasználhatók, így valójában egy jó böngészőre van csak szükség ahhoz, hogy lépést tartsunk az informatikai fejlődéssel. A Mozilla a *Firefox OS* nevű rendszerével egyenesen olyan új környezetet csomagol össze, amelyben a képernyőn megjelenő minden egyes információ egy böngészőben feldolgozott oldalként jelenik meg. A jövő nem feltétlenül lesz azonban ilyen – mindenesetre azoknak, akik főleg csak internetezésre használják a gépüket, nincsen igazán okuk az operációs rendszer frissítésére.

■ N. B.

Egyházzenei tábor Őrimagyarósdon

Az őrimagyarósdi evangélikus gyülekezet Életfa vendégháza a nyár közepén egy héten át adott otthont a Vasi Egyházmegye újjászerveződő egyházzenei táborának. A többéves szünet után megújult környezetben és a régi lelkesedéssel folytatták a zenetanítást azok a fiatalok, akiknek az életében mély nyomot hagytak az itt rendezett korábbi táborok.

Mezei Melinda, a tábor zenei vezetője az énekkart vezényelte, emellett szolfézst és zongorajátékot oktatott. *Király Dóra* a fafúvósokat, *Láng Annamária* a zongoristákat, *Lócsi Levente* a gitárosokat, magam pedig a harmóniumon tanulókat segítettem abban, hogy a megfelelő hangok a megfelelő időben szólaljanak meg. A táborba az egyházmegye határain kívülről is érkeztek néhányan. A harmincöt fős közösséget erősítette, színesítette az is, hogy más felekezetű, főként katolikus táborlakók is voltak velünk.

Egyházzenei tábort szerveztünk. Mindkét szó hangsúlyos.

Egyházzenei, mert mind a hangszeres, mind az énekkari munka tartalma és célja az egyház zenéjének megismertetése, megszerettetése. Minél fiatalabb korban kezdi ezt el valaki, annál inkább zenei kultúrájának részévé válik. Fóti kántorképzős tapasztalat, hogy az ott tanulók többsége számára nem idegen, hanem természetes az énekkincs és a színesebb liturgia ismerete, hiszen zenei szocializációjuk részét alkotja, melyhez személyes élmények is kötődnek.

Tábor – nem zeneiskola, de nem is kántorképző. Nem kíván és nem is tud konkurálni Fóttal, viszont kifejezett célja, hogy pozitív élményeket és indíttatást adjon a magasabb szintű zeneoktatáshoz, és a közös éneklésben és zenélésben szerzett közösségélmény iránti vágyat is fölkeltse és táplálja. A hangszeres és zeneelméleti oktatás mellett (órarend szerint) reggeli és esti áhítatokat is tartottunk, de természetesen szabad programokat is, így például egyik délután a kánikulai melegben a Vadása-tó hűs vizében találtunk menedéket.

Különleges élményt jelentettek kicsik és nagyok számára egyaránt a Mevisz (Magyarországi Evangélikus Ifjúsági Szövetség) Bárka mozgássérülttáborával közösen szervezett vetélkedők. A falu területén és a mozgássérültek táborában ötletes feladatokat oldottak meg a zenei tábor résztvevőiből és a mozgássérültekből összeálló csapatok. A mozgássérültekkel való találkozás első perceinek érthető visszafogottsága semmivé foszlott, és a szombati falunapon már ismerősként beszélgettek, játszottak a két tábor résztvevői. (Köszönet a szervezésért *Pethő-Udvardi Andrea* lelkésznőnek, aki korábban a mozgássérülttáborok vezetője volt, és a zenei táborban is szívvel-lélekkel vett részt.)

A tábor augusztus 5-én, vasárnap a gyülekezeti istentisztelettel zárult, amelyen a táborlakók énekkari művekkel és hangszeres zenével gazdagították a liturgiát. Tanárok és tanítók egybehangzóan így köszöntünk el egymástól: Jövőre folytatjuk!

■ Kovács László *lelkész, a Vasi Egyházmegye zenei felelőse*

HIRDETÉS

Meghívó lepramissziói csendesnapra

A Lepramisszió őszi csendesnapra és rövid közgyűlésre várja támogatóit és az érdeklődőket október 1-jén, hétfőn 10 órára a Református Missziói Központ (Budapest XV. ker., Alag u. 3.) nagytermébe. A kínai lepramissziós munkát *Riskóné Fazekas Márta* igazgató mutatja be képes beszámolóval. Az alkalom szeretetvendégséggel zárul.

Meghívó templomszentelésre

„Én vagyok az Úr, minden élőnek az Istene. Van-e számomra lehetetlen?” (Jer 32,27)

A Szügyi Evangélikus Egyházközség nevében szeretettel meghívjuk megújult templomunk újraszentelési istentiszteletére, melyet *dr. Fabiny Tamás* püspök úr szolgálatával tartunk szeptember 23-án, vasárnap 15 órakor. Erős vár a mi Istenünk!

A szügyi gyülekezet elnöksége

Harcban a korszellemmel

Kapcsolatépítő kurzus

Előadás-sorozat 2012 őszén–telén a Ráday Kollégium dísztermében (Budapest IX. ker., Ráday u. 28.) hétfő esténként 18 órai kezdettel. Előadó: *dr. Pálhegyi Ferenc.*

Október 29. – *Kapcsolatunk szakítópróbái*
November 5. – *A hűtlenség ellenszere*
November 12. – *Terhes örökségeink*
November 19. – *Családi szereposztás*
November 26. – *Konfliktusban önmagammal és a társammal*
December 3. – *Valóban menthetetlen a házasságunk?*
December 10. – *Megbocsátás és parancsba kapott szeretet*

HIRDETÉS

Jótékonysági felhívás

Nemere Dóra néhány évvel ezelőtt úgy döntött, ki akarja magát próbálni, megtapasztalva, hogyan tud segíteni másoknak. Önkéntesnek szegődött, és a sorsa Haitibe vitte, ahol ugyan nem éppen az várta, amire számított, de nem fordult vissza.

Huszonöt évesen többnyire magatehetetlen, különböző sérülésekkel passzívan élő árvák ellátásában kezdett segédkezni, majd néhány elkapott „épphogy mosoly” arra késztette, hogy ne nyugodjon bele az eleve elrendeltnek tűnő sorsokba. A világ másik felén, teljesen más kultúrájú, felfogású emberek között elvetette a fejlesztés, a terápia gondolatának magvait. Zene- és táncterapeutákkal együttműködve foglalkozásokkal, kirándulásokkal, akiknél lehet, taníttatással ad reménysugarat és kilátást egy jobb életre az ottani világ árváinak ez a magyar lány, aki teljesen egyedül, Budapestről indult, és ma Haitin a sérült gyerekek lakóotthonának igazgatója.

Ősztől tervezett projektjei a következők:

- Rendszeres fizikoterápia több helyi munkatárs bevonásával, akiket a külföldi csoportok tanítanak be.
- Terápiás szoba építése, berendezése a sérült gyerekek fejlesztése érdekében.
- Tánc- és zenetanítás az egészséges és sérült gyermekek részére.
- Öt sérült gyermek otthoni taníttatása.
- Három sérült gyermek iskoláztatása egy speciális iskolában.
- Speciális edzések beindítása, a fogyatékos gyerekek sportolási lehetőségének biztosítása.

Ezekhez a projektekhez gyűjt Dóra most adományt többféle módon.

Az otthon lakói számára *adománygyűjtő estet* rendez szeptember 26-án 19 órától az Ötkertben (1051 Budapest, Zrínyi u. 4.).

A program: képvetítés, filmvetítés, beszámoló, tűztánc, tombola és fellépők *(Cherry Bomb, Peet Project, Gájer Bálint, Szőke Nikoletta, Billing Bodies, Bebe, Bogi, Frenk, Szabó Balázs, Mihályi Réka).*

Szponzorprogramot hozott létre az alapítvány, amely a gyermekek általános ellátására irányul (információk: *www.usfch.org/sponsorships.htm).*

Ez a program kizárólag a sérült gyerekek oktatására jött létre. Ezek a gyerekek eddig semmiféle oktatásban nem részesültek, pedig közülük számosan magas szinten fejleszthetők, ezért nagyon sokat jelent nekik az oktatás lehetősége. Némelyiküket a teljes, önálló életre is fel lehet készíteni.

Egy gyerek otthoni taníttatása havi 50 dollár, iskolába járatása étkezéssel és közlekedéssel együtt havi 100 dollár. Minimum havi 3000 forint befizetésével már bárki támogathatja ezt a programot, és a pártfogolt gyerekkel személyes kapcsolatot is kialakíthat. Háromhavonta, amikor az iskolában értékelés van, a szponzor is képes beszámolót kap, hogy tudja, hogyan teljesít az általa pártfogolt gyermek.

Nagyon sokat jelent a gyerekeknek, hogy valahol a világban van egy ember, akinek ők fontosak. Ők úgy hívják a segítőiket, hogy „mama blanc” vagy „papa blanc”, és örömmel készítenek nekik kisebb ajándékokat.

Ha érdekli ez a program, kérem, írjon a dnemere@yahoo.com-ra.

HÍREK, HIRDETÉSEK

GYÁSZHÍR

„Senkinek se tartozzatok semmivel, csak azzal, hogy egymást szeressétek.” (Róm 13,8)

Mély fájdalommal, de Isten akaratában megnyugodva tudatjuk mindazokkal, akik szerették és ismerték, hogy *Ponicsán Imréné* született *Szirászky Katalin* – szeretett édesanyánk, nagymamánk, dédnagymamánk – szeptember 11-én hazatért megváltó Urához. Utolsó útjára a kiskőrösi evangélikus temető ravatalozójából szeptember 21-én 14 órakor kísérjük el.

A gyászoló család

GYÁSZHÍR

„Lenyúlt a magasból, és fölvett engem...” (Zsolt 18,17)

Szomorú szívvel tudatjuk, hogy *Wiszkidenszky András Lajos* szeptember 5-én, életének 65. évében visszaadta lelkét Teremtőjének. Felejthetetlen halottunktól szeptember 27-én, csütörtökön 14 órakor veszünk végső búcsút a Deák téri evangélikus templomban (Budapest V. ker., Deák Ferenc tér). Kérjük, a virágra szánt összeget a templomban elhelyezett perselybe legyenek kedvesek bedobni. Az összegyűlt pénzt a rákoskeresztúri Podmaniczky János Evangélikus Általános Iskola javára ajánlja fel a család.

Eljött a búcsú ideje…

Gyászolják: felesége, gyermekei, rokonai, barátai és a gyülekezet tagjai.

Táviratcím: Wiszkidenszky, 1172 Budapest, Robogó u. 19.

Evangélikus magazin a Magyar Televízióban

Szeptember 23-án, vasárnap az M1-en 9.15-kor, az M2-n 12.10-kor *Evangélikus magazint* láthatunk, melyben beszámolunk a Kiskőrösi Petőfi Sándor Óvoda, Általános Iskola, Gimnázium és Kertészeti Szakközépiskola évnyitójáról, *Mészáros Tamás* egyházkerületi felügyelő beiktatásáról és a Wallenberg-megemlékezésről. Szerkesztő: *Nagy László.*

FIZESSEN ELŐ LAPUNKRA!

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIG

Ajánló a rádió és a televízió műsoraiból szeptember 23-ától szeptember 30-áig

VASÁRNAP

6.00 / Bartók rádió
Muzsikáló reggel
Benne:
Vasárnapi orgonamuzsika
8.00 / Civil Rádió (Budapest)
Lélekhangoló
Az Evangélikus Rádiómisszió összeállítása
(www.civilradio.hu,
ismétlés: 22.00)
8.30 / Duna Tv
Isten kezében
9.05 / M1
Kérdések a Bibliában
15.00 / Magyar Katolikus Rádió
Nyelvédesanyánk
Anyanyelvi műsor
a családoknak
15.05 / Bartók rádió
Jubilate Deo
Évszázadok egyházi
muzsikája

HÉTFŐ

9.30 / Duna Tv
Élő egyház
(vallási híradó)
13.30 / Kossuth rádió
Erős vár a mi Istenünk!
Az evangélikus egyház
félórája
20.10 / Duna Tv
Petőfi
(magyar tévéfilmsorozat)
Feltámadott a tenger
21.15 / Bartók rádió
Úri muri
Móricz Zsigmond
regényének rádióváltozata
21.40 / Duna Tv
Végváriak
(magyar dokumentumfilm)
23.00 / Rádió 17 (Budapest)
Lélekhangoló
Az Evangélikus Rádiómisszió
összeállítása
(www.radio17.hu)

KEDD

10.00 / M1
Kerékpártúra (biciklismagazin)
10.40 / M2
Mindentudás Egyeteme 2.0
(tudományos ismeretterjesztő
műsor)
12.05 / Bartók rádió
Budapesti Bach-hét, 2012
Várdai István
gordonkahangversenye
a Deák téri evangélikus
templomban
15.00 / M2
A napsugár nyomában
Rockenbauer Pál sorozata
20.00 / Corvinus Rádió
Lélekhangoló
Az Evangélikus Rádiómisszió
összeállítása
(www.corvinusradio.hu)
20.06 / Kossuth rádió
Aranyalap
(kulturális magazinműsor)

SZERDA

13.30 / Kossuth rádió
„Tebenned bíztunk
eleitől fogva...”
A református egyház félórája
14.00 / Pax Tv
Az anyaméh gyümölcse
jutalom (családtervező sorozat)
14.25 / RTL Klub
A múlt titkai
(amerikai film, 1996) (86’)
15.00 / Duna Tv
A Himalája ösvényein
(dél-koreai ismeretterjesztő
sorozat)
20.50 / Duna World
Horvátország ékkövei
(magyar ismeretterjesztő
film)
21.00 / Bartók rádió
Mesterművek – mesterfokon
Benne:
Bach: d-moll zongoraverseny
BWV 1052

CSÜTÖRTÖK

9.30 / Duna Tv
Tíz év múlva
(magyar
dokumentumfilm-sorozat)
Családtörténetek
12.44 / Bartók rádió
Hangverseny délidőben
A Bécsi Concentus Musicus
játszik
19.35 / Bartók rádió
Brahms: Német rekviem
20.35 / M2
Molière: A képzelt beteg
(magyar tévéjáték, 1971) (86’)
21.40 / Duna World
Lyukasóra (irodalmi műsor)
23.30 / Bartók rádió
Ars nova
Benne:
Szokolay Sándor: Pálma
(kantáta)
23.40 / M1
Angi jelenti
Angi a tanyán

PÉNTEK

5.20 / M1
Hajnali gondolatok
9.00 / Bartók rádió
Hang-fogó
Benne: Goldmark:
Sába királynője (részletek)
9.30 / Duna Tv
A Habsburgok és Magyarország
(magyar ismeretterjesztő
sorozat)
10.30 / Duna Tv
Mesélő cégtáblák
(magyar ismeretterjesztő
sorozat)
A Gellért
19.05 / Duna Tv
Negyvenéves
a táncházmozgalom
22.00 / Bartók rádió
Celluloidák
A legjobb filmzenék
23.20 / M1
Mi ketten
(angol filmvígjáték, 1987) (10’)

SZOMBAT

9.10 / Duna Tv
Isten kezében
Kórustalálkozó
9.30 / Rádió 17 (Budapest)
Lélekhangoló
Az Evangélikus Rádiómisszió
összeállítása
16.15 / Duna Tv
Álmodozni lehet
(francia játékfilm, 1991) (93’)
20.30 / Kossuth rádió
Esti séta
Riportok, beszélgetések,
művek a kultúra ösvényein
21.20 / Duna Tv
Napok, évek, évszázadok
Tőkéczki László műsora
22.30 / Duna Tv
MüpArt
New Orleans Swing
24.00 / Bartók rádió
Dzsesszkoncertek
Kanizsai nemzetközi
dzsessz- és világzenei fesztivál

VASÁRNAP

9.30 / Rádió 17 (Budapest)
Lélekhangoló
Az Evangélikus Rádiómisszió
összeállítása
(www.radio17.hu)
10.25 / M1
Református magazin
15.05 / Bartók rádió
Beszélgetések az egyházzenéről
Zsidó és keresztény ünnepek
20.00 / Duna Tv
Székely János:
Caligula helytartója
A Kecskeméti Katona József
Színház előadása felvételről
20.15 / Duna World
„Maradok, másként
nem tehetek” –
In memoriam Sütő András
(magyar dokumentumfilm)
22.00 / Bartók rádió
Az emberi hang dicsérete
Benne:
Händel: Karmelita vecsernye

Új nap – új kegyelem

Vasárnap (szeptember 23.)
Én vagyok az Úr, minden élőnek az Istene. Van-e számomra lehetetlen? Jer 32,27 (Jel 1,8; Jn 11,1/2/3.17–27/41–45/; 2Tim 1,7–10; Zsolt 42) Közvetlenül azután, hogy a babiloniak körülzárták Jeruzsálemet, Isten arra utasította Jeremiást, hogy vásároljon szántóföldet ősei birtokán. A próféta tudta, hogy az ország hetven évre az ellenség kezére kerül, a népet pedig fogságba hurcolják. De Isten megértette vele ennek az értelmetlennek tűnő birtokvásárlásnak az üzenetét: eljön az idő, amikor a most fogságba menő nép újra ősei földjén fog szántani és aratni. Mert Isten számára nincs lehetetlen.

Ugyanerre gondolt *Aquinói Tamás,* a középkor teológus fejedelme, majd nyomában *Luther* is, amikor arra a kérdésre, mit tennének, ha tudnák, hogy másnap beköszönt a világvége, mindketten azt felelték: még aznap elültetnének egy almafát. Így fejezték ki hitüket, hogy Isten megtartja ígéretét, és új világot teremt, ahol bizonyosan ott lesz az ő almafájuk is, és ehetnek a gyümölcséből. Mert Isten számára nincs lehetetlen.

Amikor napjainkban sokan gondolnak aggodalommal a december 21-én korszakot záró maja naptár rejtélyes üzenetére, és félve latolgatják egy világvégével felérő kozmikus katasztrófa lehetőségét, a hit bennünket munkánk további végzésére kell, hogy ösztönözzön azzal a reménységgel, hogy amit ma teszünk, akkor sem értelmetlen, ha a világvége akár már holnap bekövetkezik. Meg fogjuk ízlelni munkánk gyümölcsét, mert Istennek semmi sem lehetetlen.

Hétfő (szeptember 24.)
Hiszen olyanok vagytok a kezemben, mint az agyag a fazekas kezében. Jer 18,6b (Fil 2,13; Róm 6,18–23; Jer 27,1–22) Mi szüntelenül valamivé válni, valakivé lenni szeretnénk, az agyag viszont – anélkül, hogy beleszólhatna – azzá válik, amivé a fazekas alakítja. A próféta kijelentését csak a teremtmény Teremtője előtti alázatával, igazi gyermeki hittel lehet elfogadni.

Kedd (szeptember 25.)
Bizony, a ti gondolataitok nem az én gondolataim, és a ti utaitok nem az én utaim – így szól az Úr. Ézs 55,8 (Mk 1,17–18; ApCsel 21,8–14; Jer 28,1–17) Teremtményi alázatra, ugyanakkor gyermeki bizalomra van szükségünk, hogy Isten útján engedjük vezetni magunkat. Mert emberi értelmünk szerint Krisztus nyomdokának követése az élet elvesztéséhez vezet, és csak hitünk bizonyosodhat meg róla, hogy az örök élet elnyerésének ez az egyetlen lehetséges útja.

Szerda (szeptember 26.)
Ezért a nagyok között adok neki részt, a hatalmasokkal együtt részesül zsákmányban, hiszen önként ment a halálba. Ézs 53,12 (Mt 11,27; Mk 5,21–24.35–43; Jer 29,1–14) A keresztények ezt a próféciát mindig Krisztusra vonatkoztatták. A mondat úgy is fordítható, hogy Isten a nagyokat adja neki osztályrészül, és a hatalmasokat zsákmányául – azaz önként vállalt haláláért minden ellenséges hatalom fölött Úrrá teszi.

Csütörtök (szeptember 27.)
Tarts életben bennünket, és mi segítségül hívjuk nevedet. Zsolt 80,19b (Mk 10,52; Fil 1,19–26; Jer 30,1–3;31,1–14) Isten elvárja tőlünk, hogy a veszedelemben segítségül hívjuk, és ezzel őt dicsőítsük. A zsoltáros is ebben bízik, ezért fordítja meg a sorrendet: *Tarts életben bennünket, és mi segítségül hívjuk nevedet.*

Péntek (szeptember 28.)
Nem vétkeink szerint bánik velünk, nem bűneink szerint fizet nekünk. Zsolt 103,10 (1Jn 4,10; Jn 18,3–9; Jer 31,18–20.31–37) A zsoltáros állítását a következő versben megfogalmazott tapasztalatára alapozza: *„Mert amilyen magasan van az ég a föld fölött, olyan nagy a szeretete az istenfélők iránt.”* Bátorítása tehát nem a bűnben megátalkodottaknak, hanem az istenfélő, más szóval bűnbánó, megtérő bűnösöknek szól.

Szombat (szeptember 29.)
Még a gólya is az égen tudja költözése idejét, a gerlice, a fecske és a daru is vigyáz, mikor kell megjönnie, csak az én népem nem ismeri az Úr törvényét. Jer 8,7 (Lk 6,46; Lk 10,17–20; Jer 36,1–32) A madaraknak génjeikbe van kódolva az Isten rájuk vonatkozó törvénye. Ezért ösztönösen teljesítik. A mi génjeinkbe a bűn törvénye van kódolva, ezért ösztönösen annak kívánságát akarjuk teljesíteni. Isten ezért a szívünkbe írja törvényét, hogy mi ne ösztönösen, hanem tudatosan és készséggel cselekedjük akaratát.

■ Véghelyi Antal

Hibajavítás
Az előző szám *Új nap – új kegyelem* rovatában a fenti sorok szerzője által a hétfői (szeptember 17.) igéhez írt magyarázat első mondatából sajnálatos módon kimaradt a *próféta* szó. A mondat helyesen: „Hajlamosak vagyunk rá, hogy úgy hallgassuk Istennek a *próféta* szájába adott igéjét, mint ami nem nekünk szól, hanem a bűnösöknek.”

„Magasztallak, Uram, a népek között, zsoltárt éneklek nevednek.” (Zsolt 18,50) Isten iránti hálával és örömmel adjuk hírül, hogy augusztus 28-án megszületett harmadik fiunk, *Domonkos.*

Szabó Ferenc és Szabóné Nyitrai Márta lelkészek

Evangélikus Élet – A Magyarországi Evangélikus Egyház hetilapja

E-mail: evelet@lutheran.hu. • **EvÉlet on-line**: www.evelet.hu, www.evangelikuselet.hu. • **Hirdetésfelvétel**: hirdetes@evelet.hu.
Előfizetés: elofizetes@evelet.hu. • **Szerkesztőség**: 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-1108; 20/824-5519, fax: 1/486-1195.
Szerkesztőségi titkár (előfizetési és hirdetési ügyek referense): Balla Mária (maria.balla@lutheran.hu).
Főszerkesztő: T. Pintér Károly (karoly.pinter@lutheran.hu).
Olvasószerkesztő: Dobsonyi Sándor (sandor.dobsonyi@lutheran.hu). **Korrektor**: Fedor Sára (sara.fedor@lutheran.hu).
Tervezőszerkesztő / EvÉlet on-line: Nagy Bence (bence.nagy@gmail.com). **Tördelőszerkesztő:** Károly György Tamás (evelet@kgyt.hu). **Rovatvezetők**: Hafenscher Károly – Régi-új liturgikus sarok (hafo@lutheran.hu), Kendeh K. Péter – Oratio oecumenica (peter.kendeh@lutheran.hu), Véghelyi Antal – A vasárnap igéje (antal.veghelyi@lutheran.hu).
Szerkesztőbizottság: Adámi Mária, Boda Zsuzsa, B. Walkó György, dr. Fabiny Tamás, Horváth-Hegyi Áron, Kendeh K. Péter, Kiss Miklós, Orosz Gábor Viktor, Prőhle Gergely, Radosné Lengyel Anna, T. Pintér Károly.

Kiadja a Luther Kiadó (kiado@lutheran.hu) 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-5478, 1/486-1228; 20/824-5518; fax: 1/486-1229. **Felelős kiadó**: Kendeh K. Péter (peter.kendeh@lutheran.hu).
Nyomdai előállítás: Konsilo Kft. (1022 Budapest, Tapolcsányi u. 6.). Felelős vezető: Nagy Zoltán.
Árusítja a kiadó és a Magyar Posta Rt. (ÜLK) INDEX 25 211, ISSN 0133-1302

Előfizethető közvetlenül a kiadónál vagy postautalványon. Az előfizetési díj belföldön (illetve Románia és Szlovákia területén) negyed évre 3250 Ft, fél évre 6500 Ft, egy évre 13 000 Ft, európai országba egy évre 43 800 Ft (168 euró), egyéb külföldi országba egy évre 51 200 Ft (196 euró). Csak a minden hónap 15-ig beérkező lemondásokat tudjuk az azt követő hónap elsejével töröltetni, ellenkező esetben még egy hónapig jár az újság. Beküldött kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza. Az adott lapszámba szánt kéziratokat a megelőző hét csütörtökéig kérjük leadni! A hétfő délutáni lapzártakor kizárólag a hét végi eseményekkel összefüggő (és a szerkesztőséggel előzetesen egyeztetett) írásokat tudjuk figyelembe venni. Az e-mailben küldendő kéziratokat az evelet@lutheran.hu, a hirdetéseket a hirdetes@evelet.hu címre várjuk.

1 133130 212384